

Kuyruklu Yıldız Eken Adam

Angela Nanetti

2. BASKI

Türkçesi Nilüfer Uğur Dalay

8NO

Kuyrukluyıldız Eken Adam

Arno ormandaki adamı düşündüğünde, içinde hayal gücünü harekete geçiren, yüzlerce soru uyandıran bir merak kıpırdanmaya başladı. Bu gizemli yabancı kimdi? Neden o kulübeye sığınmıştı?

Hayal gücü oradan oraya sıçradıkça, merak umudu besliyor ve yabancı adamın görmediği yüzü babasının bildik yüzüyle yer değiştiriyordu. Ya gelen babasıysa..? Ya onlara sürpriz yapmak için saklanıyorsa..? Belki de yardıma gereksinimi vardı? Belki de Arno'nun yardımına!

Köyde, herkes yaklaşıp kuyrukluyıldızdan söz ediyordu. Ama kimse

göklerin bu makyajız kraliçesini Arno kadar sabırsızlıkla beklemiyordu. Onun tek bir dileği vardı: ne kardeşi onun kadar önemsiyordu bu dileği, ne de annesi. Derken, terk edilmiş bir kulübelerin bacası yeniden tütmeye başladı... Yaşamın yükünü öykülerle hafifleten Angela Nanetti soruyor: Mutluluğun ne kadarı uyum ve kabullenistir, ne kadarı hayal ve arayış?

on8kitap.com

facebook.com/on8kitap

twitter.com/on8kitap

instagram.com/on8kitap

Kitaplar

ON8

ON8 roman 33

KUYRUKLUYILDIZ EKEN ADAM

Yazan: Angela Nanetti

Yayın yönetmeni: Müren Beykan
Yayın koordinatörü: Canan Topaloğlu
İtalyanca aslından Türkçeleştiren: Nilufer Uğur Dalay
Redaksiyon: Mehmet Erkurt
Son okuma: Hande Demirtaş

Özgün adı: *L'uomo che coltivava le comete*
© Edizioni EL S.r.l, Trieste, 2002

Türkçe yayın hakları: ON8, 2011
Yayın hakları, Edizioni EL Yayınevi'nden satın alınmıştır.
Tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak
kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın
hiçbir yolla çoğaltılamaz ve kullanılamaz.

1. baskı: Ocak 2015 (2000 adet)
2. baskı: Mayıs 2017 (2000 adet)

Grafik tasarım: Huban Korman
Kapak fotoğrafı © Shutterstock
Kapak uygulama: Ayla Yıldız
Baskı öncesi hazırlık: Songül Arslan
Baskı: Yazın Basın Yayın Matbaacılık Tur. Tic. Ltd. Şti.
Çevre Sanayi Sitesi 8. Blok No 38-40-42-44 İsmaili Başakşehir
34306 İstanbul (0212) 565 02 55 Sertifika: 12028

ISBN 978-605-9952-14-9

ON8, bir Mia Organizasyon Restorasyon Yayıncılık Ltd. Şti.
kuruluşu olan *Güneşiği Kitaplığı*'nin markasıdır.
Sertifika: 12439
Profilo Plaza, Cemal Sahir Sok. 26/28 B3
Mecidiyeköy 34387 İstanbul
Telefon: (0212) 212 99 73
Faks: (0212) 217 91 74

on8kitap.com
on8@on8kitap.com
twitter.com/on8kitap
facebook.com/on8kitap
instagram.com/on8kitap

Questo libro è stato tradotto grazie ad un contributo
per la traduzione assegnato dal Ministero degli Affari Esteri Italiano.
Bu kitap, İtalya Dışişleri Bakanlığı tarafından
sağlanan çeviri katkısıyla yayımlanmıştır.

Kuyrukluyıldız Eken Adam

Angela Nanetti

Türkçesi: Nilüfer Uğur Dalay

810

KURTULUŞ YILDIZI

Ekim Adam

YILDIZI

Hayat arkadaşım Paolo'ya.

bir

O gece gökyüzü yıldız doluydu. O kadar çoktular ki, gökyüzündeki karanlık, ayın parladığı gecelerdeki gibi ışıktan bir tülle örtülmüştü sanki.

Yüzünü pencerenin camına yapıştıran Arno, *Yıldızlar beni görüyor*, diye düşündü.

Kendini yalnız hissettiği gecelerde hep bu cümleyi tekrarlardı.

“Yıldızlar gökyüzünün gözleridir,” derdi Myriam da. “Ay, ağzı; Güneş de başındaki tacı.”

Ya kuyruklyıldızlar? Kuyruklyıldızlar neiydi

gökyüzünün? Belki saçları, belki de kaşları. “Kuyruklu yıldızlar gök cisimleridir,” diyordu öğretmeni. Öğretmeni de mi canlı olduklarını düşünüyordu?

“Annen sana çok masal anlatıyor.”

Arno içini çekti. Yaklaşması beklenen kuyruklu yıldız kafasında tam olarak canlandıramıyordu... Uzun ve ışıltılı kuyruğuyla, bir kraliçe... Şu aşağıdaki ormanın üzerinden, aniden ortaya çıkıverecekti, tıpkı Myriam gibi. Onun gibi güzel.

Alnını buz gibi camdan uzaklaştırdı. Kuyruklu yıldız her düşündüğünde içi ürperirdi.

“Bin yılın en büyük kuyruklu yıldız, olağanüstü bir olay,” demişti öğretmeni. Bunun ne anlama geldiğini yalnızca annesine sorabilirdi.

“Gökyüzünde ilk yıldız gördüğünde, gözünü ondan ayırma ve bir dilek tut. Mutlaka gerçekleşir,” demişti Myriam. Onun annesi hep böyle yapıyormuş.

Bruno uykusunda konuşup öksürdü. Arno pencereden, erkek kardeşine bakmaya gitti. İçinden yeni çıktığı, henüz soğumamış yatağı onu çağırıyordu. Yorganın altına gir, gözlerini kapa, uyumaya çalış...

Uykusu iyice açıldığına göre, artık Myriam’ı beklemeliydi. Bu yılın son kutlamasıydı San Martino, yılın son danslı toplantısı. Ardi kıştı.

Myriam şubat sonuna kadar evden çıkamayacaktı.

Bir gün beni de götüreceksin, diye düşündü Arno, yi-

ne penceredeki yerini alırken. O zaman eve, gecenin karanlığında tek başına dönmesi gerekmeyecek.

Dışarıyı incelemeye başladı: Upuzun bir çayır; arkasında, ormandaki ağaçların oluşturduğu koyu ufuk çizgisi, onun da üzerinde kırmızımsı bir aydınlık. Köydeki kutlamadan yükselen ışıkların aydınlığı. Kimi zaman sesler de duyulurdu, ama o an hepsi kesilmişti. Belki de kutlama bitmişti. Gözleri kapanıyordu Arno'nun. Açmaya zorladı. Biraz daha dayanmalıydı. Belki Myriam'ın ona gereksinimi olabilirdi. "Myriam'layken insana sabır gerekir," derdi Bay Lorenz, "yalnızca sabır." Sabır, Arno'da vardı.

Çünkü Myriam annesiydi ve Arno onu çok seviyordu.

Kapının kilidinde dönen anahtarın sesiyle uyandı. Sonra, Myriam'ın karanlıkla devinen bedenini işitti. Kedi gibi sessiz ve sakindi Myriam, hiçbir şeye çarpmadan hareket ederdi.

"Bekledim seni..." dedi Arno, suçluluk duygusuyla. Oysa yalandı söylediği, uyuyakalmıştı. Yine de annesi ona doğru eğildi ve sıkı sıkı sarıldı.

"Buz kesmişsin," dedi kıkırdayarak, "dışarıdan da soğuksun."

"Sense sıcacıksın!"

"Koşa koşa geldim de ondan."

“Eğlendin mi?”

Annesi daha yüksek bir sesle kıkırdadı.

“Ayy, evet!”

“Dans ettin mi? Nasıl dans ettin, göstersen!”

Annesi uzaklaştı. Arno onun, odanın karanlığında yürüyüşünü, adımlarını usulca atışını, sonra ayaklarıyla yere vuruşunu, parmaklarını şıklatışını ve eteklerinden çıkan hışırtıyı dinledi. Annesini görmüyordu ama görüyormuş gibi, her hareketini izliyordu. Sonra, annesi bir anda durdu.

“Biraz daha...” dedi Arno.

“Olmaz. Hadi artık, uyumamız gerek.”

“Beni ne zaman götüreceksin?”

“Sen daha küçüksün.”

“O zaman kucağına al.”

Yine kısa bir gülüşün ardından Myriam, Arno’yu kucağına aldı ve hiç zorlanmadan havaya kaldırdı. Annesi güçlüydü. Arno başını annesinin omuzuna, boyun boşluğuna dayadı. Annesinin üstüne sinmiş kasım soğuşunun kokusunu ve atmakta olan bir damarı duyumsadı. Gözlerini yumdu.

Artık uyuyabilecekti. Kuyruklu yıldızı düşünmesine gerek kalmamıştı. O da ne zaman gelecekse; bir hafta sonra mı, bir ay sonra mı... Belki o zaman bu konuyu annesiyle konuşacak, birlikte bir dilek tutacaklardı.

“Anne, Ay’la yıldızların masalını anlatır mısın?”

Artık hepsi yataktaydılar. Bruno'nun usul usul soluk alıp verişlerinden başka bir şey duyulmuyordu. Arno, annesine iyice sokuldu.

“Tanrı gökyüzünü yaratacağı zaman, göğü, gündüz için maviye, gece için siyaha boyamaya karar vermiş. ‘İnsanlar da, hayvanlar da siyah gökyüzünde bir şey görmeyince daha iyi uyuyabilirler,’ diye düşünmüş.

“Ama gece avlanmak zorunda olan hayvanlar karanlıkta hiçbir şey göremez hale gelince, bu duruma itiraz etmişler. O zaman Tanrı, ‘Gökyüzüne göz vereyim ki, tehlikede olup olmadığımıza baksın; ışık vereyim ki, hiçbir şeyden korkmayın,’ demiş. Ancak Ay o zamanlar o kadar küçükmüş ki, ağlamaya başlamış... Arno, uyudun mu?”

Myriam dirseklerinin üstünde doğruldu ve lambayı yaktı. Uyuyan iki oğluna, rüya evrenindeki sarı kafalı oğluna ve yanında yatan yabancı kara kafalıya baktı. Gülümsedi.

Myriam'ın altın kızılı saçları omuzlarına ve çıplak kollarına dökülüyordu. Yirmi beş yaşındaydı ama o da küçük bir çocuğa benziyordu.

iki

Myriam, Arno doğduğunda on beş; buzların erimeye, karların arasından kardelenlerin baş vermeye başladığı ve Nenele'nin geri dönmemesine gittiği o mart sabahında on dört buçuk yaşındaydı. Sessizce çekip gitmişti Nenele. Sessizce. Belki, her sabah ekmek kı-rıntısı bulma umuduyla kapılarına gelen, soğuktan donmuş o iki serçeciği korkutmamak için; belki de konuşamayacak kadar yorgun olduğundan. Kim bilir?

Sabaha kadar öksürmüştü. Sabah olunca da, öksürüğü kesilmişti.

“Nenele?..”

Nenele, alıp verdiği kısa bir soluğun ardından gülümsemiş, Myriam'ın elini sıkmış, sonra da göklerdeki iyi kalpli kral Urianus'un* ülkesine gitmişti. O ülkede havalar ne sıcak, ne de soğuktı. Orada, kendileri gibi insanlar için kuştüyü bir yatak ve bir tas çorba hep hazır bekliyordu.

Nenele, Myriam'a bu ülkeden çok söz etmişti. Hem Myriam'ın annesi de orada, Myriam'ın haberlerini almak için Nenele'yi bekliyordu.

“Annemi gördüğüm zaman, önce ona büyüdüğünü, güzeller güzeli bir kız olduğunu ve artık kendi kendine bakabileceğini söyleyeceğim. ‘Gönlünü ferah tut,’ diyeceğim ona, ‘Myriam yaşamın sırlarını ve tehlikelerini çok iyi biliyor.’ Sonra ne kadar cesur olduğunu, açsözlü olduğunu, müziği kuşlar gibi çok sevdiğini, bir yaprak gibi uçuşarak dans ettiğini anlatacağım. İşte o zaman, annenin gönlü ferahlayacak,” derdi hep Nenele. “Anlatacaklarım bittiğinde, annen bana mutlulukla sarılacak, sonra da bana Urianus'un sarayını gezdirecek. Çünkü o kadar büyük bir saraymış ki o, insan, yanında bir rehber yoksa kaybolabilirmiş.”

Myriam bu hikâyeleri dinler ve ölümün hiç de kötü bir şey olmadığını düşünürdü.

* İngiliz din adamı ve tarihçi Monmouth'lu Geoffrey'nin Britanya tarihi üzerine notlarında ve Kral Arthur destanlarında adı geçen Britanya krallarından biri. (ç.n.)

Bir kez, “Babamı da görecek misin?” diye sormuştu.

Nenele omuz silkmiş ve derin bir nefes almıştı.

“Zoltan’ı mı? Oraya gelmiş midir ki! Sen şimdi tatlı canını hiç sıkma. Ölme zamanım daha gelmedi. Henüz erken, hazır değilim. Daha senin çocuklarını dizimde hoplatacağım.”

Hep böyle demiş, ama aniden gelen ve birkaç gün süren bronşitten sonra göçüp gitmişti. Henüz Myriam’a yaşamla ve dünyayla ilgili hiçbir şey anlatamamıştı. Pılı pırtıya sarılı bir bohçanın içinde köye nasıl geldiğini anlatmıştı yalnızca. Bir de, Myriam’ın babasını. Bir gece onu bırakıp, bir daha hiç geri gelmeyen kukla oynatıcısı Zoltan’ı. O kadar.

“Sen ona hiç benzemiyorsun. Derisi ve saçları kapkaraydı onun, kömür gibi kapkara. Annene çekmiş olmalısın. Zoltan, annenin güldüğü zaman, kaynaktan fışkıran su gibi dupduru olduğunu söylerdi. Cildi ay ışığı gibi pırıl pırılmış. Bataklıkta açmış bir zambak gibiymiş. Sen doğduğun zaman solmuş gitmiş. Zoltan seninle nasıl başa çıkacağını bilemiyordu. Öyle bebek bakacak, büyütecek bir adam da değildi. Buraya süt olup olmadığını sormaya geldiğinde öyle ağlıyordun ki, koyunlar bile şaşır kalmıştı. ‘Elbette sütüm var,’ demiştim. ‘Çocuğu bana birkaç saatliğine bırakabilirsin; bakar, yıkar, uyuturum.’ Seni çok sevdiğimi anlamış olmalı ki, bana bırakıp gitti. Böylece,

farkında olmadan, ikimizin de bu kadar mutlu olmasını sağladı.”

Söyledikleri çok doğrudu.

Ama Nenele ölünce, Myriam ocağı yakmanın, hem alevlerini izleyip hem Nenele'yle konuşarak ateşi yanık tutmanın yeterli olduğunu bilse de; ilk günlerde içine, o zamana kadar hiç tanımadığı, ancak ağaçlara ve koyunlara sarılarak kurtulabildiği bir yalnızlık duygusu gelip çöreklenmişti.

İlk defa o zaman babasını düşünür olmuştu. Belki çıktığı dünya turunu tamamlamıştır, belki de dönüp gelecektir, diye umutlanmaya başlamıştı.

Kim bilir, belki ormanın derinliklerinden çıkıp gelebilir ve, Nenele'nin anlattığına göre kapkara olduğundan, Myriam ilk başta ondan korkabilirdi. Ama sonra, babası ona seslenirdi. *Myriam!* O da hemen kim olduğunu anlar ve ona doğru koşardı...

O günlerde böyle düşler kurardı Myriam. Ölmüş Nenele'yi huzursuz etmemek için hüznülenmemeye çabalar, ateşi Nenele için gece gündüz yanık tutardı.

Neyse ki ilkbahar gelmişti ve çevre köylerde ilk kutlamalar başlıyordu. Myriam bu kutlamalara Nenele'yle birkaç kez gitmişti. Nenele, sıkı sıkı örüp topuz yaptığı ağarmış saçları ve omuzlarında yabanlık şalıyla kenarda oturur, gece geç saatlere kadar Myriam'ın dans etmesini seyrederdi.

Nenele bu kutlamalara hiç karşı çıkmazdı; hele

hele müziğe, dansa bayılırdı. Ta küçüklüğünden beri. Nenele ellerini çırpar, Myriam dans ederdi. Belki de bu huy, içtiği sütle geçmişti Myriam'a; çünkü müzik olmadan, bedenini hareket ettirmeden duramazdı Nenele.

Ve Myriam, Nenele'nin ölümünden üç hafta sonra, bayram kutlamasını haber veren kilise çanlarıyla silah seslerinin duyulduğu vadinin öte yanındaki köye doğru yürümüştü.

O akşamdan sonra bütün yazı böyle geçirmiş ve çok mutlu olmuştu.

Eylül ayında, Myriam'ın karnı, olgunlaşan bir meyve gibi şişmeye başlamıştı. Pek fazla yaşam deneyimi olmasa da, koyunlara bakarak bir bebek beklediğini anlamıştı.

Daha on beş yaşını yeni doldurmuştu. Sahip olduğu şeyler yalnızca süt sağdığı iki koyun, dökülen bir ev, günden güne büyüyen ve taşıyabilmek için iki koluyla tutarak kaldırdığı karnıydı.

Bununla birlikte, içinde leziz bir meyvenin büyüdüğünü, bunun belki de yalnız kalmaması için Nenele'nin yolladığı bir armağan olduğunu biliyor ve hiç endişelenmiyordu. Bütün gün cıvıldaayan ve yuvasını hazırlayan bir kuş gibi yaşıyordu.

Bebek, melez çamların ardından yükselen güne-

şin odaya dolduğu bir şubat sabahı doğmuştu. Aylardır böyle aydınlık bir gün yaşanmamıştı.

Myriam bebeği göğsüne bastırınca, doğumunu yaptıran ebe Florica Ana'ya, "Hayır!" demişti. Bebeğini kimselere vermeyecekti, onundu.

"Bebek bakmasını nereden bileceksin?" diye söylenmişti ebe. "Kendin daha çocuksun. Senin, çocuk doğuracağına okula gitmen gerekir. Hem, sen ona burada tek başına nasıl bakacaksın? Köyde iyi kalpli bir sürü aile var. Bebeği almaya can atan Lorenz'ler mesela..."

Myriam bir kez daha, "Hayır!" demişti. Bebek güneşle birlikte doğmuştu ve bu iyiye işaretti. Kimselelere vermeyecek, ona kendisi bakacaktı.

"Ama nasıl olacak? Bebekle tarlada nasıl çalışacaksın?" diye sordu Florica Ana.

Myriam cevap vermedi, başını yavrusuna doğru eğdi ve onu kolunda sallamaya başladı. Ebe, *Inadına duymamazlıktan geliyor*, diye düşündü. *Yabancı bir kadının ve yavrusu. Zaten babası olacak o adam... Sonra o kocamış Nenele... İyi kalpli ama biraz garip bir kadındı... Florica Ana iç çekti. Ebelik yaparken neler neler görmüştü... Bebek de pek güzeldi; burada büyürse yazık olacaktı.*

"İsim düşündün mü?"

"Arno."

"Arno mu?"

“Evet. Ateşten kavrulmuş taşı çalmak ve sevdiği kadını kurtarmak için cehenneme inen şövalyenin ismi.”*

“Neden özellikle o?”

Myriam omuz silkti. Gülümsedi. Nedenini bilmiyordu. Nenele'nin sık sık anlattığı bir öyküydü ve çok hoşuna gidiyordu.

On beş yaşında çocuk aklı işte. Hem hâlâ masalarda yaşıyordu, hem de çocuk büyütecekti. Neyse ne, diye kendi kendini avuttu Florica Ana, onun üstüne vazife değildi ya!

“Şimdi bebeğini düşünmelisin, şövalyeleri değil, tamam mı?” Myriam bir kez daha gülümsedi. Ebe homurdana homurdana, ayaklarını sürüyerek çıkıp gitti.

Bir hafta sonra, Myriam bir şala sarıp göğsüne bağladığı bebeğiyle köye indi. Fırıncı Lorenz'in dükkânından nefes nefese içeri girdiğinde saçları darma-
dağınık, yanakları soğuktan kıpkırmızıydı. Fırıncı, fırınla işini henüz bitirmişti. Myriam ona, fırını temizleyecek birine gereksinimi olup olmadığını sordu. Fırıncı hiçbir şey söylemeden, öylece baktı. Ardından, Myriam'ın eline fırından çıkmış sımsıcak bir ekmek verdi ve ona yer gösterip oturttu. Myriam ek-

* Arno, İtalya'nın Toskana Bölgesi'nde, Floransa'nın içinden geçen büyük nehirdir. Arno, Dante'nin *İlahi Komedya*'sının “Cehennem Kitabı”nda konu edilir ki, burada ona gönderme yapılmaktadır. (ç.n.)

meği yedi, bir tas su içti ve göğsüne sarılı bebeğiyle çalışmaya başladı.

Fırıncının karısı, belki Myriam çok genç ve güzel olduğundan, belki de bebeği onlara vermeyi reddettiğinden, önce orada çalışmasını istemedi. Ancak zamanla kabul etmek zorunda kaldı. Çünkü Myriam her ne kadar ufak tefekse de, çok çalışkandı. Bebeği ise çok tatlıydı ve çevreye gülücükler saçıyordu.

Fırıncının karısı Anna, yavaş yavaş Arno'ya bağlanıyordu ve her çocuğu olan anne gibi, onunla ilgili gelecek planları yapmaya başlamıştı. Ancak Arno beş yaşındayken, Anna aniden hayata veda etti. Fırıncı Lorenz, bir ay boyunca fırınına açmadı. Yeniden açtığında, Myriam da çalışmaya geri döndü. Ancak bazı günler kendisini iyi hissetmeyip evde kalıyordu. Sonra bir sabah Arno, Bay Lorenz'in annesine bağırdığını duydu. O günden sonra annesi bir daha fırına gitmedi.

Arno hâlâ hatırlıyordu o günleri. Çok güzel zamanlardı. Myriam ev işlerini yapar, Arno da köye, alışverişe ve peynir satmaya giderdi. Döndüğünde, Myriam'ı koyunlarla ilgilenirken ya da diğer işleri yaparken bulurdu. Ve daha ormandayken, annesinin şarkı söyleyen sesini duyardı. Sonra, Myriam yorulduğunda, yatağa Arno'nun yanına uzanır ve anlatmaya başlardı; Nenele'yi, Zoltan'ı, Arno'nun babasını ve daha birçok şeyi.

Bazen Arno, o anlatmayı sürdürürken uyuyakalırdı. Bazen de Myriam uyurdu ve Arno, gözleri açık, onu seyrederdi.

Böyle böyle üç ay geçmişti. Bir akşam, mayısın sonlarına doğru, kardeşi Bruno doğdu.

Bir hafta sonra, Myriam göğsüne bağladığı yeni yavrusu, elinde de Arno, fırına gidip yeniden Bay Lorenz'den iş istedi.

Fırıncı hiçbir şey söylemeden Myriam'a baktı. Yirmi yaşının tüm güzelliği üstündeydi ama gözlerinin altında kocaman, simsiyah halkalar oluşmuştu. Derin bir nefes aldı ve onlara yer gösterip oturttu. Arno'ya biraz kurabiye, Myriam'a sıcak bir ekmek verdi ve her şey eskisi gibi yeniden başladı.

Köydekilerden bazıları Bay Lorenz'in verdiği bu kararı garipserken, bazıları da şaşkınlıktan dillerini yutacak hale gelmişti. Ama herkes, fırıncı Lorenz'in iyi, hatta biraz fazla iyi biri olduğunda görüş birliğine varmıştı.

Üç

O sabah Arno, gün ağarmadan uyandı. Yıldızsız ve karanlık gökyüzü, dışarı çıkmaya gönlü yokmuş gibi bulut kümelerinin ardına gizlenmişti.

Belki de kar topluyordu.

Arno yatağın içinde gerinip, ayağıyla annesinin sıcak ve pürüzsüz bacaklarına dokundu. Myriam'ın arkası dönüktü. Bay Lorenz'in kedisi gibi hafif ve düzenli bir hırıltı çıkararak uyuyordu. Bedeni de kedininki gibi bir sıcaklık yayıyordu.

Myriam'ın gür saçları Arno'nun burnunu gıdıklı-

yordu. Annesini uyandırmamak için, ellerini o saçların arasına daldırma isteğine karşı koyup, kardeşinden yana döndü.

“Bruno...” diye fısıldadı.

Birisiyle konuşmak istiyor, göğsüne baskı yapan o acılı mutluluğu dışarı vurmak gereksinimi duyuyordu. Arno, bütün gün ormanda sincapların peşinden koşup duran, olur olmaz her şeye gülen Bruno gibi değildi. “Sen,” diyordu Myriam Arno’ya, “İsbue gölcüğü gibisin. Renginin değişmesi için küçücük bir bulut yetiyor.”

“Bruno...” diye yineledi Arno, kardeşini hafifçe dürterek.

Ama Bruno’nun uykusu ağırdı. O kadar ki, her gece işlediği yatağın ıslaklığını bile fark etmezdi.

Artık yataktan kalkıp fırına gidebilir ve Bay Lorenz’e mektubu okuttuktan sonra kocamış Florica’ya ve kasaba ekmeklerini bırakır, oradan da okula geçirdi.

Odanın soğuşunda ürpererek yorgandan sıyrılıp, yatağın ayakucuna doğru kaydı. Çabucak giyindi ve ellerinde ayakkabılarıyla, mutfığa inen ahşap merdivene doğru yürüdü.

Döşeme gıcırdadı.

“Gidiyor musun?” diye sordu Myriam uykulu bir sesle.

“Evet.”

“Gel buraya.”

Arno yaklaşıncı, Myriam yorganın altından kolunu çıkarıp, elleriyle Arno'nun saçlarını taradı ve tükürüğüyle gözlerini temizledi.

“Şimdi çok yakışıklı oldun,” dedi. “Ormandaki perilerin seni kıskanmalarını istemem.”

Birlikte güldüler. Annesini ardında bıraksa da, o okşayış, buz gibi evi ısıtmaya, kapının dışında onu bekleyen göğün karanlık kapağını aralamaya yetmişti.

Kar yağabilir, diye düşündü ağıla girerken. Bu, iyi bir haberdi.

Cocò her sabah olduğu gibi onu ayakta, sabırsızlıkla bekliyordu. Arno ona bir tutam saman verdi ve ipi boynuna geçirirken, “Bu sabah hızlı davranmalıyız. Burnunu sağa sola sokup otlamak yok. Acelem var,” diye uyardı.

Cocò başını salladı. Kesinlikle anlamıştı, çünkü Arno'nun şimdiye kadar gördüğü en akıllı, aynı zamanda da en kıskanç ve dikbaşı koyundu. Onun yanında başka bir şeye ilgi gösterenin vay halineydi; inat eder, bir saat yerinden kıvıldamazdı. Bu nedenle ona mektuptan söz açmayacaktı.

“Bay Lorenz ekmek dağıtımı için beni bekliyor, sonra da okula gideceğim,” diye açıkladı.

Okulu pek taktığı yoktu ama öğretmen belki yine, Noel sırasında yaklaşması beklenen o kuyruklu yıldızdan söz ederdi.

“Hadi Cocò, gidelim.”

Ağılın kapısını kapattı, Cocò'nun ipini biraz gevşetti ve ormana yöneldi. Ormana girmeden önce dönüp eve baktı ve camlardan birinde titrek bir ışık gördü; Myriam kalkmıştı. Birazdan ateşi yakardı. Sonra da Nenele bacadan girip evi ısıtır ve onların yokluğunda evi korurdu. Her zaman olduğu gibi.

Ormanı hızlı adımlarla geçti. Korkmuyordu ama orman perilerinin ruh hallerinden de emin olamıyordu. Kim bilir, belki o gün şaka yapacakları tutardı. Arno'nun saçını çekebilir ya da onu çamura itebilir ya da daha kötüsünü yapıp, Cocò'nun ayaklarını bağlar, koyunu yerinden kımlıdayamaz hale getirebilirlerdi. Periler muziptir.

Ancak o sabah, soğuktan ya da yeryüzüne kadar inip her yanı kaplayan bu duman rengi gökyüzünden olsa gerek, periler yosundan yataklarında uyuyorlardı.

Arno sırtını dikleştirdi.

Elini kazağının içine soktu ve mektubu aradı; orada, kalbinin üstündeydi ve bu ona yeterdi.

Sonbahar yapraklarıyla kaplı, büyük bir ayıyı andıran kayadan sonra, orman bir anda sona eriyordu. Biraz ötede, patikanın başında, köyün tüten bacaları görünüyordu. Arno soluklanmak için durdu, kayaların arasından çıkan ot tutamlarından koparması için Cocò'nun ipini bıraktı ve patikadan aşağı koşmaya başladı.

Fırına birkaç adım kala, “Bay Lorenz! Bay Lorenz!” diye bağırdı.

Bay Lorenz beyaz bir hayalet gibi fırından dışarı baktığında, ilk kar taneleri de düşmeye başlamıştı.

Aynı zamanda Isbue Muhtarı olan fırıncı Bay Stevan Lorenz uzun boylu ve iri bir adamdı; ağarmış saçları unla kaplanmıştı ve o an sakalı da yüzü gibi bembeyazdı. Rengi kaçmış bir kazak giymişti ve elinde, fırından daha yeni ekmek çıkardığını gösteren, hâlâ dumanı tüten bir kürek vardı.

“Ne var? Neden avaz avaz bağıryorsun? Annene bir şey mi oldu?”

Arno gülererek, başını hayır anlamında salladı; koştuktan nefesi kesilmişti.

Bay Lorenz, soğuktan ve koştuktan kıpkırmızı olmuş o küçük yüze, pırıl pırıl mavi gözlere baktı ve o yüzde, soğuk bir kış sabahı, göğsüne bağladığı yavrusuyla iş istemek için kapısına gelen o küçük kızı gördü.

“Gel içeri, hava buz gibi,” dedi tatlı sert bir sevecenlikle.

Arno, Cocò’yu evin yanındaki çitle çevrilmiş bahçeciğe bıraktı ve fırından içeri girdi.

“Çıkar üstünü,” dedi Bay Lorenz, hâlâ Arno’nun yüzüne bakarak. “Niye bu kadar erken geldin?”

Arno yün beresini çıkardı, boynuna sardığı atkıdan kurtuldu ve elini kazağının içine soktu.

“Aha, anlaşıldı baban mektup yollamış!” dedi adam, ortaya çıkan mektuba bakarken. “Yılda bir kez, Noel’de...”

“Evet, ama bu kez yeni şeyler söylüyor. Üstelik yalnızca benim için yazılmış özel bir bölüm var!”

“Okuyalım bakalım...”

Bay Lorenz mektubu aldı, gözlüğünü taktı ve yüksek sesle okumaya başladı.

“Sevgili Myriam ve sevgili çocuklar... Yok, burayı geç... Hımmm... Yol inşaatında şimdi büyük bir ormanı geçiyoruz... Evet, evet... O kadar çok kar yağdı ki kendimizi kurtlardan korumak zorunda kaldık...”

Bay Lorenz satırların üzerinden hızla geçiyor, oradan oraya atlıyor, yorum yapıyor, söyleniyor, bu da Arno’da, neredeyse fiziksel acıya yol açan bir gerilime neden oluyordu. Aslında babası her yıl aşağı yukarı aynı şeyleri yazıyor, Arno da mektubu neredeyse ezbere biliyordu ama bu şekilde davranılmasına dayanamıyordu. Mektup onun için çok değerliydi. Yine de Bay Lorenz’e hiçbir şey söyleyemiyor, karşı çıkamıyordu. O, biraz öğretmeni gibiydi; söyledikleri dinlenecekti, o kadar.

“Hah, tamam, buldum işte!” dedi sonunda Bay Lorenz.

“Sevgili Arno, bu birkaç satırı, bu sene artık büyü-

düğün ve bazı şeyleri anlayabileceğin için sana yazıyorum. Bu belalı yolun bitmesini ve bir an önce sizlere kavuşmayı umuyorum ama biteceğinden pek de emin değilim. Yokluğumda annenle ve Bruno'yla ilgilen, her zamanki gibi uslu ol. Herhangi bir sorunun olursa Bay Lorenz'e söyle, çünkü ona kendim kadar güveniyorum. Baban.

"Güzel," dedi Bay Lorenz, okuduklarından hoşnut. Arno'nun yüzü aydınlandı. "Baban bunca yıldır böyle ağır bir işte çalıştığına göre, güçlü bir adam... Haklı, sizin iyiliğiniz için dayanıyor... Para göndermiş mi?"

Arno, evet anlamında başını salladı

"Bin bir güçlkle kazanıyor o parayı... Güçlü bir adam... Her an başına kötü bir şey gelebilir, tehlikelerle burun buruna çünkü. Beni düşünmesine de memnun oldum. Sorunun olursa Bay Lorenz'e söyle, anladın mı? Annen de söylesin, olursa... Bu arada, o nerelerde? Hâlâ yataktan çıkamadı mı? Bu gece de mi geç geldi? Noel kapıda, yapacak bir sürü işimiz var ama o hâlâ..."

Arno hemen araya girdi. Hayır, bir aydan da uzun bir zamandır Myriam'ın geceleri dışarı çıkmadığını, birazdan geleceğini, çoktan kalktığını söyledi.

"İyi o zaman..." dedi Bay Lorenz, rahatlayarak. Sonra yüzünü birden Arno'nunkine çevirip, "Sen bir şeyler yedin mi?" diye sordu.

Arno kızardı. Hayır, aceleden bir tas st içmeyi bile unutmuşt.

“Bu yzden bu kadar sskasn işt. Al, ye bunları,” dedi ve Arno’ya duman tten iki Noel reği uzatt. “Bunlar da annen ve Bruno için.”

Frndan son parti ekmekleri ıkarn Bay Lorenz’in yanında, ortama yaylan mis kokulu scaklığın ortasında, ahşap tabureye oturmuşt, scak reğini yerken, Arno kendini bir mutluluk çemberinin iindeymişt gibi hissetti.

Bay Lorenz ne kadar iyi bir insandı ve Noel rekleri ne kadar lezzetliydi ve ona mektup yazan babası ne kadar dştnceliydi ve bu buz gibi soğuk gne karştn, yaştm ne kadar gzeldi.

O an frnn kaps açıldı ve içeri, sırtnda Bruno’yla, baştn ve ayaklarn silkeleyen Myriam girdi. Saçlarında ve giysisinde kardan, beyaz fiyonklar vardı ve ışıl ışıl parlıyordu.

Glyor ve parldyor, diye dştnd Arno. Bylenmişt gibiydi.

dört

Kocamış Florica'nın evi, köyün sonundaki evdi. Aşağıda akan nehre bakarmış gibi duran kayaya dayanmıştı. Evin rengi kayanın rengine o kadar yakındı ki, bacadan tüten duman olmasa, ikisi birlikte tek parçaymış gibi görünürlerdi.

Evin yeri güzel değildi. Kışın güneş oralara hiç uğramazdı. Aşağıdan, gürül gürül akan suyun sesi gelirdi. Nehrin daralarak aktığı yerden, hayvan boğazlanıyormuş gibi bir ses yükselirdi.

Yalnızca onun gibi biri; kirli, koyu renk etekleri

ve darmadağınık saçlarıyla Florica Ana gibi biri böyle bir yerde oturabilirdi. Köyde onun için *cadı kızı* diyorlardı. Bebek doğurduğu sırada onu kızdıranın vay halineydi; bebekler sakat doğardı.

Arno her gün onun evine ekmek götürüyordu. Kocamış Florica'dan korkmuyordu. Buna karşın, kadın ona arada sırada geçkince bir elma ya da kurutulmuş meyve veriyor olsa da, ondan hoşlanmıyordu.

“Al, ye!” diyordu. “Doğumunu gördüm, büyüdüğünü de görmek isterim.”

Kocakarı, mutsuz ve yamuk ağızıyla gülmeye de çalışıyordu ama... Arno, kadın kendisine ne veriyorsa alıyor, teşekkür ediyor, sonra da aldığı şeyi aşağı, nehre atıyordu. Çünkü Arno, gidişlerinden birinde, yine bir Noel zamanı, şöminesinin yanında sarhoş oturan kocamış Florica'nın kendisine söylediklerini hiç unutmuyordu.

“Senin anan yabaninin biri. Noel zamanı bile sizi kiliseye götürmüyor! Sizi iyi birer dindar olarak değil, birer hayvan gibi büyütüyor!”

Sonra da ateşe birkaç kez öfkeyle tükürmüştü.

Arno cevap vermemişti, ama ilk kez, içinde annesine karşı bir kızgınlık duymuştu. İşte bunun için de Florica'yı affedemiyordu.

Eve adımını atar atmaz annesine, “Bizi niye hiç kiliseye götürmüyorsun?” diye sormuştu. “Herkes gidiyor, biz niye gitmiyoruz?”

O sırada Myriam ocağın üstüne bir şeyler koyuyordu ve aniden, şaşkınlıkla oğluna doğru döndü. Söyledikleri için değil, söyleme tonundaki kötücüllüğe şaşırmişti. Nitekim Arno tam da böyle hissediyordu.

“Bilmem,” demişti gülümseyerek, “hiç düşünmedim.”

“Babam olsaydı götürürdü,” demişti Arno da, kendine bile yabancı gelen bir tonda.

Myriam'ın yüzü kızarmış ve gözlerinde bir şimşek çakmıştı.

“Haklısın, baban olsaydı götürürdü. Yarın gideriz,” diye konuyu kapatmış ve yüzünü yeniden ateşe çevirmişti.

Ertesi gün, Noel arifesinde, ayine çağıran kilise çanlarının sesini duyduklarında, hepsi gitmeye hazırды.

Myriam danslı eğlencelerde giydiği rengârenk uzun eteği, kadife yeleği ve Nenele'nin verdiği siyah şalı bavuldan çıkarmış, bayramlaşmaya gidermiş gibi hazırlanmıştı. Aynanın karşısında beктаşiüzümüne benzer gölgeler yansıtan saçlarını uzun uzun taramış, kulaklarını gümüş küpeleriyle süslemişti. Sonra da kendini dikkatle incelemişti. Çocuklar ise nefeslerini tutmuşlardı.

“İşte oldu,” demişti sonunda ve gülmüştü.

Arno hâlâ yerinden kıınıldayamıyordu. Bruno hoplayıp zıplamaya başlamıştı bile.

“Çok güzeliz,” diye bağıyordu Myriam’ın eteğini kaldırıp altına saklanırken. “Sen prensessin, ben de prensim.”

Myriam gülüyor, Bruno’ya dans adımlarıyla eşlik ediyordu.

Arno, incecikten bir kıskançlık duymuştu.

“Ben kimim o zaman?”

“Sen de büyüyle geyiğe çevrilen sarı saçlı şövalyesin,” diye yanıtladı annesi. En sevdiği masaldı.

“Ben de!” diye bağırmıştı, annesinin eteğinin altından Bruno.

“Hayır, sen henüz çok küçüksün. Sen olsan olsan sincap olabilirsin.”

“Büyüdüğümde, ben de geyik olabilir miyim?”

“Belki olabilirsin,” demişti Myriam.

Belki demişti. Arno affedildiğini anlamıştı.

Sonra köye doğru yola çıkmışlardı. Şarkılar söylemiş; ökseotu, çobanpüskülü toplamışlardı. Patıkaya geldiklerinde yağmura yakalanmışlardı.

“Büyük köknarın altına sığınalım!” demişti Arno.

Biraz ileride, sağ tarafta köknar, ulu, yorgun kollarını açmış, onları bekliyordu. Ağacın altında, yağ-

mur parlak ve buğulu bir serpintiye dönüşünceye kadar beklemişler, sonra da yürümeye devam etmişlerdi. O kış sıcak geçiyordu. Bu yüzden de bir sürü insan hastalanmıştı.

Kiliseye geldiklerinde, ayın neredeyse bitmek üzereydi. Herkes oturduğu yerden ilahi söylüyordu. Dönüp onlara bakmışlardı. Sırılsıklamdılar ve ellerinde otlarla, yemyeşil görünüyorlardı. Ve Myriam öylesine güzeldi ki, belki de bunun için ona öyle gözlerini dikip uzun uzun bakmışlardı.

“Anne, Bebek İsa’yı görmek istiyorum, nerede?” diye sormuştu Bruno yüksek sesle.

“Bekle, biraz sonra.”

Myriam onlara, kuyruklu yıldızın beklendiği günlerde, her yıl yeniden doğan Bebek İsa’dan söz etmişti. Bir de çok uzaklardan gelen, kimseye haksızlık olmasın diye biri sarı, bir beyaz, biri kara derili olan Müneccim Krallar’ı anlatmıştı. Yeni doğan bebeği görmek için yollara çıkan insanları, onun doğumunu nasıl kutladıklarını, nasıl danslar ettiklerini ve nasıl mutlu olduklarını.

Ama orada, kilisede, herkes çok ciddiydi ve pek de mutluymuş gibi durmuyorlardı. Yeni gelenlere bir süre bakmışlar, sonra önlerine dönerek ilahi söylemeye devam etmişlerdi. Hiç kimse, birinci sırada oturan

Bay Lorenz dahil, sıralarda onlara yer açmak için yerinden kımıldamamıştı.

Öylece kilisenin arka tarafında, ellerinde dallarıyla, yorulduğu için oturmak isteyen ve sızlanan Bruno'yla kalakalmışlardı. Ancak Arno kuyruklu yıldızı görmüştü ve sırf bunun için bile kocamış Florica'ya teşekkür edebilirdi. Herkes kiliseden çıktığında, Bay Lorenz de sessizce Myriam'a bakıp, çocukların başlarını okşayarak yanlarından geçip gittiğinde, hep birlikte Bebek İsa'ya yaklaşmışlardı. Arno, işte o zaman kuyruklu yıldızı yakından görmüştü.

Bebeğin doğduğu kulübenin üzerinde duruyor, gerçek bir yıldız gibi parlıyordu. Beş köşeliydi. Ortasında pırlantadan bir taç, ardında da gümüş tülde bir kuyruk vardı. Arno o kadar etkilenmişti ki, gece rüyasında kuyruklu yıldızı görmüş ve gözleri boşu boşuna gökyüzünde onu aramıştı.

Ama şimdi, gerçek bir kuyruklu yıldız geliyordu. Öyle büyük, öyle güçlüydü ki, her türlü dileği gerçekleştirebilirdi. Onu ilk gören mutlaka kendisi olacaktı.

Elleriyle göğsünü yokladı ve kazağının altından mektubun hışırtısını duydu. Mutlulukla iç çekti ve adımlarını hızlandırdı.

Okul, köyün diğer ucunda, eski kilise binasındaydı.

Duvarında, üç dişli mızrağına sapladığı hayvanları yiyen şeytanın korkunç yüzünün betimlendiği bir fresk vardı.

Arno o resme bakmamaya çalışıyor, ancak bunu her zaman başaramıyordu. Okula pek gönüllü gitme nedenlerinden biri buydu. Diğer bir nedeni de, öğretmeni Bay Volodia'ydı. Neredeyse gözlerini örtecek kadar gür, çalı gibi kaşları vardı. O kaşları çattığında, alınının ortasında, herkesi korkunç cezaların beklediği duygusunu uyandıran derin bir mağara ağızı oluşuyordu.

O cezalar hemen hemen hiç verilmiyordu, çünkü öğretmenleri kötü biri değildi. Yine de o tehdit dolu kaşlar, ruhları yiyen ama bir türlü doymayan şeytanın ağızı gibi karşı konulması zor bir korku salıyordu.

Bay Volodia, belki de kaşlarının biçimi bozulmasının diye nadiren gülerdi. O sabah, bir kez daha geç kalan Arno'yu, dudakları hafif yukarı kalkmış bir ifadeyle bekliyordu.

“İşi başından aşkın hayalcimizin dağarcığında neler var bakalım bugün? Kuyruklu yıldız gördün mü, görmedin mi?”

Kapının eşiğinde gelen bu beklenmedik soru, Arno'da soğuk duş etkisi yaratmıştı. Öğretmeni ne demek istiyordu acaba?

Hem, niye bu kadar neşeliydi ki?

Yardım umuduyla çevresine bakındı, ama sıralar-

da olağandışı bir özgürlük hali, garip bir karmaşa vardı. Çocukların kimisi birbiriyle itişiyor, kimisi gülüyor, kimisi ise dil çıkarıyor, komiklikler yapıyordu. Sanki başlarında öğretmenleri yokmuş gibiydiler.

“Evet? Seni dinliyorum,” diye ısrar etti öğretmeni.

Arno kaçmakla kaçmamak arasında ikilemde kaldı. Sesini ayarladı ve, “Hayır...” diye kekeleydi; sesinin çıkabilmesi için çabalıyor gibiydi.

“Ben gördüm!” diye bağırды kendinden emin bir ses. Adrian Nortu’ydu, kasabın oğlu.

“Ben de gördüm,” dedi bir başka ses.

“Ben de!”

Sınıf sanki zincirlerinden boşanmış gibiydi. Arno orada öylece kalakalmış, sanki nefesi kesilmişti. Kafasının içinde bir şey boğuk bir gürültüyle vuruyordu, bir uğultu gibi; belki de göğsünden fırlayacak gibi çarpan kalbinin sesiydi. Kuyruklu yıldız gelmişti; o görememiş ama başkaları görmüştü.

Ya şimdi ne olacaktı?

“Ne zaman gördünüz?” diye sordu Bay Volodia, Arno’yu unutup.

“Dün gece... hayır hayır, iki gün önce!”

“Ben de!”

“Ben dün gördüm!”

Üç gündür okula gelmemişti ve...

“Nerede gördünüz? Hangi noktada? Nasıldı?”

Öğretmen soru sormaya devam ediyordu. Tam bir karmaşaydı yaşanan, sesler birbirine karışıyordu.

Şimdi hiç kimse Arno'yla ilgilenmiyordu. Böylesi daha iyiydi. Arkasını döndü, hiç gürültü çıkarmadan kapıyı arkasından kapattı ve okuldan çıktı.

Yola çıkıp yürümeye başladıktan sonra, her zamanki gibi bağırان Adrian'ın sesini duydu: "Öğretmenim, Arno gidiyor."

Pencerelerden biri açıldı ve öğretmenin gür sesi, "Arno, neredesin? Buraya gel!" diye buyurdu.

Bu çağrının formalite gereği olduğunu biliyordu. Pencere hemen kapanacak ve kimse bir daha onu çağırılmayacaktı. Her zaman olduğu gibi.

Kaçıp gizlendiği sığınağında, eski kilisenin çan kulesinin girişindeki boşlukta Arno, kazağının altında sakladığı mektubu çıkardı ve yavaş yavaş, bin bir zorlukla yeniden okumaya başladı.

"Sevgili Myriam ve sevgili çocuklar,

Bir Noel'de daha eve, size dönmeyi, hepinizi kucaklamayı umut ediyordum ama bu mümkün olamadı. Bu belalı yol bir türlü bitmiyor ve korkarım, böyle giderse, bittiğini hiç göremeyeceğim. Bu sene kış çok ağır geçiyor; her yer kar ve kurt dolu, yol zorlukla ilerliyor. Şimdi, yol inşaatında büyük bir ormanı geçiyoruz; kar yağıyor ve kim bilir kaç kez kendimizi kurtlardan ko-

rumak zorunda kaldık. Ben sık sık soğuk alıp hastalanıyorum, çok yorgun olsam da dayanmaya çalışıyorum... Şimdi Arno, sana söyleyeceklerim var..."

Burada ona ait bölüm başlıyordu ama devam edecek gücü kalmamıştı. Kurtlar ağaçların arasında beklerken, buz tutmuş sarı saçları ve sakalıyla, karlı toprağı durmaksızın kazan babasının görüntüsü gözlerinin önüne geliyordu.

Ne kadar daha dayanması gerekiyordu? Yıllar olmuştu. Babası her Noel bir mektup yazıyor, ancak hiç evine dönmüyordu. Hele şimdi, hiçbir umut kalmamıştı...

Bunları düşününce bedenine öyle bir acı saplandı ki, hissi her yerine yayıldı; bacakları, göğsü, kolları, boğazı, her yeri acıdı. Bütün bedeni, tıpkı onun gibi ağlıyordu.

Hıçkırma hıçkırma yorgun düşen Arno uyuyakaldı. Uyandığında, hava kararmaya başlamış, okul boşalmıştı. Yolda kimsecikler yoktu. Dişleri soğuktan birbirine vuruyordu. Bin bir zorlukla fırına yöneldi.

"Nerelerdeydin?" diye üstüne yürüdü Bay Lorenz. "Annen üç saattir seni arıyor!"

Bay Lorenz, Arno'yu baştan ayağı süzdü. Ne olup olmadığını sordu Arno'ya, ne de ilk sorusunun cevabını bekledi. Çok kızmış olduğunu gösteriyordu bu. Yalnızca, "Bu böyle gitmez," dedi. Arno ona ne kuyruklyıldızdan söz etti, ne de hissettiği acıdan.

Cocò'yu çitten çıkardı ve dışarıda annesini bekleme-ye başladı.

Yolun belli bir yerine kadar, Myriam da hiçbir şey söylemedi. Başını, kucağında uyuyan Bruno'ya eğmişti. Konuşmuyordu, ama kızgın da değildi. Daha çok yorğun ve hüzünlü görünüyordu.

Bu şekilde bir süre daha yürüdüler. Gitgide koyulaşan gökyüzü, Arno'nun kalbini de karanlıkla dolduruyordu. Karanlığa yoldaşlık eden tek şey, Cocò'nun turnaklarının karda çıkardığı seslerdi.

Ormana kadar böyle gittiler. Sonunda Myriam, "Neyin var?" diye sordu.

"Herkes benden önce kuyruklu yıldızı görmüş, daha ne olsun?"

Myriam aldığı karşılığa şaşırmadığı gibi, Arno'dan herhangi bir açıklama da beklemedi. O, Arno'nun öğretmeni ya da Bay Lorenz gibi değildi. Myriam'ın sözcüklere gereksinimi yoktu; o, Arno'nun içini okurdu.

"Yıldızlar kimsenin malı değildir, herkesindir. Yeter ki gökyüzünde doğduklarını gör, o zaman dileğin gerçekleşir."

"Yani yarın görebilir miyim?"

Myriam başını kaldırıp havayı kokladı.

"Kar yağışı yarın da devam edebilir."

“Kar yağarken yıldızlar görülebilir, değil mi? Bazen yani?” diye ısrarla sordu Arno.

“Evet, bazen görülürler,” dedi Myriam. “Akla gelmeyecek şeyler olabilir, olacaklar bize bağlı değildir.”

“Babam da geri gelir mi? O da olabilir mi?”

Myriam hemen yanıtlamadı ve adımlarını hızlandırdı. Arno, annesinin karanlıkta uzaklaşan o yumuşak, zayıf bir ışığı andıran nefes alıp verişlerini duydu ve koşarak ona yetişti.

“Babam da geri gelir mi? O da olabilir mi?”

“Bilmiyorum, yıldızlara sor,” diye yanıtladı Myriam.

Adımlarını açarak eve doğru yürüdü.

beş

Kar, ertesi gün de yağdı. Öyle uçuşan kar tanecikleri şeklinde de değil, lapa lapa, yoğun ve sürekli bir yağıştı. Etrafı bir çarşaf gibi örtercesine yağıyordu; kısa sürede her şeyin üstünü kaplayıp, çayırdaki her türlü yaşam belirtisini silercesine. Neyse ki ağaçlar vardı da, ufuk çizgisi görülebiliyordu. Yoksa bütün dünya o beyaz bulut kümesinin altında gözden yitmiş olacaktı.

Myriam erkenden, daha ortalık karanlıkken kalkmış, çocuklar henüz uyurken, daha kar yağışı başla-

madan önce evden çıkmıştı. Böylece Arno, gün ışığı odaya doluncaya ve uzaktan, derinlerden gelen acı bir meleme sesi duyuncaya kadar uyumuştı. Cocò! Yataktan fırladı ve pencerenin kenarlarını çepeçevre sarmış karları, pencereye kör kelebekler gibi vuran kar tanelerini gördü. Öyle bir kar yağışını o güne kadar hiç görmemişti. Havada büyük bir dans partisi vardı.

İlk tepkisi, uçsuz bucaksız bir neşeyle, “Bruno, kalk! Kalk da bak!” diye bağırarak oldu.

Kardeşi yataktan kalkıp uykulu gözlerini ovuşturken, Arno hızla giyinip kendini dışarıya attı. Kollarını iki yana uzatıp, ağzını da sonuna kadar açarak, ağıla doğru zorlukla yürüdü. Koyunlara saman verdi. Cocò’yu dışarıya çıkması için ikna etmeye çalıştı. Ancak Cocò rahatına düşkün bir koyundu, samanlığın sıcaklığını severdi. Üstüne üstlük o sabah, sanki tersliği üstündeydi. Tekmeler atıyor, ayak sürüyor, direniyordu. Sonunda da sabrı taşı ve bir kafa hareketiyle uzaklaştı.

Arno’nun arkasında duran Bruno, “Neden böyle yapıyor?” diye sordu.

“Salağın teki de ondan. Isbue’deki, hatta öte diyarlardaki en salak koyun o.”

“Çok mu salak?” diye sordu Bruno, yanıtlanarak.

“Hem de çok,” diye yanıtladı Arno. Salaklığa bir

son vermesi için de koyuna, canını yakmayacak, küçük bir tekme attı. Cocò'ya çok kızmıştı. Oysa Arno'nun, Cocò'nun huzursuz olduğunu ve bir konuda onu uyarmak istediğini anlamış olması gerekirdi: Bu kar durmayacaktı, ne sabah ne de akşam. Nitekim öyle de oldu.

Öğle saatlerinde ormanın derinliklerinden bata çıka gelen Myriam, evin kapısına bin bir zorlukla ve hayalet gibi beyaza bürünmüş bir halde ulaşabildi. Arno ve Bruno birbirlerine sarılmış, annelerinin gelişini pencereden, titreyerek izliyorlardı.

Sürekli, "Üşüyorum," diye söyleniyordu Bruno. Dişleri zangırdıyordu.

Uzun bir süre dışarıda kalmış, iki köpek yavrusu gibi sırsılıklam olmuşlardı. Hava birden dona çevirince, önce Bruno, sonra da Arno mecburen eve girmişti. Ancak ateş bir türlü yanmamıştı. Ev dışarıdan da soğuktu. Onları yatak bile ısıtamamıştı. Myriam geldiğinde, Bruno ateşler içindeydi; Arno ise çaresizce bekliyordu.

Myriam durumu hemen anlamıştı. Sırtındaki çuvalı bir tarafa attığı gibi, üstünü başını çıkarmadan, karlar içinde, bir kibrit çakıp şöminede koca bir ateş yaktı ve ateşin üzerine, içi su dolu koca bir bakır tencere koydu.

Su ısındığında, Bruno'yu ateşin önünde çırılçırılak soydu. Dışarı çıktı ve kucak dolusu kar getirip,

Bruno'nun bedenini bu karla ovuşturmaya başladı. Sonra, ısınan suyun içine büyükçe bir bez batırdı, çıkarıp sıktı ve kısık sesle söylenen çocuğu bu bezle çepeçevre sardı. Bu işlemi, Bruno'nun derisi kıpkırmızı oluncaya dek yineledi. Sonra, kuru giysilerini giydirip yatağa soktu. Bruno hemen uykuya daldı. Arno ise, dehşet içinde Bruno'nun öldüğünü ya da ölmek üzere olduğunu düşünüyordu.

"Gel, sen de soyun," dedi Myriam tatlı tatlı.

"Hayır, soyunmam. Üşümüyorum."

Bu doğru değildi. Buz tutmuştu. Bruno'nun başına gelenleri gördükten sonra, kendisinin iyi hiçbir şeyi hak etmediğini düşünüyordu.

"Ateş yanmadıysa bu senin suçun değil."

"Ölecek mi?"

Myriam gülümsedi. Başını saran şalı çıkardı ve saçlarını ateşe yaklaştırdı.

"Yok hayır, ölmeyecek. Bu akşam ateşi düşer. Hadi gel, soyun şimdi, yoksa sen öleceksin!" dedi gülererek, Arno'nun kazağını çıkarırken.

Annesinin ne kadar haklı olduğunu o an bilmiyordu Arno. Akşam, Bruno yatağın içinde oturmuş, dumanı tüten sütünü içip kuş gibi cıvıldarken o, battaniyelerin ısıtamadığı yatakta tir tir titriyordu.

Hatırladığı son şey buydu. Gerisi, farklı yüzlerin birbirine karıştığı bir kâbustu. Bruno, Myriam, babası, Bay Lorenz'in yüzleri hem tek tek beliriyor, hem

de korkunç görüntülere bürünüp birbirine giriyordu. Sonra Nenele'yi görmüş, uzun süre ona seslenmişti. Myriam sonradan, onu kurtaranın kesinlikle Nenele olduğunu söylemişti. Arno iki gün boyunca sayıklamış ve bu süre içinde kar durmaksızın yağmıştı.

Myriam, kapının önünü kapatan kardan kurtulup, ne olursa olsun köye inmeye karar verdiğinde, Arno'nun ateşi bir anda düşmüş, onu bitkin ama canlı bırakmıştı. Günlerden Noel'di, ancak kimse bunun farkında değildi.

Cocò onu ziyarete gelmiş, uzun bir süre yatağın yanında durmuştu. Arno, Cocò'nun nemli yüzünü okşarken, hiç de salak olmadığını, tam tersine, dünyada var olabilecek en akıllı koyun olduğunu mırıldanmıştı.

“Isbue'deki, hatta öte diyarlardaki en akıllı koyun,” diye vurgulamıştı Bruno da.

Noel'leri bu şekilde, kendince güzel ve hoş geçmişti. Myriam, Arno'ya sıcak bir şerbet verdikten, Bruno'ya da sıcak bir çorba yapıp zorla içirdikten sonra, yatağa girip onların yanına uzanmıştı.

Myriam'ın gözlerinin altında siyah halkalar oluşmuştu; yüzü çökük ve yorgun görünüyordu. Hasta gibiydi ama aslında bitkindi. Arno annesine iyice sokulmuş, gözlerini yummuş; “Anne, babamı gördüm,

eve dönüyordu,” demiş ve uykuya dalmıştı.

Arno ertesi sabah uyandığında, gün çoktan başlamıştı. Alt kattan Myriam’la Bruno’nun neşeli sesleri ve lezzetli bir yemek kokusu geliyordu.

“Anne, karnım aç!” diye bağırmıştı Arno.

Titreye titreye yataktan kalkmış ve pencereye yaklaşmıştı. Kar yağmıyordu ve havada, güneşin kendisini göstereceğini müjdeleyen bir aydınlık vardı.

“Anne, kar durmuş!”

Ahşap merdivenlerden telaşla çıkan Myriam’ın ayak seslerini duymuştu Arno. Kapının önünde beliren annesi, Arno’yu kucağına aldığı gibi yatağa sokmuş; “Delirdin mi, ölmek mi istiyorsun?” demişti.

“İyileştim ama!”

Sonra çok garip bir şey olmuş ve Myriam ağlamaya başlamıştı. Daha doğrusu, gülüyordu. Gözlerinden koca koca damlalar süzülüyordu. Yanaklarından aşağı, dudaklarına, çenesine, sonra daha da aşağı, boynuna doğru. Kendini hepten koyuvermişti. Gözyaşları akıyor, Arno’nun üstüne damlıyor, ama Myriam yine de gülmeyi sürdürüyor, bir yandan da oğlunu okşuyordu. O güne kadar hiç böyle bir şey olmamıştı. Arno’nun da aynı anda hem ağlayası hem gülesi gelmişti. Sonra Bruno, yukarı çıkıp onları öyle görünce, bir an şaşkınlıkla bakmış, sonra deli gibi ağlamaya başlamıştı.

İşte böylece kara ve korkuya veda etmişlerdi. İki

gün sonra, havanın da yumuşamasını fırsat bilerek, Myriam karları küremeye başladı ve ormana kadar ulaşan dar bir yol açtı. Böylece çalışmak ve evin eksiklerini tamamlamak üzere köye inebildi.

Küfesi dolu halde eve döndü. Bay Lorenz, Arno'nun sağlığıyla çok ilgilenmiş, onu merak etmiş ve bir sürü lezzetli şey göndermişti.

"Bana da mı?" diye sordu Bruno.

"Elbette sana da," diye yanıtladı Myriam. "Bay Lorenz ikinizi de çok seviyor."

Myriam'ın yanakları al al olmuştu, gözleri parlıyordu ve bir garipti.

Çorbayı masaya dökünce, Arno annesinin ellerinin titrediğini gördü.

"O zaman artık bana kızgın değil," dedi Arno.

"Değil. Seni ziyarete geleceğini söyledi."

"Artık iyileştim. Ben ona uğrarım."

Myriam bir şey söylemedi. O gece yatağa çekildiklerinde, Arno, babasıyla nasıl tanıştıklarını anlatmasını istedi ondan.

"Kaç kere anlattım, ezbere biliyorsun artık!"

"Bir kere daha, lütfen!" diye ısrar etti.

"Evet, lütfen," diye söze girdi Bruno, uykulu bir sesle.

"Tamam, son kez ama."

Anlatırken, sesinde bir bıkkınlık vardı.

"Hasat sonu kutlamaları başlıyordu..."

“Hayır, saman hasatını kaldırma zamanıydı,” diye araya girdi Bruno.

Myriam ilk kez yanlış ifade etmişti, belli ki çok yorgundu.

“Sus!” diye buyurdu Arno.

“... Evet, saman hasatını kaldırma zamanıydı... Bi-leğiçi Gratian, at arabasıyla evin önünden geçiyordu. Dortu’larda, nehrin öte yanında büyük bir kutlama yapılacağını ve çevre köylerin eğlenceye gideceğini söyledi... Şimdiye kadar buralara uğramamış çalgıcı-lar da gelecekmiş... Nenele’ye, ‘Beni de götürür mü-sün?’ diye sormuştum, o da ‘Olur,’ demişti. Sonra Gra-tian, ‘Benimle gelin,’ dedi, ‘o tarafa gidiyorum.’ Biz de onunla gitmiştik.”

“Dortu’lar zengin miydiler?” diye araya girdi Bru-no.

“Evet. Şato gibi kocaman bir evleri, ahırda da bir sürü hayvanları vardı... Biz vardığımızda, harman ye-ri dans eden insanlarla dolmuştu bile. Herkes içkisini içiyor, el çırparak müziğe eşlik ediyordu. Sahne gibi bir yerde çalgıcılar vardı. Dört kişiydiler. Üçü siyah saçlı, beyaz gömlekli ve deri yelekliydi. Diğeri sarı-şındı; omuzlarına kadar inen saçları ve işli gömleği-y-le bir prence benziyordu. Hem keman çalıyor hem de şarkı söylüyordu. O şarkıya başladığında, dans eden-ler duruyor ve büyülenmiş gibi onu dinliyorlardı.”

“Bülbül gibiydi, değil mi?” diye sordu Bruno.

“Evet. Ona o anda aşık oldum ve bütün gece onun için dans ettim. Şafak vakti, Gratian bizi arabasıyla eve bıraktı. Ben çok üzgündüm. Daha fazla acı çekmemek için, rüzgârda duman gibi dağılmak ya da donup buza dönmek istiyordum. Bir daha onu göremeyeceğimi düşünüyordum. Ancak bir gece, Nenele öldükten sonra, pencerenin hafif hafif vurulduğunu duydum.

“Kim o?’ diye sordum korkuyla.

“Benim, Horia.’

“Ne adını biliyordum ne de sesini, ama gelenin o olduğunu anladım. İçeri aldım. Tertemiz bir gömlek, üstüne de yosun rengi, kadife bir yelek giymişti. Hatırladığımdan da yakışıklıydı; bir prensten, bir kraldan daha güzeldi.

“Günler, geceler boyunca seni aradım,’ dedi. ‘Şimdi bulduğuma göre, huzura erdim ve seninle evlenmek istiyorum.’

“Bayramlık elbisemi giymemi istedi ve birlikte dışarıya, alacalı bir atın bizi beklediği kapının önüne çıktık.

“Sonra beni papaza götürdü, evlendik ve buraya, eve geri döndük. Bu yatakta, sonradan senin doğduğun bu yatakta geceyi geçirdik. Ertesi gün, çalışmak için gitmesi gerektiğini ama en kısa zamanda geri döneceğini söyledi. Başlarda sık sık gelirdi, seni görmeye. Hep gece gelir, şafak sökerken giderdi. Seni uyur-

ken seyrederek ve başını okşardı. Bir seferinde, seni bütün gece kucağında salladı. Sonra, kardeşin de doğunca, uzaklarda çalışmaya başladı; o yol inşaatında. Bir daha da geri gelmedi.”

“Ben onu hiç hatırlamıyorum,” dedi Arno.

“Ama o seni hiç unutmuyor.”

“Beni kucağında salladığı o geceyi anlat...”

“Hayır, geç oldu. Bak, Bruno uyudu bile. Sen de uyu artık.”

Myriam diğer yana, sırtı Arno’ya bakacak şekilde döndü ve her zamanki uyku duruşunu aldı. Arno ise gözleri açık bir halde, kımıldamadan yatıyor, babasını ve gece yarısı atına atladığı gibi Myriam’ı papaza götürüşünü hayal ediyordu. O âna kadar annesine havanın karanlık olup olmadığını sormamıştı. Ay ışığı var mıydı acaba, yollarını aydınlatan? O gece ise ay çıkmış gibiydi; pencerede, dışarıdan süzülen bir aydınlık vardı.

Arno yataktan sıyrılarak çıktı ve cama yaklaştı. Ay oradaydı. Bir tarafı bulutlarla kaplıydı. Sonra, utangaç bir genç kız gibi, tüm yüzünü bulutlarla örttü.

“Ne yapıyorsun?” diye sordu Myriam yattığı yerden. “Yatağa gel, üşüteceksin.”

Söz dinledi.

“Yarın belki kuyruklu yıldız görünür,” dedi, annesine sokulurken.

Her ne kadar hareket etmese de, Myriam'ın gerildiğini hissetmişti.

“Arno, sana bir şey söyleyeceğim.”

“Ne var anne?”

“Bugün Bay Lorenz bana, babana bir şey olursa... baban geri gelmezse... benimle evlenebileceğini söyledi...”

Neyse ki o an, ayın ışığı yeniden ortaya çıkıp bütün odayı aydınlattı ve gölgeleri odanın diplerine doğru kovaladı.

Arno, annesine sıkı sıkı sarıldı.

“Hiç merak etme, öyle bir şey olmayacak. Yakında kuyruklu yıldız gelecek.”

“Haklısın, öyle bir şey olmayacak,” diye yineledi Myriam.

altı

Karı temizlediği tek yere, ağlın yanındaki küçük kayanın üstüne oturmuşlardı. Kayanın üstü kuru değildi ama bunu umursamıyorlardı. Bruno ve Arno, ayaklarının dibinde komik, tüylü bir köpek gibi duran Cocò'yla birlikte oturuyorlardı. Havanın açıldığı ilk gündü. Güneş, ağaçların ötesindeki ufku bir ışık huzmesiyle kızıla boyayarak gözden kaybolduğundan beri bekliyordu üçü de.

O, Bruno ve Cocò, dileklerini tutmak üzere kuyruklu yıldızı bekliyorlardı. Aynı dilek üç kez ve hep

beraber dilenirse, artık emir sayılırdı. Böyle de olmaydı zaten.

Güneş, Myriam'ın ormana kadar açtığı patikadaki karı eritmişti ama çayırdaki ayak değmemiş beyazlık, varlığını koruyordu. Güneş ışınları, buzun üstünde uçuk mavi ışık huzmelerine dönüşüyordu.

Şiddetli bir soğuk vardı ama Arno, kısa bir süre önce başlarına gelenler yeniden yaşanmasın ve Myriam döndüğünde ona kızmasın diye her türlü önlemi almıştı. O ve Bruno yünlere sarınmışlardı. Bruno yine de söyleniyordu. Bu kez soğuktan değil, gözlemini kapatan ve onu karanlıkta bırakan ellerden yakınıyordu.

“Görür görmez ellerimi çekeceğim.”

Bruno'nun herhangi bir yıldız kuyruklu yıldız sanıp da dileğini söyleme tehlikesiyle burun buruna gelmesini istemiyordu.

“Ne zaman gelecek? Yoruldum!” diye söylendi ağlamaklı bir sesle.

Arno da sabırsızlanıyordu. Daha doğrusu, endişeliydi. Her şeyin istediği gibi gerçekleşip gerçekleşmeyeceğinden emin değildi. Her şeyden önce, sürekli fikir değiştiren Bruno'ya güvenemiyordu. Cocò daha güvenilirirdi. Bir koyuna Bruno'dan daha çok güveniyordu.

“Birazdan gelecek. Sen ne yapacağını anladın mı?”

Bruno, evet anlamında başını salladı.

“Yüksek sesle değil, tamam mı? Kalpten söyleyeceksin, yoksa olmaz.”

Bruno bir kez daha başını salladı.

“Sonra başka bir şey daha dileyebilir miyim?”

“Hayır, yoksa her şeyi mahvedersin!”

“O zaman hemen eve döner mi?” diye sordu Bruno.

Babasının geri gelip gelmemesi Bruno'nun umurunda değildi, Arno bunu biliyordu. Bruno rüyasında babasını görmüyordu, onun için endişelenmiyordu, onu düşünmüyordu bile.

Belki de bütün bir gece boyunca onun kucağında sallanmadığı içindi. Bruno'nun mutlu olması için Myriam'la bütün gün oyun oynamak ve Bay Lorenz tarafından yanağının okşanması yetiyordu. Ona kalsa, Bay Lorenz'i baba olarak görmekten mutlu bile olurdu. Bruno hep mutluydu; onun içinde, Arno'daki hüznün yoktu.

“Öyle sanıyorum,” diye yanıtladı.

Bruno bir süre daha sustu. Arno gökyüzünü dikkatle izlemeye devam etti. Artık ufukta kırmızılıktan eser yoktu. Ağaçların üzerinde, gümüşü bir tülün ardındaki bir lambanın yaydığı ışığı andıran, inci renginde bir aydınlık vardı. Bir tek orada ışık vardı; karanlık, geri kalan her yeri aynı renge boyamıştı.

“Dönerse,” dedi Bruno kaygıyla, “bizim yatağımızda mı yatacak?”

“Evet.”

“O zaman dönmemesi daha iyi.”

Arno'nun içinde ani bir öfke yükseldi.

“Salak! Sen Cocò'dan da salaksın,” dedi ve Bruno'ya omuz attı. “Baba çok önemlidir. Birçok şey öğretir, insanı korkularından kurtarır. Kaldı ki, okulda herkesin babası var... Yalnızca benim ve Miscia'nın yok... Onunki ölmüş, geri gelemez. Bizim babamız ise dönecek ve hep birlikte olacağız. Bizim için kemanını çalacak, Myriam dans edecek, hepimiz mutlu olacağız. Yeter ki sen dileğini iyi dile, anladın mı?” diye sarstı kardeşini.

Böyle bir sertliğe alışık olmayan Bruno alınmıştı. Silkindi, Arno'nun elinden kurtulup ormana doğru koşmaya başladı.

O ve Cocò, Bruno'yu izlediler.

“Nereye gidiyorsun, geri dön!”

“Dilek tutmak istemiyorum! Dilek tutmak istemiyorum artık!” diye bağırma başladı.

O zaman Arno'nun cesareti kırıldı; hiçbir şey istediği gibi ilerlemiyor, her şey elinden kayıp gidiyordu. Zaten biraz sonra Myriam gelecekti; beklemek yersizdi.

Ormanın kıyısında kardeşine yetişti ve elinden tuttu.

“Önemli değil, hadi eve dönelim.”

“Dilek tutmasam da mı?”

“Zaten kuyrukluyıldız da yok...”

İşte tam o anda, eve gitmek için arkasını ormana döndüğünde gördü onu Arno: Tam karşılarındaydı, göğün sol tarafında, sanki yeni doğmuş gibi alçakta. Işıl ışıldı. Işıktan bir daire, parlak. Çevresinde, bir yana doğru uzayan, hafif, yumuşacık, beyazımsı bir iz. O an gökyüzünde yalnızca o vardı; belki de Arno bir tek onu görüyordu.

Çok heyecanlı olduğunda nasıl olunursa, Arno da o durumdaydı; ne olayı haber verecek, ne de konuşacak sözcükler geldi aklına.

Sessizce baktı. Bruno, “Eve döndür,” diye fısıldar, Cocò da patikadan birkaç parça ot kopartıp yerken, Arno sessizce baktı. Cocò önce göğre bakıp kuyrukluyıldızı görmüş, sonra mı otlamaya başlamıştı, yoksa...

Arno, yüreği acıya benzer bir duyguyla, anlamadığı bir şeyden ötürü kabarmış halde eve doğru yürürken, Bruno dileğini mırıldanarak yineliyor, Cocò yanında hoplayıp zıplıyordu.

Kapıya birkaç adım kala, tam da evin çatısı kuyrukluyıldızı örtmek üzereyken, Arno bir şey dilemediğinin farkına vardı ve dileğini aklından geçirdi. İçten içe, dileğinin kabul olduğunu hissediyordu.

Birkaç gün sonra, yeni yılın ilk günlerinden bir pazar günü, Bay Lorenz onları öğle yemeğine davet etti. Şimdiye kadar hiç böyle bir şey olmamıştı. Myriam çocuklara, iyileşmelerini kutlamak için davet edildiklerini söyledi. Bruno, belki bayramlıklarını giydiği için, belki de leziz yemekler yiyecekleri için, çok heyecanlıydı; Myriam da öyleydi.

Arno ise, nedenini bildiği için olsa gerek, huzursuzdu. Babasına bir mektup yazmış; kuyruklu yıldızdan, ilk kez gördüğü o geceden ve heyecanından söz etmişti. Kısa bir mektuptu ama bütün bir öğleden sonrasını almıştı. Şimdi ise Bay Lorenz'e gösterip göstermemek konusunda kararsızdı.

Babasına yazdığı ilk mektuptu ve Bay Lorenz, öğretmeninden sonra hataları düzeltebilecek tek kişiydi. Ancak ona göstermek konusunda garip bir isteksizliği vardı. Mektubu elinde evirip çeviriyordu ki, annesi sabırsızlıkla, "Hadi, acele edelim. Bay Lorenz bekletilmeyi sevmez," diye seslendi.

Bunun üzerine mektubu kazağının altına, babasının mektubunu koyduğu yere soktu ve yola çıktılar.

Hava hâlâ kapalıydı ama ormanın dışındaki kar erimişti. Böylece kolaylıkla köye vardılar. Fırının hemen yanında, Bay Lorenz'in evinin kapısında Myriam bir anlığına durdu ve alışkanlıkla, elini tükürükleyerek Arno'nun saçını düzeltti.

“Güzel...”

Derin bir soluk aldı ve kapının tokmağını kaldırdı.

O eve ilk kez adım atıyorlardı ve Arno gördüklerinden çok etkilenmişti. Bay Lorenz birden gözüne, elinde fırın küreği ve una bulanmış sakalıyla değil de, zengin ve güçlü bir adam olarak göründü. Girdikleri büyük, sıcak ve aydınlık bir odaydı. Masaya beyaz bir örtü serilmişti ve üstüne seramik tabaklar, pırıl pırıl yemek takımları, içinde çeşitli ekmekler olan büyük bir sepet konmuştu. Ayrıca büyükçe bir büfenin üstünde bir meyve sepetiyle, içinde küçük küçük tatlıların olduğu bir tabak duruyordu.

Arno bütün bu zenginlik karşısında tedirgin olmuştu, Myriam da öyle. Bruno ise, neşeli bir çılglık atarak masaya doğru fırladı.

“Küçük yabanım benim,” dedi Bay Lorenz gülerek.

Çok neşeliydi ve bu, gözle görülüyordu. Neşe gözlerinden fışkırmakta; taranmış kır sakalını sürekli sıvazlamasından, güçlü ve kıllı kollarını oynatışından, hatta midesinin önünde giden dolu ve mutlu göbeğinden anlaşılıyordu. Böyle iyi huylu ve neşeli bir Bay Lorenz’i şimdiye kadar hiç görmemişti Arno. Başlangıçtaki çekingenliği yavaş yavaş çözüldü ve, kendini iyi hissettiğinde gülmesini bilen Bruno kadar olmasa da, gülümsedi.

“Buyrun, oturun lütfen! Myriam, şalını bana ver. Saklama kendini.”

Bay Lorenz’in gözleri şimdi şalını çıkarmış, yanakları al al olmuş ve elleri, eteklerini kaldırıp selam verecek bir genç kız gibi iki yana açılmış Myriam’ın üzerindeydi.

“Çok güzelsin. Köyün en güzel kızı olduğunu söylememe izin ver. Hadi buyrun, oturun. Evinizdeymişsiniz gibi davranmanızı istiyorum!”

Doğrusu, Bruno masada yerini almış ve ne zamandır gözüne kestirdiği cevizli ekmeğin tadına bakmak üzere kolunu uzatmıştı bile. Myriam’la Arno ise sandalyelerinin ucuna ilişmişlerdi. Myriam’ı büyük çiçekli kadife eteği, kabarık kollu gömleği, saçlarının arasındaki çiçekli ipek tokasıyla, dans ve bayram giysisinin içinde, o masada, o biçimde otururken görmek garipti. Kendisi gibi durmuyordu.

Bay Lorenz, Arno’nun şimdiye kadar görmediği, hayal bile edemediği kadar zengin bir öğle yemeği hazırlamıştı. Odayla mutfak arasında gidip geliyor, lezzetli şeyler taşıyor, kendi bardağı ile Myriam’ın bardağı boşaldıkça şarap dolduruyordu.

Hepsi nasıl da mutluydular! Bir ara Bruno, Bay Lorenz’in kucağına oturup sakalını çekiştirmeye başladı. Myriam, ağzı bir karış açık, saçlarını arkaya sa-

vura savura gülüyordu. Arno ise mektubu tamamıyla unutmuş gibiydi. Bay Lorenz'in Myriam'a, "Dans et-sene," dediği âna kadar. "Benim için!"

İşte o zaman, birden babasını, kuyruklu yıldız ve göğsünde taşıdığı mektubu hatırladı.

Bu arada Myriam ayağa kalkmış, odanın ortasındaki boşluğa geçmiş, ayakkabılarını çıkarmış, kollarını dansa başlayacakmış gibi iki yana açmıştı. Bay Lorenz de sandalyesini ona doğru çevirmiş, izlemeye hazırlanıyordu.

O anda Arno'nun içinden bir acil durum uyarısı geldi. Elini kazağının içine soktu, mektubu çıkarıp Bay Lorenz'e uzattı.

"Babama mektup yazdım," dedi.

Sanki bir şeyler paramparça olmuş gibiydi. Myriam kollarını indirdi, üstünü başını düzeltti ve Bay Lorenz mektuba şöyle bir baktı.

"Sonra."

"Hatalarımı düzeltmeniz için..." dedi Arno inatla.

Bay Lorenz kaşlarını çattı, gözlüğünü düzeltti ve satırların üzerinden hızla geçti.

"Nitekim hata dolu. Kuyruklu yıldız ve onun gibi saçma sapan şeylerle uğraşmaktansa okula gitsen, senin için daha iyi olur," dedi. Sonra da, "Mektubu bana bırak. Boş bir zamanımda, sakın kafayla hatalarını düzeltelim. Sonra gönderirim sana," diye ekledi.

Bir kez daha Myriam'ı dansa kaldırdı. Ancak oda-

da bir şeyler değişmişti. Beklenmedik bir bulut, güneşin önüne geçmiş ve renkleri soldurmuştu. Myriam kısa bir süre dans etti, Bay Lorenz de ona dansı için içten övgülerde bulundu. Bruno yorulduğu için mız-mızlanmaya başlayınca, Myriam artık kalkmaları gerektiğini söyledi.

Bay Lorenz ona hak verse de, yüzü hayal kırıklığıyla gölgelenmişti. Küçük bir güneş ışınının gelip, kardan adamın sahte gözyaşlarını akıtması, kulaklarını yassılaştırması, burnundaki havucu düşürmesi gibi, erimeye başlamıştı.

Küçük şeylerdi ama yüzü değişmişti bir kez ve bu, Arno'yu mutlu etmişti.

Kuyruklyıldız, Isbue'nin gökyüzünde bir ay kadar kaldı. Ancak Arno onu, bulutlar nedeniyle ancak on kez görebildi.

Her seferinde farklı yerlerde duruyordu. En son gördüğünde, ormanın sınırındaydı; cılızdı ve uzaktı. Arno yine ağılın yakınındaki küçük kayanın oradan bakıyordu. Kaya yine karla kaplıydı ama bu kez yanında ne Bruno ne de Cocò vardı; kuyruklyıldızı tek başına seyrediyordu. Böylesi çok daha güzeldi. Dileyeceği hiçbir şey yoktu artık. Kuyruklyıldıza bakıyor, onun ışığı ve uzaklığında kendini kaybediyordu.

yedi

Kar, şubat sonunda, birkaç gün içinde eriyip gitti. Çok kısa sürede, çayır çiğdemlerle donandı. Ormandaysa, sonbahardan kalma eski yaprakların altından, yeni oluşan genç yosunlarla eskilerin ortalarından şarıl şarıl sular akmaya başladı.

Günlerin uzamaya başladığı, güneşin bin bir ışık huzmesinden birinin gelip insanın burun deliklerini selamladığı bu mevsim, Arno'nun en sevdiği mevsimdi. Periler bile bu mevsimde pek muziplik yapmıyorlardı, çünkü bitkilerin büyütülmesi, yuvaların uyan-

dırılması gibi bir sürü işleri oluyordu. Arno da hiç korkmadan, bazen yalnız başına, bazen de Cocò'yla ya da diğer koyunlarla birlikte ormanda özgürce dolaşabiliyordu.

Özellikle de ormanın yarısına geldikten sonra, köyün üst taraflarındaki otlaklara giden patikayı tırmanmayı seviyordu. Çünkü bu, serüven dolu bir yoldu. Ormanın seyreltilmiş bölgelerinde açılan patikalarda yürünüp Constantino Amca'nın evinin önünden geçiliyor, sonra aşağı inilip ırmağın üzerindeki köprü aşıyor, kayaların arasından otlığa kadar tırmanılıyordu. Yukarıdan, boydan boya vadi, köydeki evlerin damları ve çan kulesi görünüyordu.

Otlığa yalnızca mayıs ayında çıkıyordu Arno. Bu dönemde, kar eridiyse, ormanın içindeki dar patikadan geçip koyunları yaşlı Ilia'ya götürüyordu. Çünkü köyün tek koçu onundu ve koyunları, üremeleri için konuk ediyordu. Isbue'nin bütün kuzuları bu koçun yavrularıydı ve bütün koyunlar da onun eşleriydi. Cocò'nun ise yavruları olmuyordu. Buna karşın, Cocò'nun Arno'su vardı.

Yaşlı Ilia'nın evine köyden geçerek de gidilebiliyordu ama Arno orman yolunu yeğliyordu. Köprüye giderken, otlaklara çıkmak yerine ırmak boyunca kaygan bir patikadan inildiğinde ve samanla kaplı bir çatı görüldüğünde, yaşlı Ilia'nın evine gelinmiş oluyordu. Ilia genellikle kapının önünde oturur, mısır

sigarası içip yere tükürürdü. Kim koyunlarıyla gelse, gülerek, “Evime beni görmeye gelmemişsindir, öyle değil mi?” derdi.

Yaşlı Ilia, koçuyla aynı yerde yatıyordu. Kimse, başıboş bir serseri bile, böyle pis ve kötü bir evde oturmak istemezdi. Ancak bir şey söylemeye cesaret eden de çıkmıyordu. Çünkü koç onundu ve herkesin, koyunu için bu koça gereksinimi vardı.

Ilia, Arno’yu görür görmez, “Ee Arno, sizin oralardan ne haber?” diye sordu gülerek. Kalan birkaç dişiyle keçiboyunuzu kemiriyordu ve ince bir salya şeridi çenesinden aşağı akıyordu.

Arno soruyu yanıtlamadan önce derin bir nefes aldı. Yaşlı adam onu daha da dikkatli izliyordu şimdi.

“O patikadan gelmemelisin,” diye ekledi Ilia, “bu mevsimde tehlikelidir, ırmağı boylarsın sonra.”

“Constantino Amca’nın kulübesinin önünden geçtim,” dedi Arno soluk soluğa, “bacadan duman tütüyordu. İçeride birisi vardı.”

“İmkânsız!” dedi Ilia, bilgiç bilgiç. “Kırk yıldır oraya kimse ayak basmadı.”

“Ama duman çıkıyordu, gözlerimle gördüm.”

“Pencereler?”

“Hepsi kapalıydı.”

“Hayaletlerdir. Olanlardan sonra orada yaşıyorlar.

Anlaşılan üşümüş ve ocağı yakmışlar.”

Arno kulübenin önünden defalarca geçtiğini, bir seferinde de gözünü kapıdaki deliklerden birine dayayıp içeriyi gözetlediğini hatırlayınca ürperdi. Her taraf karanlıktı ve hiçbir şey görememişti. Bir ev dolusu hayalet.

“Niye orada hayaletler yaşıyor?”

“Constantino ve papaz yüzünden. Ya Constantino kendini kirişlerden birine astı ya da biri onu astı, ne olduysa artık. Papaz da kulübeyi okuyup üfleme-ye hiç gelmedi. Papaza kaç kere, çevrede günahkâr bir ruh dolaşıyorsa, eve de kötü ruhların doluşacağını söyledim ama... Dinleyen kim!”

“O zaman Constantino Amca da mı içerde?” diye kekeleydi Arno.

“Yok, kırk yıldır mezarlıkta!” Yaşlı Ilia güldü. “Mezarlığın içinde değil ama, dışarıda, duvarın dibinde. O yaptığından sonra kimse onu mezarlıkta istememişti. Demirden bir haç var ya da vardı, en kuytu yerde. Ama küçük kilisenin yakınındaki değil ha... Bir zamanlar mezarlığa Constantino’yu ziyarete gidiyordum. Az da olsa tanırıdım onu. Gerçi ben otuz yaşındaydım, o benden çok daha büyüktü... o şey olduğunda...”

Sonra da bir elini çenesinin altına koyup, diğerini de yukarı doğru çekerek, asılmayı anlatan bir hareket yaptı.

“Neden kendini öldürdü?” diye sordu Arno.

Ilia, önünde duran çocuğa sessiz sessiz baktı. Bu büyük ve açık renk gözlü, küçük yuvarlak yüzlü çocuğu severdi. İki yıldır buralara gelirdi, hep o üç koynunla. Garip bir anası vardı. Hayat onun için kolay değildi. Ağzındaki keçiboynuzunu tükürdü ve çenesini kaşdı.

“Constantino mu? Aah ah... Gençken kazma kürek sallardı. Çok da güçlü kuvvetliymiş, kendisi anlatırdı. Sonra başına bir felaket gelmiş, nedir bilmem, buraya, yukarılara çekilmiş. Odun keserek, kömür satarak geçinirdi. Kötü bir adam değildi ama birkaç tahtası eksikti,” dedi Ilia ve işaretparmağıyla alınına dokunup deli işareti yaparak sözünü bitirdi.

“Kendini neden öldürdü?” diye bir kez daha sordu Arno.

“Neden mi? Ben nereden bileyim! Arada sırada kapısına uğrayan tek kişinin ben olduğumu biliyorum sadece. Kimi zaman odunum bittiği için, kimi zaman da Constantino'nun aya bakarak uluduğunu ya da havladığını duyduğumdan... Evet evet, tıpkı bir hayvan gibi... Köyde onun hakkında söylentiler dolaşıyordu... Neyse, kısa keseyim, bir akşam yine bir şey istemeye gitmiştim, baktım kapı kapalı. Seslendim, oraya baktım, buraya baktım, yok. Asla evden uzağa gitmezdi ama yok, hiçbir yerde yok. Pencereden şöyle bir baktım. İçerideydi, odanın ortasında, korkuluk

gibi duruyordu. Hem de kim bilir kaç gündür!”

“İyi de, sen bir şey yapamaz...”

Arno sözünü tamamlayamadı, çünkü içinde uyanan üzüntü ve acıyı anlatacak sözcükleri bulamıyordu. Tuzağa düşmüş bir tavşanı ya da kuzucukları düşündüğünde hissettiklerine benziyordu. Tüm acıları silebilecek, tavşanın ayağını kırmadan tuzaktan kurtulmasını sağlayabilecek, kuzuları uzun süre yaşatabilecek ve Constantino Amca gibi insanların kirişlerinden aşağı sallanmamalarını sağlayabilecek güçte bir sihirbaz ya da iyi kalpli bir peri olmak isterdi...

“Ne yapamaz mıydım?” diye sordu yaşlı adam, biraz sert bir ses tonuyla. “Yaşam hakkında ne bilirsin ki sen? Hadi yürü! Koyunlarını düşün sen, hadi...”

Kapının pervazından güç alarak zorlukla ayağa kalktı ve kolunu Arno'ya uzattı.

“Hadi, ver bana şu ipi. Küçük hanımlar koca istiyorlar, değil mi? Bu da ne koca ama!”

Koyunları iplerinden çekerek içeri girdi. İçeriden sesi duyuldu.

“Şimdi git, bir hafta sonra gel. Bir hafta sonra, anladın mı? Haa, bir de bütün kadınlar aynıdır, bunu sakın unutma!”

Kapının aralığından gelen koç ve pislik karışımı ağır kokuya, Ilia'nın kahkahası eşlik etti. Arno bir adım geri kaçtı ve içgüdüsel olarak Cocò'nun sıcak,

yumuşak başını okşadı. Yaşlı Ilia'nın o sözüyle ne demeye çalıştığını anlamamıştı ama bir an önce oradan uzaklaşmak ve annesini kucaklamak istiyordu.

Ertesi gün, okuldan çıktıktan sonra, Myriam ve Bruno'yla buluşmak üzere Bay Lorenz'in fırınına gitmeden önce, her günkü yolunu değiştirerek, köyün dışında, yosun ve sarı likenlerle kaplı sıradan bir taşın altında uyumakta olan Nenele'nin mezarına uğradı.

Mezarlığa çok sık gitmiyorlardı, çünkü Nenele orada olduğundan daha çok evlerinde, onlarla birlikteydi. Gittikleri zamanlarda da bir çiçek, bir de Nenele'nin çok sevdiği salyangozlardan bir tane götürmeyi hiç unutmazlardı. O gün Arno, ne olup bittiğini anlamaya çalışan ve sürekli antenlerini oynatan iki meraklı, iri, parlak salyangoz bulmuştu. Onları özenle yere koydu, toprağı keşfedip güven duygusuyla hareket etmelerini bekledi ve duasına başladı.

*“Hadi Salyangoz, yola çık yavaştan,
Nenele’yi görürsen, öp ellerinden.
Öp sol anteninle saçlarından,
öp sağ anteninle gözlerinden.”*

Sonra, otların arasında büyümüş mavi bir çiçeğı koparıp taşın üstüne koydu ve oradan uzaklaştı. Ne-

nele ziyaretine çok sevinmişti, bundan emindi Arno. Mezarlıktan çıkınca, mezarlığı çeviren duvar boyunca yürüdü, küçük kiliseyi geçti, biraz ileride, erimemiş bir miktar karın leke gibi durduğu bir toprak öbeğinin üstünde, paslanmış, bir tarafa eğilmiş, sağ kolunda yatay dizilmiş paslı harfler bulunan demir bir haç gördü.

“Co... tan... o,” diye okudu.

Bunun için gelmişti. Bu haç ona ormandaki tuzakları hatırlatıyordu. Hatta böyle eğrilmiş haliyle içini daha çok sızlatıyordu. Düzeltmeye çalıştı ama beceremedi. Bunun üzerine, çayırdan birkaç taş topladı ve haçın etrafında kümeledi. Artık eskisi kadar yalnız görünmüyordu.

Constantino Amca'nın, bundan böyle kulübesinin önünden geçmesine izin vereceğini umuyordu. Bir sonraki gelişinde ona çiçek ve salyangoz getireceğine söz verdi. Hatta isterse, reçine kokulu taze kozalaklardan ya da çam kokulu bir dal da getirebilirdi.

Evet, bir sonraki gelişinde kozalak getirecekti Constantino Amca'ya. O da karşılığında, kulübesindeki kötü ruhları kovacaktı. Isınmak için başka yere gitmeliydi ruhlar, çünkü Arno koyunlarını geri almak için oradan geçmek zorundaydı ve Arno kötü ruhlardan korkuyordu.

Bu gizli anlaşmadan sonra mezarlığı arkasında bıraktı ve Bay Lorenz'in fırınına yöneldi.

Yaklaşık bir aydır öğle yemeklerini orada yiyorlardı. Bay Lorenz'in evinde değil de, dükkânın arka tarafında, akşamları Bay Lorenz'in ekmek mayaladığı masada. Bay Lorenz çok ısrar etmişti. Çünkü hastalıktan sonra daha iyi beslenmeleri gerekiyordu, çünkü çok sıksıkaydılar, çünkü birkaç kişiye daha yemek pişirmek Bay Lorenz için zor değildi; günler uzayıp havalar ısındıktan sonra evlerine gidebilirlerdi, o zaman herkes kendi yolunaydı... Sonuç olarak, Bay Lorenz gerçekten de çok iyi bir insandı ve bunu, Myriam dahil herkes söylüyordu ve onunla evde hiçbir zaman yemedikleri yiyecekleri yiyebiliyorlardı ama... Arno eve dönmeyi tercih ederdi.

“İyi ama neden?” diye sormuştu Myriam, biraz da kızgınlıkla.

“Babam gelirse bizi evde bulamaz.”

“Gelmez, bu aralar gelmez. Daha erken,” diye yanıtlamıştı ve nedense, yüzü kızarmıştı Myriam'ın.

Zaten bir süredir, Arno için pek çok şeyin bir açıklaması yoktu. Örneğin kutlamalar, eğlenceler başlamış olsa da Myriam geceleri dışarı çıkmıyordu. Sonra, artık daha farklı giyinmeye ve köydeki diğer kadınlara benzemeye başlamıştı. Son olarak Bay Lorenz vardı;

Bruno'ya karşı daha sabırlı, Arno'ya karşı daha sertti.

“Daha fazla disipline gereksinimi var,” demişti bir seferinde Myriam'a, “kurallar olmadan olmaz.”

Sonra okula her gün gidilmesi gerektiğini söylemeye başlamış ve bu nedenle, Bay Lorenz onun gözünde daha da sevimsizleşmişti.

“Geciktin, otur.”

Bay Lorenz başıyla masadaki boş yeri gösterdi ve yemeğini yemeye devam etti.

“Sınıfı toplamak için öğretmenime yardım ettim,” diye yalan söyledi Arno.

“Gerçekten mi?”

Arno, kendinden emin, başını evet anlamında aşağı yukarı salladı ve ona gülerek bakmakta olan Myriam'a döndü.

“Defterleri toplayıp öğretmene teslim ettim, sonra da sınıfı temizledim.”

“İyi,” dedi Bay Lorenz, farklı bir ses tonuyla, “o halde çok acıkmışsındır.” Tabağına dumana tüten çorbadan koydu. “Yine de dakik olmalısın. Dakik olmak önemlidir.”

Arno bir kez daha başını evet anlamında salladı ve çorbasından dopdolu bir kaşık aldı. Arno, bugüne kadar hiç yalan söylememişti, öğretmenine bile. Ancak Bay Lorenz'e yalan söylüyor ve hiç utanmıyordu. Umurunda bile değildi. Arno bazen düşünürdü: Babası burada olsaydı, acaba o da Bay Lorenz gibi konu-

şur, Arno ona da yalan söylemek zorunda kalır mıydı? Sonra bu olasılık ona o kadar saçma geliyordu ki, elinde olmadan gülüyordu haline.

Babası gibi bir adam, Bay Lorenz gibi bir adamın neyine benzeyecekti ki?

“Çünkü,” diye devam etti Bay Lorenz, “zaman çok değerlidir, çarçur edilemeyecek kadar değerlidir. Örneğin ben, fırını her sabah aynı saatte açmazsam, insanlar ekmeklerini nasıl alırlar? Fırına kadar gelip sonra geri gider ve bir kez daha gelirler... Kim katlanır böyle bir şeye? Haa bu arada,” diye ekledi Bay Lorenz, Myriam’a bakarak, “köye bir yabancı geldi, dikkatli olun.”

“Nerede kalıyormuş?”

“Constantino Amca’nın kulübesinde, sanırım. Bu sabah şafak vakti ekmek almaya geldi ve ormanda bir yerde, bir kulübede kaldığını söyledi. Çirkin, garip yüzlü bir adam...Yukarıda tek başınıza kalmanız doğru mu, hiç bilmiyorum...”

Myriam omuz silkti ve gülerek, “Constantino mutlu olmalı,” dedi. “Şimdi, hiç değilse birisi ocağını yakıyor. Evine geri dönebilir artık. Nenele hep, ‘Ateş yakmayı hiç unutma ki, üşüdüğümde gelip ısınayım, tamam mı?’ diye tembih ederdi.”

“Siz ve bu hikâyeleriniz!” dedi yüksek sesle Bay Lorenz, şaşırmış bir halde. “İnsan nasıl olur da bu kadar saçma sapan bir şeye inanır?”

“Herkesin anlatacağı bir hikâyesi var,” diye yanıtladı Myriam sakin bir tonla. Bunun üzerine Bay Lorenz sustu, yemek de sessizce devam edip sona erdi.

Bay Lorenz’in kucağına oturmuş sakalıyla oynayan Bruno aniden, “O zaman, o kötü bir adam mı?” diye sordu.

“Olabilir,” diye yanıtladı Bay Lorenz. “Yabancılarla asla güvenilmez, bunu hiç unutma.”

“Bence kötü biri değil,” diye araya girdi Arno, “aksi halde kötü ruhlar onu kulübeden kovarlardı.”

Bay Lorenz’in alnı hafifçe kızardı. “Sen de annen gibisin. Sizin fikirlerinizi değiştirmenin hiçbir yolu yok,” dedi ve Bruno’yla oynamayı sürdürdü.

Ancak Arno ormandaki adamı düşündüğünde, içinde hayal gücünü harekete geçiren, yüzlerce soru uyandıran bir merak kıpırdanmaya başladı. Bu gizemli yabancı kimdi? Nereden geliyordu? Neden o kulübeye sığınmıştı?

Hayal gücü oradan oraya sıçradıkça, merak umudu besliyor ve yabancı adamın görmediği yüzü babasının bildik yüzüyle yer değiştiriyordu. Eğer gelen babasıysa..? Ya orada onlara sürpriz yapmak için saklanıyorsa..? Belki de zalim insanlarca izleniyordu ve yardıma gereksinimi vardı? Belki de Arno’nun yardımına..?

Düşündükçe, bunun bir varsayım değil de gerçekçi tek olasılık olduğuna aklı daha çok yatıyordu. Sonra bu umut sabırsızlığa dönüştü ve Arno oturduğu yerde duramaz hale gelerek, annesine kalkmaları için daha ısrarlı bakışlar atmaya başladı.

Sonunda Myriam anlamış gözüktü ve kalktılar.

“Gitme zamanı. Öğle yemeği için teşekkür ederiz Bay Lorenz.”

“Stevan. İsmimin Stevan olduğunu biliyorsun,” diye yanıtladı Bay Lorenz, Bruno’yu son kez okşarken. Sonra kalktı ve, “Hadi, hadi gidin. Unutmayın ama, o adamdan uzak durulacak, tamam mı?” diye ekledi.

Yola çıktılar. Ancak Arno’nun aklı da kalbi de şimdiden Constantino’nun kulübesindeydi.

sekiz

O gün söylediği ikinci yalandı. Bu yalanı, Şimdiye kadar nereye gittiğini hiç sormamıŐ olan, nedense o gün soracağı tutan Myriam'a söylemişti.

"İlia'ya, koyunlara bakmaya gidiyorum," demişti Arno.

"Bay Lorenz'in söylediklerini duydun, kulübeden uzak dur."

Arno yanıtlamadı, böylece bir yalan daha söylemek zorunda kalmadı. Annesi deđiŐiyordu ve Arno bundan memnun olmalı mı olmamalı mı, bilmiyordu.

Geceleri dışarı çıkmıyordu ve bu, içini rahatlatması gerekirken, hem de Arno rahatlamayı çok istiyorken, onda bambaşka bir huzursuzluğa yol açıyordu.

Neden dansa gitmekten vazgeçti? diye soruyordu kendi kendine. Ne hastaydı ne de fazla bir işi oluyordu. Yalnızca düşünceliydi Myriam, bazen de üzgün. Bir de Bay Lorenz'i daha çok dinlemeye başlamıştı. Kimdi ki o! Babası değildi. Onun üzerinde hiçbir hakkı yoktu. Annesinin üzerinde de yoktu.

Dolayısıyla, Bay Lorenz'i ve kendisinden istediklerini düşününce, ona söylediği yalanlardan daha da hoşnut oluyordu Arno. Annesinin gitmesini yasakladığı yere gidiyor olmaktan da hiçbir sıkıntı duymuyordu. Belki de yukarıda babası vardı ve annesi bunu bilmiyordu.

Annesine o söyleyecekti, dönüşte, uzaktan seslenecekti. Belki de birlikte dönerlerdi eve, babası onu omuzuna almış olurdu ve Isbue'deki adamların ilkbahar kutlamalarında yaptıkları gibi, Bruno'yu havalara atıp tutardı.

Böylesi düşüncelere dalmışken, Arno birden kendini kulübenin önünde buldu. Kararmış, artık kütüklerden yapılma, eski, kocaman bir kulübeydi ve yosun bağlamıştı. Çevresindeki yamru yumru, dallı budaklı ağaçlar kadar görkemliydi hâlâ. Herkesin söylediği gibi, yaşlı Constantino kulübeyi tam da böyle görkemli, sağlam yapmak istemişti. Şimdi de o, ya

da kötü ruhlar, kulübeyi böyle bir görev algısıyla koruyorlardı. Panjurları açıktı, bacadan duman tütüyordu ama başka bir yaşam belirtisi yoktu. Terk edilmiş gibiydi, içeriden hiç ses gelmiyordu.

Heyecandan kalbi dışarı uğrayacakmış gibi atarken, Arno önündeki bahçeyi geçip, pencereden içeri bakabilmek için kulübeye doğru yürüdü. Ancak tam pencereye yaklaştığı sırada, ağır bir şeyin yere düşmesine benzer bir ses duydu ve geri kaçtı. Kayın ağacının arkasına saklanmaya ancak fırsat bulmuştu ki, kapı açıldı ve adam dışarı çıktı. Bir elinde büyük bir deri matara, diğer elinde de ip vardı. Yavaşça ilerledi adam, gerindi, esnedi ve su çekmek üzere küçük bir kuyuya doğru ilerledi.

Arno, o yabancının babası olmadığını hemen anlamıştı.

İçi koyun postuyla kaplı bir kaban giymişti. Ayaklarında koca koca ayakkabılar, kafasında da siyah, sert bir şapka vardı. Uzun boylu ve zayıftı. Bedeniyle hafif salınarak, zarif denilebilecek hareketlerle yürüyordu. Kesinlikle babası değildi. Bay Lorenz kadar olmasa da yaşlı sayılırdı ve çirkindi.

Saçları sarı olmadığı gibi, büyük bir olasılıkla gözleri de açık renk değildi. Yüzü uzun ve çöküktü. Bu adam babası olamazdı; her ne kadar babasını o güne kadar hiç görmediyse de, bu adam kesinlikle babası olamazdı. Babası böyle biri değildi.

Hayal kırıklığıyla yaralanan Arno istemsizce kı-mıldadı ve ayağının altında bir dal çatırdadı. O zaman kuyunun yanındaki adam hafifçe dikildi, başını çevirmeden su çekmeye devam etti ve, “O ağacın arkasında olduğunu biliyorum, çık artık ortaya,” dedi.

Arno, ne ormanda bir ayının gölgesini gördüğünde ne de kayalıklardan aşağı yuvarlanıp bir türlü durmadığında bu kadar korkmuştu. Bu, onlardan çok daha büyük bir korkuydu. İnsanı durduğu yerde hareketsiz bırakan türde bir korku.

“Çık ortaya dedim sana,” diye yineledi adam, ondan tarafa dönerken.

Ne sesini yükseltmişti ne de herhangi bir el hareketi yapmıştı, ama onda karşı çıkılamayacak bir şey vardı. Arno, hıçkırarak saklandığı yerden çıktı.

“Yaklaş, hiçbir şey yapmayacağım.”

Şimdi adam onu hafifçe gülümseyerek izliyordu.

“Küçükmüşsün. Kaç yaşındasın?”

“On,” diye kekeledi Arno.

Adam başını salladı.

“Ve köyden geldin?”

“Evet.”

“Bu sabah köydeydim, ekmek aldım.”

Bay Lorenz’e gönderme yapılarak söylenen bu söz Arno’yu yüreklendirdi. Ortak bir tanıdığı varlı-

ğının sağladığı türden bir yakınlık hissetti.

“Ben orada çalışıyorum,” dedi adama.

“Öyle mi, ne iş yapıyorsun?”

“Ekmek dağıtıyorum, okuldan önce.”

“Evet, olabilir...” dedi adam düşünceli düşünceli.

“Burada ne işin var?”

“Otlaklara gitmek için hep buradan geçerim.”

“Ama bugün koyunların yok.”

Arno, kızardığını hissetti.

“Birini arıyordum...”

“Buldun mu?” diye sordu adam.

“Hayır...”

“Evet, bu da olabilir,” diye yanıtladı adam.

Ne garip bir adam! Ne Bay Lorenz’e ne de Isbue’deki herhangi birine benziyordu. Adam kendisiyle erkeklerin kendi aralarında konuştukları gibi konuşuyor, söylediklerini de dinliyordu.

“Sana da olur mu?”

“Zaman zaman... Hep bir şeylerin ya da birilerinin peşindeyizdir...”

“Ben babamı arıyorum,” dedi Arno. “Gerçi, gelmesine zaman var.”

Adam, evet der gibi başını salladı ve gülümsedi. *O kadar da çirkin değilmiş. İyi ve yumuşak bakışları var,* diye düşündü Arno ve korkunun yok olup gittiğini fark etti.

“Sen burada ne yapıyorsun?” diye sordu.

“Ben mi?” Adam daha çok gülmüseddi. “Kuyruklu yıldız ekiyorum.”

Arno geri çekildi.

“İnanmıyor musun? Ama öyle,” dedi adam. “Başka bir sefer geldiğinde anlatırım. Şimdi evine dön, hava kararıyor.”

Arno’nun gitmeye hiç niyeti yoktu ama adam eliyle bir selam işareti yapıp kulübeye yöneldi.

“Yarın gelirim!” diye arkasından bağırdı Arno. Kendini patikadan aşağı bıraktı, sabırsızlıktan titriyordu. Myriam! Bu olağanüstü karşılaşmayı ona hemen anlatmalıydı.

Ama haberi duyan annesi, başını olumsuzca sallamıştı. Kuyruklu yıldızlar yüzünden sallamıyordu başını, annesi böyle şeylere şaşırarak türde bir insan değildi. Ne de yabancı adamdı tepkisinin nedeni.

“Bay Lorenz kızar,” demişti Myriam, kaygıyla.

“İyi de neden? İyi biri olduğunu ben hemen anladım. Sen de gel, tanışmak için.”

Annesi kararlı bir biçimde, “Olmaz,” dedi.

“Sen de gitmeyeceksin. Bay Lorenz’in ne dediğini duydun.”

“Ama Bay Lorenz benim babam değil ki!”

“Ama seni seven biri.”

“Bana ne! Beni sevmesini istemiyorum! Onu is-

temiyorum!” diye bağırdı Arno kızgınlıkla. Yukarı, odaya kaçtı.

Bruno'nun, “Niye onu istemiyor?” diye sorduğunu duydu.

Myriam yanıtlamadı. Arno, hava kararmaya başlayıp da, odası, pencereden görünen gökyüzünden de karanlık oluncaya kadar yukarıda kaldı.

Kardeşinin ve annesinin konuşmalarını, akşam yemeğinin hazırlanma seslerini dinledi. Hâlâ annesinin her hareketini izleyebiliyor, ancak düşüncelerini izleyemiyordu.

Myriam, “Arno,” diye seslendi aşağıdan, “yemek hazır.”

Bir zamanlar yaptığı gibi yukarı, Arno'nun yanına çıkmamış, ona tek bir söz söylememişti.

“Karnım aç değil,” diye yanıtladı Arno.

“Hadi in aşağı, yemek soğuyacak.”

Gönülsüzce indi. Konuşmadan, Bruno'nun gevezeliklerini dinleyerek yemeklerini yediler. Yemek bittiğinde Arno, bir daha Bay Lorenz'le yemek yemek istemediğini söyledi.

“Tamam, yarından sonra evde yeriz yemeğimizi,” diye yanıtladı Myriam.

“Ben oraya gitmek istiyorum!” diye bağırmaya başladı Bruno.

Arno, Bruno'yu dövmek istedi. Kolundan tutup sertçe çekeledi.

“Senin hakkından, döndüğünde babam gelecek!”
Bruno ağlamaya başladı, ama Myriam hiçbir şey söylemedi.

Arno, “Sus hadi, şaka yaptım,” dedi kardeşine.

Kendisini çok ama çok mutsuz hissediyor, nedenini de bilmiyordu. İlk bakışta, hayatında hiçbir şey değişmemişti; öte yandan; hiçbir şey de eskisi gibi değildi. Bunun için bir insan mutsuz olabilir miydi?

Myriam bulaşıkları yıkamak üzere kalktı, sonra üçü birden yatmaya gittiler.

Karanlıkta, Bruno uyuduğunda, annesi Arno’ya sarıldı.

“Bana kızdın mı?” diye sordu.

“Hayır,” dedi Arno ve doğruyu söylüyordu.

“O adamı tanımayı çok mu istiyorsun?”

“Hoşlandım ondan.”

“Niye Bay Lorenz’i sevmiyorsun? O da iyi bir insan.”

Arno gerildi.

“O benim babam değil.”

“Ne söylemeye çalışıyorsun?” diye sordu Myriam, alçak sesle.

Arno yanıtlamadı. Myriam da içini çekerek ekledi, “Eğer çok tanımak istiyorsan... olur. Bay Lorenz’e hiçbir şey söylemem.”

Arno arkasını döndü.

“Masal anlatayım mı?” diye sordu.

“Hayır, uykum var.”

“O zaman iyi geceler.”

“İyi geceler.”

Myriam, Arno'nun göğsüne attığı kolunu çekmemiştir. Arno da uzun bir süre saçlarında annesinin nefesini, göğsünde de kolunun sıcaklığını ve ağırlığını hissetti. O kol ve o nefes, gecenin karanlığında, belki de yanlış anladığını, her şeyin eskisi gibi olduğunu düşündürdü Arno'ya.

Yavaş yavaş, kendini bu düşünceyle rahatlatmış olarak, uykunun koynuna daldı.

Ertesi sabah köye indiklerinde, Bay Lorenz'i eski arabasının direksiyonunda, gitmeye hazır halde buldular.

Isbue'lilerin bazı işlerini çözmek için şehre gitmesi gerekiyordu. Acaba Myriam fırına göz kulak olabilir miydi? Öğleden sonra, belki de akşam dönebilecekti. İsterlerse akşam yemeğini birlikte yiyebilirlerdi.

“Evet,” dedi hemen Bruno.

Myriam, Bruno'ya şöyle bir baktı ve hayır, yapacağı işler vardı.

“O halde başka bir zaman. Tamam, her şey sana emanet. Hoşça kalın çocuklar.”

Arabaya bindi. Geriye yatırılmış kül rengi saçla-

rı, gıdısını örten iyice taranmış sakalı, her şeyi çok iyi yapabilen fırıncı-muhtar havasıyla kendinden son derece hoşnut görünüyordu. Arno başını çevirirken, Bruno bağıra çağıra arabanın ardından koştu.

“Hadi gidelim. Yapacak çok iş var!” diye seslendi Myriam.

Belli ki o da mutluydu, hatta heyecanlıydı; çocuklar da öyleydiler.

Arno, Myriam’a yardım etmek için okula gitme iznini koparmıştı. Bruno ise, kocamış Florica’ya ekmeğini götürme karşılığında bir elmaya ve Noel’den kalma, küflenmeye yüz tutmuş bir kurabiyeye hak kazanmıştı.

Fırına gelenler biraz şaşkınlık yaşadıkdan sonra Bay Lorenz’i soruyorlardı. Elbette, muhtar sorumluluğunu bilen bir adamdı, ona her zaman güvenilebilirdi. Ne zaman dönecekti?

Myriam gülümsüyor, yanıtıyor, hatır soruyor, her bir ekmeğin üstünde kalmış unları özenle silkeliyor, Arno da ekmeği saman kâğıdına sarıp müşteriye veriyordu.

Çok keyifli bir oyundu. Arno, kulübedeki adamın da gelmesini bekledi ama adam ortalarda görünmedi.

Doğrusunu söylemek gerekirse, adamı düşünmeye pek zamanı olmadı. Yapılacak çok şey vardı ve sabah çabucak geçmişti. Fırın kapanınca, her tarafı

özenle temizlediler ve nihayet, yorgun argın bir halde öğle yemeğine oturdular. Bay Lorenz'i beklerken, Myriam bir sonraki günün hamurunu hazırladı.

Bay Lorenz, hamur hazırlanırken geldi ve Myriam'ı görünce, yüzü koca bir ampul gibi aydınlandı.

“Aferin sana! Benden çok daha iyi becerdin bu işi! Ya siz, çocuklar? Siz neler yaptınız? Okula gitmedin mi?”

Bay Lorenz'in yüzü değişti.

“Yanlış. Okula her zaman gitmek gerekir!”

Bir anlığına kızmış, ama kızgınlığı hemen geçmişti. Kutlamayı bozamayacak kadar mutluydu. Küçük küçük armağanlar da getirmişti.

“Çocuklar için oyuncak bir at ve senin için de Myriam... bak!”

Myriam, özenle sarılmış paketi açtı ve içinden, ortasına çok güzel bir tavus kuşu işlenmiş, yeşil, ipek bir şal çıkardı.

“Hoşuna gitti mi? Harika değil mi? Vitrinde gördüm ve hemen içimden, *Bu ona çok yakışır*, dedim. Hadi denesene!”

Myriam şala, çok istediği ama alacağını ummadığı bir armağan karşısındaki bir çocuk gibi, kocaman açılmış, şaşkın gözlerle bakıyordu.

“Denesene!” diye ısrar etti Bay Lorenz.

Myriam şalı aldı, başına koydu, boynuna sardı, sonra kendini görebileceği cam bir yüzey aradı ve

yansıyan görüntüsüne baktı. Şalı yavaşça omuzuna bırakırken, onlara doğru döndü. Saçları o şalın üstünde başak tarlası gibi duruyor, gözleri pırıl pırıl parlıyordu. Myriam mutluydu. Bunu Arno da fark etti, Bay Lorenz de.

“Hiç gerek yoktu... Ama çok güzel... Teşekkür ederim!”

“Benim adım Stevan,” dedi Bay Lorenz.

“Teşekkürler Stevan,” diye yineledi Myriam, yüzü kızarıarak.

O an Arno, kulübedeki o adama her gün gitmeye karar verdi.

dokuz

“Güzel. Sanırım Irku üstüne düşeni yaptı. Değil mi küçükbey?” diye güldü yaşlı Ilia, koyunları teslim ederken. “Annene dört peynir ve iki karış yün ettiğini söyle.”

“Geçen sene üç peynir istemiştin.”

“Kış uzun. Ee, herhalde benim de karnımı doyurmam gerek. Yaşlandıkça karnım daha sık acıkıyor. Annene aynen böyle söyle.”

Arno koyunların ipini alıp, ırmağa doğru yola çıktı.

“Hey, niye o yoldan gidiyorsun?” diye arkasından bağırdı ihtiyar. “Köyden doğru git, daha az yorulursun!”

Arno yanıt vermedi ve tırmanmaya başladı. Nefes nefese köprüye ulaştı. Koyunlar gönülsüz yürüyorlardı. İki de bir onları çekiştirip dürtüklemek zorunda kalıyordu, çünkü Constantino'nun kulübesinin önünden bir kez daha geçmek istiyordu. Gelirken kimseyi görmemişti. Sanki gizemli adam gitmiş gibi, her taraf örtülü ve kapalıydı. Şiddetli bir hayal kırıklığı hissetti. Sözüünü tutamadığı için de suçluluk duyuyordu.

Patika ormana vardığında, odun kesilirken duyulan ritmik vuruş sesleri geldi kulağına. Adam çalışıyordu. Kulübenin önündeki bahçeye geldiğinde, onu büyük bir kütüğün üstüne koyulmuş dalları keserken buldu. Tek bir hareketle dalları kesiyor, kesilenleri de yere istifliyordu. Bir süre daha konuşmadan işine devam ettikten sonra döndü ve, “N’aber?” diye sordu Arno’ya.

“Kuyruklu yıldızlar için geldim.”

“Onlar ne?” diye koyunları gösterdi adam.

“İlia’ya götürmüştüm. Koçu var. Onların da kuzuları olacak.”

“Şimdi de buraya kuyruklu yıldız için geldin...” Kapının kulbuna dayandı ve ayağıyla, yerde kesilmiş duran dalları gösterdi. “Bunları görüyor musun? Tohum ekmeye yarayacaklar.”

Arno iyice yaklaştı.

“Bunlarla bir sandık yapacağım. Sandığı taşlarla dolduracağım. En üstüne de toprak koyup yıldız tozlarını ekeceğim. Bizim nasıl havaya gereksinimimiz varsa, kuyruklu yıldızların da böyle taşlara ve yıldızların ışıklarına gereksinimleri var. Bu bölgede yıldız çok. Hiç fark ettin mi?” Adam güldü.

“Ben sık sık gökyüzüne bakarım,” diye yanıtladı Arno. “İyi de, tohumları nereden buldun?”

“Tam anlamıyla tohum değil onlar, çok ince elenmiş toz. Gündüz avucunun içine koyarsan görünmez. Ancak gece olunca fark ediyorsun, çünkü avucun ışıkla doluyor. Bana yaşlı bir adam vermişti. O da sönmekte olan bir kuyruklu yıldızdan toplamış. ‘Bu, bir kraliçeden artakalanlar,’ demişti. ‘Çok değerli bir şeyini nasıl koruyup saklıyorsan öyle sakla bunları da.’

“O yaşlı adam kuyruklu yıldız yetiştiriyordu. Kuyruklu yıldızların göğe ektiği tozları topluyor, kaymaktaşıdan küçük kavanozların içinde saklıyordu. Kavanozlar gece çok hafif, yumuşacık bir ışık veriyordu. ‘Her kuyruklu yıldızın kendi ışığı vardır,’ diye anlatmıştı bana, ‘ve her yıldız bir başka yıldızı çağırır. Çünkü tohumdan kuyruklu yıldız filizlenebilmesi için başka bir yıldızın onu çağırması gerekir. Tohumları ekmek tek başına yetmez. En uygun gökyüzünü bulmak ve beklemek gerekir.’

“Ben de, ‘Ne kadar beklemek gerekir?’ diye sormuştum.

“Soru sormadan bekleyemeyeceksen, yeterince istemiyorsun demektir,’ diye yanıtlamıştı beni gizemli bir biçimde. ‘Ve eğer yeterince istemiyorsan, neden kuyrukluyıldız yetiştiresin ki?’

“O yaşlı adamın deli ya da bir garip olduğunu düşünmüş ve oradan uzaklaşmışım. Hatta bana verdiği küçük kavanozdan kurtulmayı bile aklımdan geçirmiş, ancak sonra çantamın dibine atmışım. Uzun bir süre de orada olduğunu unuttum. Sonra bir gün, ıssız bir yerde kamp kurmuşum ve neredeyse gece oluyordu. Uzun bir süre, hiçbir yaşam izine rastlamadan yürümüşüm. Yalnızca kayalar ve boz bir toprak vardı; ben de yorgunluktan bitmişim. Kendimi yere atmışım ki, gece bastırdı, karanlık her şeyin üstünü örttü. Tek bir sesin, tek bir görüntünün olmadığı, insanı korkutan kesif bir karanlık... Evet, başını yukarı kaldırıp bakmak yetiyordu, gökyüzü oradaydı, cıvı cıvı yıldızlarla doluydu. Ancak beni teselli etmiyorlardı, çünkü o gece yıldızlar da buz gibi soğuk ve uzaktılar. Kendimi o güne kadar hiç öylesine yalnız ve kaybolmuş hissetmemişim.

“O zaman aklıma o küçük, kaymaktaşımdan kavanoz geldi. Hiçbir nedeni yoktu onu hatırlamamın ama çantamın diplerinden bulup çıkardım. Dışına çok zayıf bir ışık veriyordu; açtım ve içindekileri avu-

cuma boşalttım. Birdenbire binlerce ışık parçacığı aydınlanmaya ve canlı bir varlığın kalbi gibi atmaya başladı. Ellerimin arasında bir gökyüzü vardı ve hemen üzerimdeki sonsuz gökyüzü gibi yanıp sönyordu. Yaşlı adamın yalan söylemediğini o an anladım. Bu tozdan bir kuyrukluyıldız doğabilirdi.

“O günden sonra, yaşlı adamın dediği gibi, uygun gökyüzünü aramaktan başka hiçbir şey yapmadım. Bir sürü yere ekтім ama her seferinde başarısız oldum. Neden biliyor musun? Beklemeyi bilmediğimden. Hemen sonuca ulaşmaya çalışıyordum. Sabırsızlığımın ardından hayal kırıklığı yaşıyor, onun ardından da bulunduğum yerden sıkılıyor, hemen başka bir yeri aramaya çıkıyordum. Böyle böyle çok yol yürüdüm, sonunda da buraya geldim,” diye konuşmasını bitirdi adam.

“Buradan da mı gideceksin?” diye sordu Arno kaygıyla.

“Ancak kuyruklu bir yıldız gördüğümde eve dönebileceğim. Ama aceleci olmamayı öğrendim. Kaldı ki bu, elimdeki son tohum; hata yapmamalıyım.”

Arno, kuyrukluyıldız ekme düşüncesini garip buluyordu. Herkesin patates ve lahana ektiği Isbue’de, millet buna gülerdi. Ne işe yarardı ki?

Ama Arno adamı sevmiştir. Bay Lorenz’den daha çok, hemen hemen babası kadar sevmiştir. O zaman ne ektiğinin ne önemi vardı ki?

“Ektiğinde, ben de yanında olabilir miyim?”

“İstersen,” dedi adam. “Ama yeniayda, her taraf çok karanlık olduğunda.”

“Olsun, ben korkmam,” diye yanıtladı Arno.

Aslında nasıl olduğunu hiç bilmiyordu, o güne kadar geceleri ormandan geçmemişti. Onun için bu ilk olacaktı ve Myriam’sız olacaktı.

Eve döndüğünde, Myriam yaşlı Ilia’yı sordu, sonra da koyunları. En sonunda, konuyu Constantino’nun kulübesine getirdi.

Arno evet dedi, oradan geçmişti. Myriam adam hakkında bir şey sormadı. Hiçbir şey söylemedi, kızmadı bile; bu yüzden Arno kendini daha da kötü hissetti.

Akşam yemeği bittiğinde, Myriam aylardır yapmadığı şeyi yaptı; bavuldan dans eteğini ve yeleğini çıkarıp hazırlanmaya başladı. Arno ve Bruno odadaydılar; yatağın üstünde, yatmaya ve geceye hazır dılar ve onun hazırlanmasını izliyorlardı.

Myriam onların önünde giyindi. Sonra aynanın karşısına oturdu ve saçlarını, ağzında tuttuğu firketelerle tepesinde topladı. Arno annesinin omuzlarını, ince boynunu, hızla hareket eden ellerini arkadan görüyor, soru bile sormaya cesaret edemiyordu. Sonra Myriam, Nenele’nin küpelerini taktı ve oğullarına

döndü. Gülümsüyor ve onlardan düşüncelerini söylemelerini bekliyordu. Bruno hemen alkışlamaya başladı.

“Beğendin mi beni?” diye sordu Myriam.

Başka biri olmuştu sanki.

“Evet, ne diyorsun?” diye ısrar etti annesi.

Arno evet anlamında başını salladı, ama içine ağlama isteği gelip yerleşmişti bile.

“Bay Lorenz annemi *toprak uyandı* kutlamalarına götürüyor. Seneye bizi de götüreceğini söyledi,” diye bağırdı Bruno; heyecandan titriyordu.

Arno gözlerini annesine dikti.

“Gidemezsin!”

“Nedenmiş?” diye sordu Myriam. “Her zaman kutlamalara gitmez miyim?”

Sesi de değişmişti. Sanki Myriam’ın sesi değil de, bakışları güven yansıtmayan, yalnızca dudaklarıyla gülen öteki kadının sesiydi.

“Gidemezsin, biliyorsun! Biliyorsun!” diye bağırdı Arno.

Ancak annesi arkasını döndü, bavuldan kocaman gülleri olan siyah şalını çıkardı ve omuzlarına attı. Sonra yatağa yaklaştı, Bruno’yu öptü ve elini Arno’ya doğru uzatıp, “Böyle yapma Arno,” dedi tatlı tatlı.

Şimdi her zamanki Myriam gibi gülümsüyor ama dudakları titriyordu. Arno başını çevirince Myriam iç çekti ve evden çıktı.

Arno o kadar çaresizdi ki ağlamayı bile beceremiyordu. Yattıklarında, düşünmemek için Bruno'ya sarıldı ve kuyruklu yıldız eken ihtiyarla o adamın hikâyesini anlattı. Hikâyeyi Bruno uyuduktan sonra da, kendisi uykunun kollarına düşünceye kadar anlatmaya devam etti.

Annesi onu böyle, yatağın diğer ucunda, kardeşine sıkı sıkı sarılmış halde buldu. Eve geldiğinde saat çok geçti, neredeyse şafak söküyordu. Myriam yorgun ve mutsuz görünüyordu. Ancak Arno bunu görmedi. Myriam soyundu, saçlarını açtı ve yatağa girdi. Bruno'nun yanaklarını okşadı. Elinde, diğer çocuğunun düzenli alıp verdiği nefesin sıcaklığını hissetti. Sonra diğer yana döndü ve ağladı.

Birkaç gün sonra Arno, adama babasından söz etti; onu hiç görmediğini, Myriam'ın dediği gibi genç ve yakışıklı olduğunu söyledi. Evlenmelerini, onları evlendiren papazı, inşa ettiği yolu ve kurtları, her Noel gönderdiği mektubu ve bu yıl kendisine yazdığı bölümü anlattı. Sonra kuyruklu yıldızdan söz etti. Myriam'la Bay Lorenz hakkında bir şey anlatmadı.

Adam konuşmadan dinliyor, arada bir de başıyla, söylenenleri dinlediğini gösteren hareketler yapıyordu. Kulübede, şöminenin önünde, insanın yüzünü alazlayan çam kütüğünün yanışını izlerken tanıma-

dığı bir içeceği yudumluyor, adamın pişirdiği bir tatlıyı yiyorlardı. Dışarısoğuktu. Arno, mart ortasının kar beklentisi doğuran soğukunda, duyuları uyuşmuş bir halde gelmişti kulübeye.

“Uzakta da olsa, böyle bir baban olduğu için şanslısın,” dedi adam. “Onun gibiler her yerde bulunmaz.”

Arno'nun yüzü aydınlandı.

“Babanın ismi ne?” diye sordu adam.

“Horia. Döndüğü zaman sizi tanıştıırım, sanırım hemen arkadaş olursunuz.”

“Olabilir,” diye yanıtladı adam. “Ya annen? Ondan hiç bahsetmedin. Yalnızca papazın babanla evlendirdiğini söyledin.”

Adam, bembeyaz ve güçlü dişlerini göstererek güldü.

“Adı Myriam...”

Arno duraksadı.

“Myriam güzel bir isim,” dedi adam. “Bana gece gibi büyük, koyu gözleri çağrıştırıyor.”

“Hayır, annemin gözleri açık renk, bazen gri bazen yeşil...”

“Seninkiler gibi o zaman.”

“Hayır,” dedi Arno, “ben babama benziyorum.”

Adam herhangi bir yorum yapmadı, kısa bir süre gözlerini ateşe dikerek oturdu. Arno bekledi onu, güven duyarak. Aslında hiçbir şey beklemiyordu; böyle,

olduğu haliyle kendini iyi hissediyordu. Bu, Bay Lorenz'le ya da öğretmeniyle birlikteyken hissetmediği bir duyguydu. Onlar sustuğu zaman ürkütüyorlardı –aşlında konuştuklarında da ürkütüyorlardı ya. Oysa ki, bu adamdan korkmuyordu Arno. Daha adını bile bilmiyor, ama sormaya da cesaret edemiyordu.

“Ee, daha başka...” diye konuşmayı sürdürdü adam. Gözlerinde muzip bir dalgalanma seziliyordu. “Baban, annen... sonra?”

“Bir de kardeşim Bruno var, beş yaşında.”

“Başka?” diye ısrar etti adam, Arno'nun gözlerinin içine bakarak.

Arno, kalbinin hızla çarptığını fark etti.

“Bir de ben varım,” dedi, “adım Arno.”

İlk kez konuştukları günün üstünden tam on gün geçmişti.

“Arno!” dedi adam. “Sana yakışıyor. İsim önemlidir. Öyle şapka gibi taşıyamazsın. Demek adın Arno,” diye yineledi ve gülümsedi.

Ya sen? diye sormak istedi Arno, ama adam ayağa kalkmış, pencerenin kenarına gitmişti.

“Kar serpiştiriyor. Hadi seni yolcu edeyim.”

Adam, Arno'ya yolun ikiye ayrıldığı, birinin köye inip diğerinin eve çıktığı sapağa kadar eşlik etti.

“Hoşça kal,” dedi.

“Yarın yine gelirim.”

Arno yola devam etti. Sapaktan sonra, ağaçların

arasında kaybolmadan önceye kadar, adamın bakışlarıyla kendisini izlediğini hissetti.

Biraz daha ilerleyip, görülmediğinden emin olunca arkasına döndü ve eliyle adamı selamladı.

on

Yeniay evresiydi. Adam haklıydı; her ne kadar gökyüzü pıtrak gibi yıldızla dolu olsa ve kimi yerde yıldızlar birbirlerine yumak gibi sımsıkı sarılmışsa da, Arno o güne dek hiç bu kadar koyu bir gece görmemişti. Yıldızlar ne kadar da uzaktılar!

Adamın anlattıklarını, çölde hissettiği yalnızlığı hatırladı. Arno ise kendini yalnız hissetmiyordu, yanında tıpış tıpış yürüyen Cocò vardı, ama korkuyordu. Ormandan gece yalnız başına ilk geçişiydi ve her şey her zamankinden daha olağanüstü, farklı ve ürkü-

tücü geliyordu ona. Hiçbir şey tanıdık değildi; ne patika, ne çevresini saran ağaçlar, ne de saçlarını çeken çalılıklar. Her şey dingin, aynı zamanda da devinim içindeydi. Büyülenmiş miydi? Periler mi uyanmıştı? Arno korkudan titriyor, yine de yoluna devam ediyordu.

Söz vermişti.

Myriam ve Bruno'yu uyurlarken bırakmış, yataktan bir hırsız gibi dışarı süzölmüştü. Kalbi küt küt atıyordu. Gitmemezlik olmazdı, adam onu bekliyordu. Ocaktan aldığı ılık kömür parçasını avucunda sıkı sıkı tutuyor ve Nenele'ye yakarıyordu: *"Kara karşı, cadılara karşı, sıcakta ve ayazda, tehlikelere karşı, kötü şansa ve kötü kadere karşı, elimden tut, kötülükleri sal, yanımda kal, adıyorum sana bir kaşar."*

Myriam öğretmişti bunu, her zaman işe yarardı.

Sözler, kendini daha iyi hissettirmişti yine. Artık kulübeye iyice yaklaşmıştı. Son sapaktan önceki ulu köknar ağacının kopkoyu silüetini görmüştü. Sapaktan dönünce de, kulübenin önündeki bahçe belirdi gözlerinin önünde. Kulübede, şömine ateşinin yaydığı hafif bir aydınlık vardı. Pencere camına, adamın duvara yansıyan uzun ve titrek gölgesi düşüyordu.

Arno yaklaştı; kapı, çalmasına fırsat kalmadan açıldı.

"Seni bekliyordum," diye güldü adam. "Gel içeri!"

Her zaman ikram ettiği, dumanı tüten içecekten

bir matara dolusu hazırlamıştı. Kapının yanında, içi aletle dolu bir heybe duruyordu.

“İç, ısınırın.”

Arno'nun ardından içeri giren Cocò'ya sevecenlikle bir şaplak indirdikten sonra, mangala için için yanan köz koydu.

“Dışarıyı buz gibi, donma sakın.”

Arno'nun elinde, kor ateşi zaman zaman kıvılcım çakan bir mangal, adamın elinde de heybesi ve aletleri, kulübeden çıktılar.

“Şu kütüğün üstüne otur,” dedi adam. Arno da, kucağında mangal, yanında Cocò'yla birlikte oturdu.

Pek az şey gördü Arno. Adam elindeki sandığı, uzun bir ağaç gölgesinin bile ulaşamayacağı kadar uzaktaki bir açıklığa koydu. Arno onun eğilip kalkışını, aletleri kullanışını, heybeden bir şeyler alışını, gökyüzünü inceleyişini sonra bir kez daha eğilişini seyretti. Çalışırken bir şeylere hafif hafif vurduğunu, nefes nefese kaldığını, sonra da, ayağa kalkıp ona yaklaştığını duydu.

“Şimdi beklemek gerek. Bu gece uygun bir gece,” diye mırıldandı. “Şu gökyüzüne bir bak! Bir gün sana göğü okumayı öğretirim.”

“Gerçekten mi?” diye sordu Arno. Bu, adamın hemen gitmeyeceği anlamına geliyordu.

“Elbette havanın bu kadar soğuk olmadığı bir zamanda,” dedi adam ve Arno’nun yanına oturup, ısınmak için ellerini mangala uzattı. “Şunu görüyor musun? Aslan takımyıldızı o. Şu da Büyükayı takımyıldızı... Alioth, Mizar, Megrez... Ne çok yıldız var! Ama kuyruklu yıldız, işte o bambaşka bir şey.”

Sesi gitgide uzaklaşıyordu. Sanki bir hatıranın peşine takılmış gidiyor gibiydi.

“İhtiyar, ‘Kuyruklu yıldızlar biraz savruk ama cömert kraliçelerdir,’ derdi. ‘Kendilerine özen göstermeye gerek duymayacak kadar güzeldirler. Gökyüzünde taranmamış, dağınık saçlarını savura savura dolaşır, oraya buraya dökerler. Döktükleri saçlar tohumlarıdır. Kraliçe arılar gibi onlar da böyle böyle yaşamın devamlılığını sağlarlar.”

Arno dinliyordu. Adamın huzurlu sesi, yıldızlı ve donuk gökyüzü, mangalın son közleri ve ayağının dibindeki Cocò, her şey onu usulca sarıp sarmalayan bir barış ve mutluluk duygusu içinde harmanlanmıştı.

Ne adama yaslandığının, ne de adamın onu saran kolunun farkındaydı.

“Arno?..” diye seslendi adam usulca.

Yanıt gelmedi.

O zaman adam biraz eğildi, uyumuş çocuğa baktı, onu kucağına alıp kulübeye götürdü.

Birkaç saat sonra, Arno sıçrayarak uyandı. Etrafına göz gezdirdi. Katlanabilir bir yatakta yatıyordu ve üstü örtülmüştü. Adam da yanında yatıyordu. Şöminenin arada bir harlayan ateşi sönmeğe üzereydi. İçerisi ılıktı ve uykuya davet ediyordu.

Adam, Arno'nun uyandığını fark etti ve gözlerini açtı.

"Gitmeliyim," dedi Arno, "Myriam uyanırsa beni merak eder."

Adam başını salladı ve ayağa kalktı.

"Seni götürüyüm."

Sıcak içecekten bir bardak içtikten sonra dışarı çıktılar. Gece sona ermek üzereydi. Çevredeki şeyler hayal meyal görülmeye başlamıştı. Soğuk artmıştı ve çayırklar kırıltı kaplıydı. Çayırın ortasında duran kap-kara kuyruklu yıldız sandığı, üzerinde küçük küçük kıvılcımların çaktığı beyaz bir haleyle taçlanmıştı.

"Sanki tohum tutmuş gibi," diye görüş bildirdi adam. "Ne yazık ki, güneşle birlikte gözden kaybolacaklar."

"Rüyamda benimle konuşan bir kuyruklu yıldız vardı," dedi Arno. "Aynen senin bana anlattığın gibiydi."

"Ne dedi sana?"

"Bilmiyorum, hatırlamıyorum. Belki de babamın gelmek üzere olduğunu söylemiştir."

“Olabilir,” diye onayladı adam.

Arno bir süre sustu. Ormanda yürümek, Cocò'nun minik ayaklarının tıpış tıpış attığı düzenli adımların ya da kendi ayaklarının bastığı yerdeki buzların kırılırken çıkardığı sesleri dinlemek güzeldi.

“Bazen, ormanda yalnızken, perilerden korkuyorum,” dedi Arno birdenbire.

“Ben de ayılardan,” diye güldü adam. “Herkesin kendi korkuları var.”

Neredeyse gelmişlerdi. Şimdi bir tek çayır vardı geçilecek, sonunda da Arno'nun evi. Şafak vakti ev de uyuyor gibiydi; ne bir duman vardı, ne başka bir yaşam belirtisi. Adam durdu.

“Hadi git artık, annen uyanmadan.”

Ama Arno ikircikliydi.

“Ne var?”

“Ya babam dönmezse?”

“Sen beklemeye devam et. Hayallerimizden vazgeçecek olan bizler değiliz, bizi terk edecek olan onlardır.”

“Gittiklerinde insan kendini çok mu kötü hisseder?”

“Evet,” dedi adam, “her zaman. Yine de, sırf bu yüzden hayallerimizden vazgeçemeyiz; onlardır yaşama anlam katan.”

Arno adamlarla vedalaştı, çayırı geçti, Cocò'yu ağıla koydu ve eve girdi. Ayakkabılarını mutfakta çıkardıktan sonra ahşap merdivenleri, çıt çıkarmamaya özen göstererek, bir kedi gibi tırmandı. Myriam'la Bruno yan yana uyuyordu. Soyundu ve yatağın içine süzüldü. Tenine değen çarşafın soğukluğundan ürperse de, kardeşini uyandırmamak için kıpırdamadan durdu.

“O adama mı gittin?” dedi annesi karanlığın içinden.

“Bu gece kuyruklu yıldız ekti,” diye yanıtladı Arno.

Myriam bir şey demedi. Arno gözleri açık, günün doğmasını bekledi. Annesinin uyanık olduğunu biliyor, hissediyor ama konuşmuyor, ona herhangi bir soru sormuyordu.

Kara karşı, cadılara karşı, sıcakta ve ayazda, tehlikelere karşı, kötü şansa ve kötü kadere karşı, elimden tut, kötülükleri sal, yanımda kal...

Nenele, bana yardım et!

Diğerleri gibi bir sabahı. Fırına gittiler, Bay Lorenz onlara sıcak pidediklerden verdi, Bruno ona biraz cilve yaptı, Arno da Florica Ana'ya ve diğerlerine ekmeleklerini dağıttı; her şey, her gün olduğu gibiydi.

Güzel bir mart sabahıydı. Köye inerken, neredeyse açan ilk tomurcukları fark etmiş, Myriam'a söylemiş, ama annesi oralı olmamıştı. Onun sessizliği, Ar-

no'nun içini huzursuzlukla dolduruyordu.

Bu nedenle okula gitmedi. Batakılıkta dolandı, yeni doğmuş kurbağa ve yılan yavrularının peşine düştü. Öğlen, uzaktan zilin sesini duyunca, okula doğru yürüdü. Ders saatlerinin bitişinden önce orada olma ve okulun önünden geçip gitme hesapları yapmıştı. Ancak onu beklerken buldu. Tam da şeytan resminin altında. Bay Lorenz gelmiş, onu bekliyordu. Una bulanmış bir halde ve önlüğüyle, kıllarını ortaya çıkaracak biçimde kıvrılmış kolları ve somurtan yüzüyle.

“Öğretmenin okula gitmediğini söyledi,” diye söze başladı Bay Lorenz. “Benimle gel, seninle konuşacağım.”

Söylediğini yinelemeyeceği sesinden anlaşılıyordu. Öte yandan, ona öyle bakan bir Bay Lorenz'e karşı çıkmak Arno'nun aklından bile geçmezdi. Yalnızca kaçma isteği duyuyordu ama onun için de çok geçti.

Fırın o saatte kapalı olurdu. Bay Lorenz onu fırının arka tarafındaki bölüme götürdü.

“Otur,” diye buyurdu, bir tabureyi gösterirken.

Myriam ve Bruno'dan iz yoktu, yalnızdılar. Yalnızca onu haşlamaya hazırlanan gri gözleri, alnının ortasında birleşip mağara ağzı gibi duran gür kaşları, burnunun üstüne düşmüş gözlüğü vardı.

“Bugün de okula gitmemişsin,” diye söze girdi Bay Lorenz, “ve de bu ilk kez olmuyor. Nerelerdeydin?”

“Batakılıkta.”

“Doğru, bataklıkta. Bir Şey ğrenmektense, zaman öldürmek için bataklıkta. Yanılmıyorsam daha önce söyledim. Okulun ne kadar önemli olduğunu anlatabilmiŐ olmalıydım... Oysa sen... Senden çok daha küçük olmasına karşın, kardeşin Bruno söz dinliyor, itaat ediyor. Ama sen... sen dikbaŐlısın, hiç söz dinlemiyor, sürekli kafanın dikine gidiyorsun!”

Bay Lorenz derin bir nefes aldı, nefesle buğulanan göz lğn çıkarıp temizledi, yeniden burnunun üstüne yerleŐtirdi. Bir Şey daha vardı, çok çok önemli bir Şey daha. Devam etti.

Arno yutkundu.

“Annen dün gece gizlice evden çıktığını ve sabaha karşı geldiğini söyledi. Uyanmış, seni görememiş ve saatlerce beklemiŐ. Saatlerce! Zavallı kız! Neredeydin? O adama gittin, doğru mu! İpe sapa gelmez Şeyler anlatan bir yabancıya, boş gezenin boş kalfasına!”

“Bu doğru değil! Boş Şeyler söylemiyor!”

“O zaman o kuyruklyıldız hikâyesi de ne?” diye devam etti Bay Lorenz, kötücül bir sesle.

Arno kendisini aldatılmıŐ hissetti. “Olur olmaz Şeylere inanan annen bile... Neyse önemli değil, artık ben varım!” diye devam etti Bay Lorenz. “Sana daha önce o adamın yanına gitmemeni söylemiŐtim ama Şimdi bunu emrediyorum; hem kendi iyiliğin hem de anneninki için, o adamı bir daha görmeye gitmeyeceksin. Anladın mı?”

Bay Lorenz ona doğru eğildi. Arno, bir anda onun gri gözlerini burnundan bir karış ötede buldu. Soluğu yüzüne vuruyordu.

Büyük bir acı duyarak, büyük bir çaba harcayarak, dışarı çıkmak istemeyen sesini topladı, Bay Lorenz'in önlüğünde kara bir lekeye gözünü dikti ve, "Sen benim babam değilsin, bana emirler veremezsin," dedi.

İşte asıl kıyamet ondan sonra koptu.

Kıyamet yalnızca bütün koyunları öldüren sert bir kışla, ormanın tamamını yutan bir yangınla ya da çan kulesini deviren bir depremle kopmaz. Kıyamet ilkbaharın geldiği, ağaçların açtığı güneşli bir mart sabahında da kopabilir.

Uzun boylu ve iri bir adamın, Isbue'dekilerin söylediğine göre dünyanın en iyi adamının, gözü pek bir çocuğun karşısında aniden ayağa kalkarak, kızgınlıktan değişen sesiyle, açık seçik, hiç dolandırmadan söyledikleri, kıyametin kopması için yeterlidir.

"Ben senin baban değilim, öyle mi? Noel'de o mektupları sana kim yazıyor? O paraları sana kim gönderiyor? Senin baban yok! Hepsi sizi mutlu etmek için annenin uydurduğu bir yalan. 'Herkesin bir babası var, benimkilerin de olmalı. Bay Lorenz, çok rica ediyorum, lütfen benim çocuklarım için mektup yazın!' demişti. Ben de yazıyordum. Size sürekli para gönderiyordum. Hastalandığınızda, anneniz geceleri

dansa gittiğinde sizin için endişeleniyordum. Ve sen şimdi bana baban olmadığımı ve sana emirler veremeyeceğimi mi söylüyorsun?”

“Yani dönmeyecek. Hepsi yalan mı?” diye kekeleydi Arno. Artık hiçbir şey duymuyormuş gibiydi. “Öyleyse benim babam kim?”

Bay Lorenz o zaman toparlandı. Soru soran o çaresiz, küçücük yüzü gördü ve belki de çok ileri gittiğini düşündü. Ama artık çok geçti.

“Bilmiyorum,” diye geveledi dişlerinin arasından. “Annene sor.”

Arno dışarı fırladı.

Herkes gördü onu. Nereye gidiyorsun çocuğum? Ne oldu? Evine git! Herkes, çıldırmış bir yavru tavşan gibi köyü boydan boya geçerken, “*Kara karşı, cadılara karşı, sıcakta ve ayazda...*” diye bir tekerleme söyleyen çocuğu gördü.

Yükseldi, yükseldi, sesi gitgide daha da yükseldi Arno'nun.

Çocuğum neyin var senin? Evine dön!

“*Kara karşı, cadılara karşı, sıcakta ve ayazda, tehlikelere karşı, kötü şansa ve kötü kadere karşı...*”

Ta ırmak boyunca, patika onu yutup yok edinceye kadar gitti Arno. Gözden kayboluncaya kadar.

on bir

Hıçkırıkları sona erinceye kadar, adam onu kollarının arasında sımsıkı tuttu.

Arno'yu ırmağın kıyısındaki patikada bulmuştu. O görüntüyü bir daha asla unutmayacaktı. Taşların arasından düşe kalka gelen, bir tekerlemeyi hızlı hızlı söyleyen çocuğun görüntüsünü asla unutamayacaktı.

Seslenmişti, ancak Arno hiçbir şey duymuyor gibiydi. O zaman yanına gidip onu yakalamıştı. Arno'nun gözleri yarıkapalıydı ve yumruklarını sıkmış-

tı. Bedeni öyle gergindi ki, zapt edilmesi güçtü.

“Arno, benim, bak bana!”

Çocuk gözlerini açmış, dikkatlice bakmış ve adamın kucağına atlamıştı.

Sonra, ağlaması durulunca, sözler tek tek dökülmüştü ağzından. Gürül gürül bir nehir gibi akan, arada hıçkırıklarla kesilen sözlerin ardından sessizlik gelmişti. Adam hepsini dinlemişti. Pencerenin dışında, uzak ve yüksek bir noktaya dikmişti gözlerini. Sanki bir şeye dalıp gitmiş gibiydi.

Sonunda, bütün acı akıp gittiğinde, Arno'ya, “Hayallerin peşinden gitmekten vazgeçmemeliyiz, onlar bizi terk etseler bile,” dedi. “O yaşlı adamın bana söylediklerini anımsıyor musun? *Beklemeyi bilmiyorsan neden kuyruklu yıldız ekesin ki?* Öyle değil mi? Neden ekesin? Isbue'liler gibi patates, soğan ekmek daha iyi değil mi?”

Arno güldü.

“Şimdi sana bir hikâye anlatacağım, belki bir yararı dokunur,” diye devam etti adam. “Buralardan çok uzakta bir yer var; zamanın durduğu bir yer. Bunun nasıl bir şey olduğunu hayal edebiliyor musun? Günün ve gecenin olmadığı bir yer. Mevsimlerin bile olmadığı. Ne şafak var, ne de günbatımı. Yarın yok. Var olan tek şey, sonsuzluk. Çevrene bir bak. Güneş hâlâ

ufkun çok üstünde, gökyüzü açık ve huzurlu, ormandaki ilkbaharın yeşili başlamış. Sen ve ben, bir adam ve bir çocuk. Zaman şu an dursa, her şey sonsuza kadar böyle kalır. Sen ve ben, orman ve güneş, yuvasına doğru uçan şu kuş, şu çiçeğin yapraklarını didikleyen böcekler. Çayır ve çiçekler de, her şey aynen içinde olduğumuz bu an gibi ve sonsuza kadar...

“O uzak yerde olan işte aynen buymuş.

“Ancak zaman birdenbire durmamış; yorgun bir yolcu gibi, önce yavaşlamış. Böylece günler gitgide uzamış, geceler de öyle; sonra mevsimler, hiç bitmemiş; sonra yıllar, neredeyse bir ömür sürüyormuş. Yavaş yavaş, durana dek.

“Şimdi bana, ‘Orada kimse oturmuyor muymuş? Olan biteni kimse fark etmemiş mi?’ diye soracaksın.

“Fark etmesine etmişler, ama hemen değil, bilmiyorum neden. Günler uzuyormuş, geceler de öyle, ama herkes bunu olağan karşılıyormuş. Kışlar da bitmiyormuş, yazlar da, ama ‘zaten hep böyleydi’ diyorlarmış. Belki de başka şeylerle o kadar meşgullermiş ki, farkı görmek istemiyorlarmış.

“Sonunda yaşlı bir kadın şüphelenmiş, ‘Nasıl oluyor da ölmüyorum?’ demiş. ‘Doğduğum günden bu yana çok zaman geçti, yüzüm güneşte kavrulan bir yaprağa döndü, ama ben hâlâ buradayım!’

“Duvarda asılı duran saate bakmış ve durmuş olduğunu görmüş; kursa da, saat ilerlememiş. Komşu-

suna saati sormaya gitmiş ama onunki de durmuşmuş.

“‘Garip,’ demiş komşu, ‘farkında değildim!’

“Adam da saatini kurmaya çalışmış ama onunki de ilerlememiş.

“Bunun üzerine komşu adam, saat tamir eden ve tamir ettiği saatlerin dakiklığıyla ünlü bir arkadaşına gitmiş. Ancak arkadaşı da bütün saatlerinin durmuş olduğunu itiraf etmek zorunda kalmış.

“‘Ne zaman durdu?’ diye sormuş adam.

“Arkadaşı bilmiyormuş; saatler durmuş, o kadar. Bunun üzerine kaygılanmışlar ve yaşlı kadın, komşusu, komşusunun arkadaşı, hatırladıkları ilk günden beri hem oranın hem de çevrenin zamanını gösteren, meydanadaki saat kulesini kontrol etmeye gitmişler. Bakmışlar ki, o da durmuş.

“O zaman ortalığı birbirine katmışlar ve o an herkes, en moderninden en antikasına, çalışan tek bir saatin bile olmadığını fark etmiş. Güneş saati de dahil olmak üzere.

“Akıllarına saatleri bozabilecek binlerce neden gelmiş; manyetik fırtınalar, elektrik dalgaları, kozmik kirlilik.

“Ancak güneşin hep aynı noktada durduğunu, gün ışığının renk, gölgelerin de biçim değiştirmedğini görünce, olup biteni kabul etmek zorunda kalmışlar: Zaman durmuşmuş.

“Saat öğleyi biraz geçmişmiş. Güzel bir ilkbahar günüymüş, ne çok sıcakmış ne çok soğuk. Gün ışığı kristal gibi pırlıl pırlıl, renkler de capcanlıyken, olan olmuş. Her şey o an durmuş ve o andan sonra bir daha hiçbir şey değişmemiş.

“Bölge halkı için de öyle olmuş; o anda herkes ne yapıyorduyorsa onu yapar olmuş, ne idiyse o olmayı sürdürmüş. Okula giden çocuklar okula giden çocuklar olarak kalmışlar; ölemeyen yaşlı kadın, ölemeyen yaşlı kadın olarak kalmış; nehirde yüzen çocuk, nehirde yüzen çocuk olarak kalmış.

“Orada her şey sonsuz bir ilkbahar günü olarak, sürekli kendini yineliyormuş; kimse bir saniye daha fazla yaşlanmıyor, kimse doğmuyor, kimse ölmüyor, hiçbir şey değişmiyormuş. Yeni bir çiçek açmaz, hiçbir şey filizlenmez, tek bir yaprak düşmez, tek bir yaprak sararmaz olmuş. Herkes durumundan hoşnutmuş, çünkü değişimin olmadığı o yerde, artık yaşam da olmadığından, acı da yokmuş.

“İnsanların hoşnutluğu, yıllar ve yıllar geçse de devam etmiş. Kendi kendilerine soru sormuyorlarmış. Ne istekleri kalmış ne de pişmanlıkları. Geçmiş unutmüş, geleceğin ne olduğunu bilmez olmuşlar.

“Yalnızca biri, bir adam huzursuzmuş. Bir şey istemeye devam eden bir tek o varmış. Zaman geçtikçe bu isteği daha da güçleniyor, isteğini gerçekleştiremediği için mutsuzluğu da artıyormuş. Hayal meyal de

olsa, bir zamanlar güneşin battığını ve gökyüzünün yavaş yavaş karardığını hatırlıyormuş. Gökyüzünde önce açık bir mavilik görüldüğünü, sonra o rengin simsiyah oluncaya kadar koyulaştığını ve bu koyuluğun üzerinde, pırlanta taneleri gibi yıldızların bir parlayıp bir söndüğünü anımsıyormuş.

“Adamın anılarındaki gökyüzü, sürekli hareket halinde olan büyük bir yola benziyormuş. Yıldızlar doğuyorlar ve batıyorlarmış. Ay da kimi zaman onlara eşlik ediyormuş. Sonra, şafağın aydınlığı hepsini siliyor ve yeni bir geceyi bekliyorlarmış.

“Işığın yalnızca aydınlatmakla kalmadığını, bazı şeyleri de gizlediğini hiç düşünmüş müydün?

“O adam gökyüzüne bakıyor ve artık göremediği onca şeyi düşünüyormuş. Ve o gördüğü şeyler –sürekli pırl pırl bir gökyüzü, yukarıdaki durağan güneş, aydınlık ve ilkbahar– gün geçtikçe ona daha sıkıcı gelmeye başlamış.

“O zaman oralardan gitmeye, yıldızlı bir gökyüzünün olduğu yerler bulmaya karar vermiş. Ancak harekete geçmeden önce, bir bilgine danışıp yardım istemiş.

“‘Neden gitmek istiyorsun?’ diye sormuş bilgin. ‘Burada, başka hiçbir yerde olmayan bir şeye sahipsin, ancak yine de yakınıyorsun. Çok anlamsız.’ Adam da, ‘Benim istediğim bu değil. Kendimi mutsuz hissediyorum,’ diye cevap vermiş. Bilgin, ‘Bu da çok an-

lamsız, çünkü mutsuz olmak için bir nedenin yok,' demiş. Adam, 'Bizi mutlu eden şey nedenler değil,' diye yanıtlamış, 'Ben gitmek istiyorum.' Bilgin, 'Ne zamandır bu böyle...' diye içini çekmiş. 'Ama bil ki yolun uzun ve bilinmezlerle dolu olacak. Üstelik, yolunu tek başına bulman gerekecek. Ben sana yalnızca yönünü gösterebilirim. Bundan daha fazlasını söyleyemem,' demiş. Adam, 'Bana bu kadarı da yeter,' diye açıklamış düşüncesini.

"Bilgin, kitaplarından birini alıp incelemeye başlamış. 'Şu taraftan gitmen gerekir. Bilmen gereken bir diğer şey, buranın dışında her yerde zamanın aktığı ve her şeyin hızla değiştiği. Burada gencecik bir adamsın, orada yaşlanacaksın.'

"'Bir çocuğum olabilir,' demiş adam.

"'Ama öleceksin,' diye hatırlatmış bilgin.

"'Burada da her gün yavaş yavaş ölüyorum,' diye yanıtlamış bilgini adam ve yola düşmüş.

"Aylarca, belki de yıllarca yürümüş, ancak çevresinde hiçbir şey değişmiyormuş. Güneşle yatıp güneşle kalksa da, hep gündüzmüş. Artık yavaş yavaş bilgini ona yanlış yolu gösterdiğini düşünmeye başlamış ki, dar bir vadiden çıktıktan hemen sonra, güneş birdenbire batmış ve adam kendini karanlığın içinde bulmuş.

"Hatırlamadığı bu derin karanlıktan çok korkmuş ve sığınacak bir yer bulabilmek için çevresine bakın-

miş. İşte tam da o an, ufkun üstünde, yalnız ama çok parlak bir yıldız görmüş. Sanki yalnızca ve özellikle onun için parlıyormuş bu yıldız. Mutluluktan ağlamaya başlamış adam, kendini avutmuş. Denizdeki fırtınadan kurtulup toprağa değen bir kazazede gibi, başından bin bir macera geçtikten sonra yurduna dönebilen bir sürgün gibi hissetmiş kendini. Bir süre sonra o ilk yıldızla bir diğeri, sonra bir diğeri daha, sonra bir diğeri daha eklenmiş ve hep birlikte gökyüzünü doldurmuşlar. Adam yere uzanmış ve bütün geceyi gökyüzüne bakarak geçirmiş. O koskoca yorganın altında, en ufak bir korku duymadan uykuya dalmış. O güne kadar hiç uyumamış gibi, uzun uzun uyumuş.

“Günün ortasında uyanmış ve yiyecek bir şeyler aramaya çıkmış. Çünkü artık açlık da hissediyormuş. İçinde onu konuk edecek ve kendisine yiyecek bir şeyler verecek çobanların yaşadığı bir kulübe bulmuş. Bir süre çobanlarla kalıp, onlara yardım etmiş. Koyunları otağa götürmek için sabahın erken saatinde kalkar, akşam koyunları sağmak için geri getirirmiş. Gece olunca, diğer çobanlarla birlikte ateşin çevresinde oturup yıldızları seyreder, birbirlerine hikâyeler anlatırlarmış. İşte adam, böylece zamanı yeniden bulmuş.

“Geldiği yerden ve yürüyerek geçtiği uzun yollardan söz açınca, çobanlar şaşırıp kalmışlar.

“Öyle bir yeri neden bıraktın ki?” demiş biri.

“Ben de hiç anlamıyorum,” demiş diğeri. ‘Kaygı yok, acı yok, hep ilkbahar ve sen orayı terk ettin. Deli olmalısın. Kısa bir süre sonra buralara kış gelecek, soğuktan dişlerin takırdıyacak, bunun farkında mısın?’

“Doğru, haklısınız,” demiş adam, ‘ama hiç değilse burada ilkbaharı bekleyebilirsiniz. Orada bekleyecek hiçbir şey yok.’

“Çobanlar anlamamış gibi başlarını sallamışlar. Basit insanlarmış, dolayısıyla yapılan bu seçime anlam verememişler. Belki de bu adam doğruyu söylemiyormuş, belki hayalperesttin biriymiş.”

“Gerçekten de yalancı mıydı?” diye sordu Arno.

“Hayır, yalnızca anlatacağı, başkalarından farklı bir hikâyesi vardı.”

“Ya çocuğu?”

“Çocuğu... Kim bilir! Bir gün, bir su birikintisinde saçını tararken, suya düşen aksini görmüş. Öyle değişmiş, öyle değişmiş ki, kendisini tanıyamamış. Topraklarını terk ettiği zaman genç ve güçlü bir adamken, derisi pürüzsüz ve şakaklarına doğru gerginken, alnında çizgiler yokken, saçları karganındaki gibi kuzguni siyahken, o su birikintisinde gördüğü yüz, su derelerinin çökerttiği çırılçıplak bir dağı andıran, zamanın tüm izlerini taşıyan bir yüzmüş ve adam korkmuş. ‘Belki de geç kaldım,’ demiş kendi kendine. Ço-

cuk sahibi olmak için bir kadının sevgisi gerekir ve o bu haldeyken, hangi kadın ona sevgi duyabilirmiş ki?”

“Ama sen yaşlı değilsin!” diye bağırdı Arno birden.

Yabancı, Arno'nun başını sevgiyle okşadı ve, “Bir oğlum olsaydı, senin gibi olmasını isterdim,” dedi.

“Senin adın ne?” diye sordu Arno ilk kez.

“Beni nasıl istersen öyle çağır,” diye yanıtladı adam. “Bir adım vardı ama unuttum.”

“Sana Horia diyebilir miyim?” diye sordu Arno. “Hoşuna gider mi?”

“Alışırım,” dedi adam ve gülümsedi.

O an, ormandan Myriam çıkıverdi. Hızlı adımlarla geliyordu. Arkasından yürüyen Bruno'nun mızıklandıklarına ve durmasını istemelerine kulak asmıyordu. Yüzü, kanı çekilmiş gibi bembeyaz, gözleri çaresizdi. Saçları darmadağınaktı ve şalı tek bir omuzunda, kırılmış bir kanat gibi sallanıyordu.

Adam dışarı çıktı.

“Arno nerede?” diye sordu Myriam.

Adam eliyle kulübeyi işaret etti. Myriam da koşmaya ve sanki değişmiş gibi gelen bir sesle bağırmaya başladı.

“Arno! Arno!”

Arno annesini gördü ve kapıyı yüzüne kapayıp sürgüledi. Kapının sürgülenme sesini duyan Myriam aniden durdu.

Adam, Myriam'ın arkasından, "Şimdi değil," dedi.

Arno, önce yaralı bir hayvanın sesine benzer bir çığlık duydu, ardından da hıçkırıklar geldi; annesi ağlıyordu.

O zaman kendini yatağa attı ve kulaklarını, canı acıyınca kadar bastırarak kapattı. O ağlama sesinin kulaklarına dolmamasına çalışıyor, çünkü annesini sevdiği kadar, bütün gücüyle ondan nefret etmek de istiyordu. Ancak ne kadar çabalarsa çabalasın, içindeki acı da o kadar büyüyor ve her şeyi allak bullak ediyordu.

Adam onun ağlamasını duydu. Ağlayan kadından uzaklaşıp kapıya yaklaştı.

"Arno," diye seslendi. "Benim, girmeme izin ver."

Kapı yavaş yavaş açıldı ve Myriam, eşiğin gölgesinde oğlunun yüzünü gördü; her zamanki yüz, ama çok da uzak bir yüz. Adam alçak sesle bir şeyler söyledi, başını salladı ve Myriam'a dönüp, "Eve yarın döneceğini söyledi," dedi.

Sonra içeri girdi ve kapıyı arkasından kapadı.

Myriam kımıldamadan durdu. Bruno eteğinden

çekinceye kadar. Bütün gücü bedenini terk etmiş gibiydi.

“Anne, neden ağlıyorsun?”

O zaman kendini topladı. Şalını yerden aldı, çocuğun elini tuttu ve gülmeye çalıştı.

“Geçti, bak! Ağlamıyorum artık.”

“Arno?”

“Yarın gelecek, hadi artık eve gidelim.”

on iki

Ertesi gün Arno eve döndü. Neredeyse öğlen olmuştu ve işe gitmemiş olan Myriam onun en sevdiği kıymalı lahana çorbasından pişirmişti. Çorbanın kokusu daha kapı eşiğinden duyuluyordu. Başka zaman olsa, bu koku çok güzel bir merhaba yerine geçerdi ama Arno'nun karnı aç değildi. Kendini yorgun ve hasta hissediyordu. Şimdiye kadar hiç bilmediği, lahana çorbasını ve Cocò'yu bile gözü görmeyecek kadar kötü hissettiren bir hastalıktı. Myriam zorla birkaç kaşık içtiğini, sonra da tabağını kenara ittiğini gördü ama

herhangi bir yorum yapmadı. O da gözlerinin çevresindeki koyuluklar ve çökmüş yüzüyle hasta duruyordu. Cansız şömine ateşi ve kirli mutfakla birlikte bütün ev hasta gibiydi. Yalnızca Bruno neşesini ve iştahını koruyordu.

“Seninkini de ben yiyebilir miyim? Karnım hâlâ aç.”

“Olur,” diye yanıtladı Arno.

Bruno gözünü Arno’dan ayırmadan çorbayı önüne çekti. Eve geldiğinden beri ilgi ve hayranlıkla Arno’yu izliyordu.

“Annem dün gece eve gelmeyeceğini, kulübedeki adamla kalacağını söyledi. Ben de ona gitmek istiyorum ama annem çok küçük olduğumu söylüyor.”

“Evet, bu gibi şeyler için küçüksün.”

“Sen büyük olduğuna göre, beni de götürür müsün?”

“Bir gün seni de götürüp tanıştıririm.”

O zaman, “Ya Bay Lorenz bize kızarsa?” diye sordu içine kurt düşen Bruno.

“Bay Lorenz babanız değil ve size hiçbir şey söyleyemez,” diye sertçe araya girdi Myriam. “Buna hakkı yok.”

Keşke bunları daha önce söyleseydi, diye düşündü Arno. Şimdi, bütün o olup bitenlerden sonra hiçbir önemi yoktu. Artık hiçbir şeyin önemi yoktu.

Ama Myriam’ın söyleyecekleri bitmemişti. Arno’

nun karşısına oturdu ve gözlerinin içine baktı. Yardım istiyormuş gibiydi ama Arno başını öne eğdi.

“Bay Lorenz çok iyi bir insan... öyle olduğunu sanıyordum... Bana teklif ettiği zaman... çocuklarıma iyi bir baba olabileceğini düşünmüştüm. ‘Yalnızca Noel zamanı gelecek bir mektubu, kuyruklu bir yıldızı beklememeleri gerekir, daha fazlasını hak ediyorlar,’ diyordu hep.”

“Ben daha fazlasını istemiyordum,” diye bağırdı Arno, yumruğunu masaya vurarak. “Ben beklemek istiyordum!” Gözyaşlarını göstermemek için yukarıdaki odaya yöneldi.

Annesi yanıt vermedi. Biraz sonra ardından geldi, bavulu çekip açtı, ortasında tavus kuşu işli, yeşil kadife şalı alıp omuzuna attı ve çıkmadan önce, “Ocağa ve kardeşine dikkat et,” dedi.

Arno uyuyormuş numarası yaptı.

Annesi birkaç saat sonra eve döndü, omuzunda şal yoktu.

“Yarıdan sonra çalışmak için fırına gitmeyeceğiz,” diye açıkladı. “Ve sen, sen de okula gideceksin.”

“Bay Lorenz bana yine sıcak pidelerden verecek mi?” diye sordu Bruno.

“Bay Lorenz’in pidelerine ihtiyacımız yok, biz kendimiz de yapabiliriz.”

Arno, içine çöken ağırlığın yavaş yavaş kalkmakta olduğunu hissetti. Daha rahat nefes alıyordu ama

annesine bunu göstermedi. O an, annesini bir daha asla affetmeyeceğini düşünüyordu.

Oysa ki, hastalığı üç ay sürdü. Farkında olmadan, günden güne iyileşti Arno. Öyle ki, kendini ansızın mutlu hissettiğinde, buna ilk kendisi şaşıtı.

İyileşme hemen ertesi gün, daha haberin yayılmasından ve bütün köyün annesini yargılamasından önce başlamıştı.

Nefes nefese eve koşarak haberi yayan ise, her sabah erkenden, daha fırın yeni açılmışken iki ekmek almaya gelen Sveta Ionica'ydı. O gün, ayine çağıran çanı bile unutma pahasına, haber köyde yayıldı ve çok kısa bir süre sonra Isbue'de bu konudan başka şey konuşulmaz oldu.

Myriam ayrılmıştı, artık fırında çalışmıyordu. Herhangi bir neden de yoktu, çünkü bir gün önceye kadar her şey çok iyi gidiyordu. Herkes öyle olduğunu görmüştü, değil mi? Kesinlikle bir nedeni olmalıydı, her zaman bir neden vardır... Mutlu görünüyordu. Kimse bir şey görmüş, fark etmiş miydi?.. Vardır bir nedeni, mutlaka vardır! Bazı şeyler hemen görülmez...

O zaman Bay Lorenz kovmuştur... Kaldı ki, onun gibi bir kadına pek de güven olmaz... Yok, olmaz, o adam yapmaz... Yüzünü görseydiniz! Bitmişti! Kesin

olarak kadın işten çıkmıştır. Yapılan onca iyiliğe karşın...

Yargılama günlerce sürdü.

Sveta Ionica'nın ısrarları ve zengin hayal gücünün desteğiyle, Isbue sakinleri uzun uzun nasıl'ın ve niçin'in peşine düştüler, ancak hiçbir şey elde edemediler. Yargılama bittiğinde, herkes fikir birliğine varmıştı; suç o zavallı fırıncının, o iyi adamın olamazdı, kesinlikle olamazdı. Hemen ardından, bütün kapılar Myriam'ın yüzüne bir bir kapandı.

“Jelenia Ana, çamaşırlarını yıkayacak birine gereksinimin yok mu, hani romatizmaların...”

“Yok, ben kendi işimi kendim yapabiliyorum.”

“Luria Dede, evini temizlememi ister misin?”

“Hayır, hayır.”

“Bay Nortu, her işi yaparım...”

“Başka zaman belki, şimdi istemez...”

Ama başını asla öne eğmiyordu. Eve döndüğünde, omuzlarıyla umursamadığını göstererek olanları anlatıyor ve her seferinde, Arno'nun içinde annesine karşı bir hayranlık uyanıyordu.

Sonunda, her sabah esneyen ve uykusu olduğu için mız mızlanan Bruno'yu çekeleyle çekeleyle, Isbue'den birkaç kilometre uzaklıktaki bir çiftlikte çalışmaya başlamak zorunda kaldı Myriam. Arno ise bütün gün tek başına kalıyordu. Bundan şikâyetçi değildi.

Sabahları, annesiyle birlikte şafakta uyanıyor, ko-

yunları dışarı çıkarıyor, sonra da okula gidiyordu. Asla fırının önünden geçmiyor, köyün içinden ise başı yukarıda, ıslık çala çala yürüyordu.

Bir gün, öğretmeni Bay Volodia hafif gülümseyerek, "Annen ne yapıyor, Arno?" diye sordu.

"Vrasta'ların çiftliğinde çalışıyor öğretmenim," diye yanıtladı gururla.

Öğretmen evet anlamında başını salladı. Artık Arno, her gün okula geliyordu ve öğretmeni bu durumdan hoşnuttu. Her şeye karşın Arno uslu, sakın bir çocuktu ve diğerleri gibi sorun çıkarmıyordu; öyle bir annesi olsa da... Kaldı ki, bu onun suçu muydu? İnsan annesini seçemezdi ki.

"Aa, Vrasta'ların çiftliği! Uzakmış. Eve ne zaman dönüyor?"

"Her akşam, öğretmenim."

Hava karardığı zaman dönüyordu Myriam, genellikle kucağında uyuyan Bruno'yla. Öyle yorgun oluyordu ki, bazen konuşmaya bile gücü kalmıyordu. Bir ay içinde yüzü güneşten yanıp koyulaşmış, çökmüş, yanakları da cadı gibi görünmesine yol açacak kadar içine göçmüştü. Rengi açılan saçları da rüzgâr ve yağmurda dağılıyor, başına buyruk bir kütleye dönüyordu. Oysa ki, sabahları Myriam onları tek sıra halinde örüp de çıkıyordu evden.

İçeri giriyor ve uyumakta olan Bruno'yu bir sandalyenin üstüne koyuyordu. Sonra lavaboya gidip yıkıyordu. Kimi zaman ellerini lavabonun kenarlarına dayayıp, bir süre öyle sessizce duruyor, duvara asılı aynaya yansıyan yüzüne gözlerini dikip uzun uzun bakıyordu. Yavaş hareketlerle kurulanıyor, saçlarını çözüp taramaya başlıyordu. Bu, Arno'nun beklediği an oluyordu. Bu, Arno'nun beklediği, bir zamanlardaki Myriam'ı bulduğu andı. Myriam'ın arkası dönük olduğundan kimselere görünmeden, o altın kıvılcak saçlara usul usul düzen veren tarağın ve saçların arasında gidip gelen o çıplak kolun büyüleyici hareketlerinde kayboluyordu Arno.

Kimi zaman, annesinin o güçlü ve dar omuzlarına, ince ve narin sırtına bakarken, bütün o yorgunluğun sebebinin kendisi olduğu aklına geliyordu. Ancak annesinin önüne dönmesi, yüzünde beliren hüznün aniden yok olup daha derinlere, daha gizli yerlere saklanması için yeterli oluyordu. En kısa sürede geri gelmek üzere elbette.

Myriam yıkanıp tarandıktan sonra, masaya oturup akşam yemeklerini yiyorlar, masada uzun süre oturup gün içinde olanlardan söz ediyorlardı.

İlkbahar sürüyor, ruhlarını yıpratıcı hastalık da yavaş yavaş geçiyor; yüzleri renk değiştirmeye başlarken, artık gülebiliyorlardı.

Bir akşam yoldan, daha da kirlenmiş koyu renk

eteği ve hırıltılı nefesiyle, kocamış Florica'nın soluk soluğa geldiğini gördüler.

"Biraz kurabiye getirmiştim," dedi çevresine hızlıca göz atıp, paketi verirken. "Teşekkür ederim Florica Ana, otursanıza," dedi Myriam ve yer gösterdi.

Florica Ana oturdu ve elleriyle eteğinin pililerini düzeltmeye başladı. Bruno, büyülenmiş gibi ona bakıyordu.

Bu arada, Myriam paketi masaya koyup açtı.

"Bay Lorenz'in halkaları!" diye bağırdı Bruno öne atılırken. Annesi sert bir hareketle durdurdu onu.

"Bunu kabul edemem Florica Ana."

"Neden?" diye şaşkınlıkla sordu yaşlı kadın. "Çocukların nasıl olduğunu görmek için sana uğramayı düşünmüştüm... Sizleri ben doğurttum, biliyorsunuz değil mi? Bay Lorenz, o iyi kalpli adam geçerken beni gördü. 'Nereye gidiyorsun Florica Ana? Ellerin boş mu? Bu halkaları Bruno'ya götür,' dedi." Bruno'nun yüzü aydınlandı. "Çünkü dünyanın en iyi insanı olan Bay Lorenz, bu çocukları çok seviyor... Seni de..."

Yaşlı kadın konuşurken, Arno, otlarda sürünen bir yılanın kendini göstermeden önce çıkardığı hışırtıyı duymış gibi, içinde yaklaşmakta olan korkuyu da ince ince hissetmeye başladığını fark etti.

"Teşekkür ederim, Florica Ana," diye yineledi Myriam kararlılıkla, "Bay Lorenz'e zahmet etmemesini söyleyin, çünkü onun kurabiyelerini istemiyorum."

Bu sözler, kocamış Florica'da bir değişikliğe neden oldu. Eteğini ve pililerini bırakıp, olağanüstü bir kıvraklıkla ayağa kalktı.

“Ben de seni hiç anlamıyorum! İki çocuğun var ama kocan yok! Bu yavrucakların bir babası yok!” dedi kederli bir ses tonuyla. “Şimdi karşına seni seven iyi bir adam çıkmış... Rahat etmen için! Evet, senin iyiliğin, rahatın için küçükhanım!”

Ama Myriam devam etmesine izin vermedi. Ani bir hamleyle, bir eliyle yaşlı kadının kolunu diğeriyle de sırtını tutup, onu dışarıya doğru itekledi ve, “Evinize dönün!” diye bağırdı.

Sonra geri döndü, masanın üstündeki paketi aldığı gibi kadının arkasından dışarı fırlattı.

“Kurabiyelerini de al, git!”

Arno ve Bruno, annelerini hiç böyle görmemişlerdi. Alev alev yanan yanakları ve açılıp kapanan burun delikleriyle, eski kilise duvarına resmedilmiş şeytanın ayakları altında ezilen ruhlara benziyordu.

Hayranlıkla korku arasında gidip gelirlerken, kapıya yaklaştılar. Kocamış Florica'nın yerden halkaları toplayışını, hızla paketleyişini ve söve söve uzaklaşışını gördüler.

Hava kararırken, yaşlı kadın önce çalılıkları geçti; sonra siyah eteğiyle, kötü kalpli bir cadı gibi yalpalaya yalpalaya çayırı geride bıraktı ve ormana girdi. Sonunda, ormanın derinlikleri onu yuttu.

“Bak, iki halkayı düşürmüş!” dedi Bruno, fal taşı gibi açılmış gözlerle ve onları yerden almaya gitti.

Eve girdiklerinde, Myriam’ı sandalyeye oturmuş, öne doğru eğilmiş ve elleriyle yüzünü kapatmış halde buldular. Boğazından çıkan garip bir hırıltı eşliğinde bütün bedeni sarsılıyordu.

“Anne!”

O akşam bu kadarı yeterdi, dehşete düşmüşlerdi.

Ama Myriam doğrulduğunda, yüzünü gördüler. Hırıltı sandıkları ses bir gülmeye, oradan da kahkahaya, gürül gürül akan bir şelaleye, üstünde ne varsa altüst eden bir nehre dönüştü.

“Kocamış Florica’yı gördünüz mü?” dedi Myriam ürkütücü bir biçimde. “Yüzü nasıldı ama!”

Kahkahası gitgide yükseliyor, tüm mutfağı kaplıyor, gölgeleri ve korkuları savuşturuyor, bacadan çıkıp ağıla kadar ulaşıyordu.

Artık herkes gülüyordu; Myriam, Arno, Bruno. Cocò da melemesiyle ağıldan onlara katılıyordu. Nenele de gülerken bacadan aşağı düşmüş olmalıydı, çünkü ateşin közleri bir anda harlanmış, kıvılcımlar çıkarmıştı.

Kahkahalar evde yayılacak başka yer bulamayınca, gecenin karanlığında dışarı çıkıp, havada yuvarlandılar; ormana girip, ağaçları ve çalılıarı sallayıp kuş-

ları uyandırdılar, kocamış Florica'ya kadar ulaştılar. Korkudan ödü patlayan kadın da, köye doğru, arkasına bile bakmadan koşmaya başladı.

Köye vardığında ölü gibiydi. Çevresine toplananlara, zar zor çıkan sesiyle, ormanın ruhlarla dolu olduğunu ve hepsinin de *o kadın* yüzünden başlarına üşüştüğünü anlattı.

Oysa ki, duyulan yalnızca bir kahkahaydı.

on üç

Arno, Horia'ya her gün uğruyordu. Başlarda o ismi kullanmak zoruna gittiğinden, yabancı birine sesleniyormuş gibi ürkekçe, alçak sesle söylüyordu.

Ta ki, günlerden bir gün adam, "Vadinin daraldığı yerdeki geçitte çok güzel yankılar duyulabiliyor," deyinceye kadar.

Arno ürkek gözlerle baktı.

"Günahkâr ruhların sesleri onlar. İnsanları gömüp üzerlerine bir haç diktiklerinde, günahkâr ruhlar mezarlarından kaçıp vadide toplanırlarmış. İlia

anlatmıştı. Oradan geçerken onları görürsen, hem ölür hem de günahkâr ruhlardan biri olurmuşsun. Ilia daha önce böyle olduğunu söylemişti.”

“Bunlar Ilia’nın uydurmaları,” dedi adam. “Ben kaç defa gittim, bak, hâlâ buradayım.”

“Ben o geçide hiç gitmedim.”

“İstersen seni götürebilirim. Sana bir şey göstermek istiyorum.”

Arno bir anlığına ikircikte kaldı. *Horia günahkâr ruhları nereden bilecekti ki?* Sonra kabul etti.

Geçit, ilkbaharda koyunlarla tırmandığı otağın hemen altındaydı. Yukarıdan baktığında derin, siyah bir yara gibi görünüyordu. Ilia o hikâyeyi anlattığından beri, Arno aşağı bakmaya bile çekiniyordu.

Oraya vardıklarında, geçide çoktan gölge vurmıştu. Karşısındaki kaya gri ve çırılçıplaktı. Uzun yarıklar, aşağıdaki derin karanlığa kadar iniyorlardı. Çıt çıkmıyor, hiçbir ses duyulmuyordu. Bu sessizlikle çok ürkütücüydü.

Adam bir elini Arno’nun omuzuna koydu. O anda yükseklerden tiz ve cırtlak bir çığlık duyuldu. Çığlık geçide, aşağılara doğru indi ve tekrar yükseldi. Yükselirken de, bir duvardan diğerine çarpıp sekerek büyüdü ve her yanı sesle doldurdu.

“Günahkâr ruhlar!” diye bağırarak Arno, kulaklarını kapadı.

“Hayır,” dedi Horia, “yalnızca bir şahin. Bak!”

Arno gözlerini kaldırdı ve bir şahinin çemberler çizerek yuvasına daldığını gördü.

“Şimdi dinle bak.”

Ellerini ağzının iki yanına götürdü, nefes aldı ve, “Benim adım Horiaaaa!” diye bağırdı.

Ses geçide yuvarlanıp çoğaldı.

“Hoooooriaaaaa!..”

“Horia!” diye yineledi adam.

“Horia... Horia... Horia!”

“Bu da Arno!”

“Arnoo!.. Arnoo!”

“Yankıyı duyuyor musun? Hadi sen de dene!”

Arno başta kaygılı, sonra gitgide daha kendinden emin bir sesle, önce kendi ismini, sonra Bruno’nun, Myriam’ın ve Cocò’nun ismini tekrarlardı.

“Ya benimki?” diye sordu adam.

“Horia!”

Art arda sıralanan isimler, geçitte harika bir şenlik varmışçasına birbirlerini kovalıyordu.

“Horiaa!.. Arnoo!.. Brunoo!.. Myriaam!.. Cocòo!.. Horiaa!..”

“Nenele eksik!.. Nenelee!”

En hafifi olan Nenele hızla geçide inip, hemen diğerlerini yakaladı.

“İşte, oldu. Hepimiz buradayız,” dedi Arno hoşnutlukla.

Bu arada kendi eli, sanki o istemişçesine, adamın-

kini aradı ve onun büyük avucunun içine, huzurla ve güvenle yerleşti.

Konuşmadan geri döndüler. Ayrılacakları noktaya geldiklerinde, Arno ona, “Horia ismi sana yakıştı. Sana uygun bir isim,” dedi.

O gece karanlıkta, Bruno uyuduktan sonra, Arno annesine, “Benim babam kimdi?” diye sordu.

Arno artık annesiyle, doğduğu yatakta değil, kırkılmış koyun yününden bir döşekte yatıyordu. Döşek koyun kokuyordu ama bu, kendini yalnız hissetmesine yarıyordu.

Myriam hemen yanıtlamadı.

“Sana anlattıklarım yalan değildi. Yalnızca benimle evlenmemiştii. Gözleri kapalı çalardı, çok başarılı ve çok yakışıklıydı, ancak hemen gitti...”

“O zaman beni hiç görmedi?”

“Hayır. Ama bir baban olmalıydı. Nenele bana hep Zoltan’ı anlatırdı. Ben onu dinlerken bu hikâyelerle kendimden geçer, kendimi mutlu hissedirdim. Böyle böyle ben de sana anlatmaya başladım. Sonra da Bruno’ya...”

“İsmi Horia mıydı?”

“Belki öyleydi, belki de değildi,” diye yanıtladı Myriam. “Çok zaman geçti... Yalnızca seni mutlu etmek istiyordum...”

Annesinin sesi kısıldı.

Arno uzun bir süre gözlerini karanlığa dikti ve düşündü. Noel bekleyişlerini hatırlıyordu, ezbere bildiği mektupları, uzun süre düşünmelerini... baba... kar... kurtlar... Myriam'ın daha önce anlattıkları gibi, hepsi birer masaldı...

İçinde, o bekleyiş süresince duyduğu ve belleğinden silinemeyecek olan mutluluğun anısıyla, acı bir haksızlığa uğramışlık duygusu çarpışıyordu.

Annesine duyduğu hınç, o anlatıların tatlılığına –gelmiş geçmiş olsa da– kuyrukluyıldız hayaline, Horia'nın kocaman elini tuttuğunda hissettiği duygu seline karışıyordu.

Düşüne düşüne, sonunda uyudu.

Birkaç gün sonra Bruno, çiftlikte bir şahinin, bir tavşanın üstüne atlayıp onu öldürdüğünü anlattı Arno'ya. O zaman o da vadi geçidindeki korkunç çığlığı hatırladı ve Bruno'ya seslerden söz etti. Kayadan geri teptiklerini, birbirlerini takip ettiklerini anlattı. Onların günahkâr ruhlar değil, yalnızca yankı olduklarını söyledi.

“Yankı nedir?”

“Dağların sesi. Sen dağla konuşuyorsun, o da sana yanıt veriyor. Yankı bu işte.”

Bruno hayretle açılmış gözleriyle dinliyordu.

“Ben de seslerle oynamak istiyorum!” dedi.

“Biz oynayamayız. Bizim çiftliğe gitmemiz gerekiyor,” diye araya girdi Myriam.

“Benimle ve Horia’yla gelebilir,” diye önerdi Arno.

“Horia!?”

Arno kızardı. “Kulübedeki adam,” diye açıkladı. Annesinin yüzü sertleşti.

“Hayır, Bruno gidemez, daha çok küçük.”

Bruno durmamacasına ağladı ama Myriam oralı bile olmadı. Kulübedeki adamdan hoşlanmıyor, bunu da gizlemiyordu. Her şey onunla ve onun kuyruklu yıldızlarıyla başlamış gibi geliyordu. Bay Lorenz hayallerden söz etmeyi bırakmalısın derken doğru söylüyordu ve Myriam da neredeyse hikâye anlatmayı kesmişti. Zamanla Arno da, onun gibi, gerçekleri kabul edecekti. Ancak şimdi bu yabancı gelmişti ve her şey dağılmıştı.

Rüyalar da kalmamıştı. Artık anlatmadığı hikâyelerle birlikte onlar da gitmişti. Myriam böyle düşünüyordu. Arno’nun her gün kulübeye gitmesini engellemiyordu, çünkü mutlu olduğunu görüyordu.

Myriam ise, oralardan geçmeyi aklının ucundan bile geçirmiyordu. O günü, fırına gidip Arno’yu sormasını, Lorenz’i sarhoş buluşunu, Lorenz’in mektup hakkında gevelediklerini, ırmak boyunca çaresizce Arno’yu arayışını, kulübeye gelişini, Arno’nun bir

düşman gibi kapıyı yüzüne çarpışını anımsamak ona çok acı veriyordu.

Bütün bunları, günlerinin karardığını ve her türlü sevinci yitirdiğini hissetmeksizin düşünemiyordu.

Evet, Myriam'ın hastalığı sürüyordu hâlâ; ama o fark etmese de, iyileşiyordu.

İyilik, apaydınlık bir nisan sabahı, Myriam çiftlikte çalışırken kötü bir biçimde kolundan yaralanmasıyla, bir yarayla geldi.

İlkbahar o sabah Isbue'ye harika, mavi bir gök armağan etmişti. Orakla yaralandığında, Myriam'ın biçtiği otlar hâlâ gecenin nemiyile parıldıyordu. Gözünde birden bir şimşek çakmış, sonra da kör olmuştu. Gözlerini kamaştıran belki güneşti, belki yemyeşil otlardı, belki de orağın kendisiydi. Kolundan yaralanmış, iki gün sonra da yarası mikrop kapmıştı. Böylece yatağa mahkûm oldu Myriam. O işe gitmeyince, Arno da Horia'ya gidemedi.

Bu durum bir hafta sürdü.

Bir sabah Horia kapıyı çaldı, Arno da onu içeriye aldı. "Sizi ziyarete geldim," dedi. Çocuklara kendi yonttuğu bir kavalı getirmişti, Myriam'a da daha önce hiç görmedikleri bir çiçek.

"Bu gece çıktı, kuyruklu yıldızları ektiğim yerde."

Çiçek garipti ama çok da güzeldi. Adam çiçeği

verdiğinde, Myriam kıpkırmızı oldu ama geri çevirmedi. Sürahiye yerleştirdikten sonra da, adama oturacak yer gösterdi.

Onlar için yeni hikâye, o sabah başladı. Belki Myriam'ı yaralayan orakla başlamıştı ya da Horia'nın tohumları ekmesinden önce. Belki de Isbue'ye geldiği gün ya da gizemli geçmişinde. Ancak o sabah, yataktan yeni kalkmış, üstünde beyaz geceliği, omuzlarına dökülmüş saçlarıyla Myriam, Horia'ya oturacak bir yer gösterdi ve bir fincan süt ikram etti. Her şey orada başladı.

Adam teşekkür etti. Ormanda ilk kuzuları gördüğünü söyledi. Sonra da Bruno ve Arno'ya kavalın nasıl çalınacağını gösterdi.

Arno, her ne kadar başında her zamanki siyah şapkası ve üstünde kuzu postundan kabani varsa da, Horia'da bir farklılık olduğunun ayırdına vardı; adam, her zamankinden daha çok gülümsüyordu.

Myriam'a çevredeki çiftliklere gittiğini, oralarda bulduğu işlerde çalıştığını, en çok ormanda küçük işler yapmaktan hoşlandığını, isterlerse, örneğin onların damını onarabileceğini, koyunlar için bahçeyi çitle çevirebileceğini, kapıyı boyayabileceğini söyledi.

“Elbette, düşünülebilir,” diye yanıtladı Myriam.

“Horia ve ben, birlikte yapabiliriz,” diye önerdi Arno, annesinin kabul etmesini umarak.

“Ben de, ben de!” diye bağırdı Bruno.

Myriam kararsızdı ve bu görüliyordu. Karşı olduğundan değil, böyle bir teklife şaşırdığı için. Adama karşı artık ne kızgınlık ne de hınç duyuyor, kendini huzurlu hissediyordu.

Gecelikle durmaktan, ayaklarının çıplak olmasından utanmıyordu. Sanki bu yabancı, evin bir üyesiydi; sanki Nenele için her akşam ateşi harlı tutan kişiydi ve sanki eskiden beri onun hikâyelerini dinlemiş biriydi.

“Tamam,” diye kabul etti sonunda, “damı onaracağız.”

“O zaman yarın gelirim,” dedi Horia.

Çıkarken Bruno ile Arno'nun başını okşadı.

Horia bir ay içinde damı onardı, evi temizledi, ağılı düzenledi ve koyunlar için çitle çevrili bir otlak yaptı. Her sabah şafakla gelip ateşi yakıyor ve çalışmaya başlıyordu. Myriam, Vrasta Çiftliği'nden eve döndüğünde evi yenilenmiş buluyordu. Aynen onlar gibi.

Myriam eski güzelliğine ve neşesine dönmüştü. Bruno bütün gün çayırlarda koşturuyordu. Arno ise Horia'nın damı onarırken çıkardığı çekiç ve testere sesiyle okula uğurlanıyordu. Bu ses ona, ormana kadar eşlik ediyor, dönüşünde, tam da kulübeye giden yol ayrımının olduğu sapakta karşılıyordu.

Bu sesleri duyunca kalbi mutlulukla, yerinden çıkacakmış gibi çarpıyordu. Kimi zaman durup dinli-

yordu, kimi zaman da başı önde bir koşu tutturuyor, ormandan çıktığı anda, “Horia! Anne! Bruno!” diye bağırmaya başlıyordu.

Ve günlerden bir gün, sesleri dinlemek için durduğunda, annesinin sıcacık sesine Horia'nın güçlü sesinin karıştığını, birlikte şarkı söylediklerini duydu.

on dört

Temmuzda kuzular doğmuş, Horia'nın vadi geçidinde bulup tedavi ettiği şahin yavrusu da iyileşip yeniden uçmaya başlamıştı.

Horia'nın kapılarını çaldığı günden bu yana başka bir sürü şey daha olmuştu.

Arno için en önemlisi, Bay Lorenz'le karşılaşmalarıydı. Bir sabah okula giderken yoluna çıkmıştı.

"O adamla sık sık görüştüğünüzü duydum," demişti ona.

Son gördüğü günden bu yana Bay Lorenz çok za-

yıflamış, saçları daha da beyazlamış, yüzüne kötü bir ifade yerleşmişti.

Arno soruyu yanıtlamadan kaçmak istemiş, ama fırıncı kolundan yakalamıştı.

“Evet?”

O günü hatırlamak, onu sanki birdenbire felç etmişti. Arno, yanıtlayacak durumda değildi.

“Evet?” diye sorusunu yinelemişti Bay Lorenz, kolunu biraz daha çekiştirerek.

Arno gözlerini yummuştu. *Kara karşı, cadılara karşı, sıcakta ve ayazda, tehlikelere karşı, kötü şansa ve kötü kadere karşı...*

Birden gözünün önüne, evlerinin çatısında şarkı söyleyen Horia, aşağıdan tahta uzatan ve en güzel sesiyle ona yanıtlar veren Myriam ve Cocò'yla çayırlarda hoplayıp zıplayan Bruno gelivermişti.

Kolunu yakalayan elden bir hışımla kurtulmuş, Bay Lorenz'in gözlerine dik dik bakmış ve, “Sen benim babam değilsin. Bana hiçbir şey soramazsın!” diye yanıtlamıştı sorusunu.

Bay Lorenz'in tokadı şimşek gibi patlamıştı yanığında.

“Küçük yılan, çok daha önce yapmalıydım bunu!” diye tıslamıştı Bay Lorenz ve son bir hamleyle dönüp gitmişti.

Arno sokağın ortasında, canını yakan acıyla, olup biteni uzaktan gören ve hâlâ onu izlemekte olan Sve-

ta Ionica'nın sansar bakışlarının altında bir süre hareketsiz kalmıştı. Ağlamamalıydı. Başarmıştı da. Göz yaşlarını yutmuş ve yoluna devam etmişti.

Yanağındaki o kızarıklığı okula da götürmüştü. Adrian Nortu, "Ne yaptın öyle?" diye sormuştu gülerek, "Baban mı vurdu?" Sonra evde, "Ne oldu?" diye sormuştu Horia. "Birisi mi dövdü?" Sonra koyunlarla otlığa, sonra yeniden okula götürmüştü o kızarıklığı.

Kimseye bir şey söylememişti, çünkü o tokat, Bay Lorenz korkusunu içinden alıp götürmüştü. Arno yeniden fırının önünden geçmeye başlamıştı.

O karşılaşmanın dışında, bütün bir yaz, sonbahara kadar çok mutlu günler geçirdiler.

Sözcüklere sığmayan, ele avuca gelmeyen, tüy kadar hafif bir mutluluk nasıl anlatılabilir ki?

Myriam hep şarkı söylüyordu. Yüzü dolgunlaşmış, ağzının kenarındaki sert çizgiler yok olmuştu. Şarkı söylüyordu, dans etmeye yeniden başlamıştı ama yalnızca onlar için. Arno artık geceleri beklemek zorunda değildi. Gökyüzüne baktığında da artık kuyruklu yıldızları beklemiyor, Horia'yla birlikte yıldızlara isimler takıyorlardı.

Horia, bütün gününü onlarla geçiriyordu ve Myriam'a, Arno'nun şimdiye dek hiç duymadığı şeyler

söylüyordu. Saçlarının ona rüzgârda salınan buğday tarlalarını, gözlerinin ise ilkbaharda bir krater gölünü hatırlattığını söylüyordu. Kolları martı kanatlarıydı, dişleri çiğ taneleri. Bu ve bunun gibi şeyler söylüyordu. Arno, masalarda okuyup öğrendiği için aşkı tanıyordu; olup biteni anlamakta gecikmemişti.

İşte mutlulukları böyle başladı. Bu, Arno için çok büyük ve beklenmedik bir armağandı.

Myriam, Vrasta Çiftliği'ndeki işine gidip gelmeyi sürdürüyordu. Horia her sabah şafakla geliyor, çocuklar için bir armağan, Myriam içinse çiyin ıslaklığını taşıyan bir çiçek getiriyor, Myriam da bunu saçlarına takıyordu. Horia'nın başında siyah şapkası, şapkanın iç kanadında ise küçük bir mızık oluyordu.

Pencerenin altında mızıkasını çalıyor, onları böyle uyandırıyor.

Neredeyse bir oyun gibiydi. Arno koyunlarla otlağa, Horia da aldığı bir iş için şu ya da bu çiftliğe doğru yola çıkıyor, yolun belli bölümünü birlikte katediyor, sonra ayrılıyorlardı.

Akşam Horia geri dönüyordu. O zaman Myriam, Nenele için ateşi yakıyor ve şöminenin çevresinde hep birlikte oturuyorlardı. Myriam çiftlikte olanları, Zoltan ve Nenele'yi anlatıyordu; Horia gezdiği, gördüğü, yaşadığı, bilmedikleri ama harika yerlerden söz ediyordu. Hava ılımsa, dışarı çıkıyor ve çayıra uzanarak gökyüzünü seyrediyorlardı.

İşte onların mutlulukları bunlardan oluşuyordu.

Bir gece, yaktıkları büyükçe bir ateşin çevresinde otururlarken, gökyüzü onlara, ellerini uzatsalar dokunacaklarmış gibi yakın dururken, orman civarında, aşağı yukarı kulübenin üstüne doğru bir yıldız yağmurunun yağmakta olduğunu gördüler.

“Bu gece uygun gece,” dedi Horia. Herkes kuyruklyıldızları düşündü.

Nefeslerini tuttular. Yıldızların düştüğü yerde açık renk bir ışık parladı ve Ay’ı çevreleyen bir hale gibi göğe yayıldı.

Sonra toparlanıp daralmaya başladı ve küçüle küçüle, parlak bir noktaya dönüşüp yok oldu.

“Doğdu,” dedi Horia.

Sesinde heyecan yoktu, sakindi.

“Şimdi geri mi döneceksin?” diye sordu Myriam.

Horia yanıt vermedi ama gece birden buz gibi oldu.

Çocuklar, sabah uyandıklarında, Horia’yla Myriam’i mutfakta, birlikte kahvaltı ederken buldular.

“Horia’nın babamız olmasını ister misin?” diye Bruno’ya sordu Arno.

“Bizimle kalması hoşuma giderdi,” diye yanıtladı Bruno.

“İyi de, babamız olmasını ister miydin?”

Bruno bir an düşündü ve büyük bir ciddiyetle, "Hayır, çünkü babamız olursa, bir süre sonra gider ve yalnızca Noel'de bir mektup yollar bana. Sonra biz bir daha kuyruklu yıldızı beklemek zorunda kalırız. Ben Horia olmasını ve bizimle kalmasını tercih ederim," dedi.

Aşağı yukarı kuzular doğduktan ve Bruno bunları söyledikten sonraydı, Horia artık onlarla oturmaya başlamıştı. Ancak, kardeşinden farklı olarak, Arno bir gün Horia'nın gideceğinden için için korkuyordu.

Ağustos sonunda, yaralı yavru şahin artık havada kendi kendine uçabilecek kadar iyileştiğinde, o ve Horia, vadinin geçit yaptığı yere, onu uçurmaya gittiler. O an, yazın en güzel ânı oldu.

Yavru şahin sayesinde değil. Yavru şahini uçurduktan, acı bir çılgınlıkla uzaklaşmasını izledikten sonra, Horia elini Arno'nun başına koyup, yüzüne bakmadan, "Yavru şahin gidiyor ve bir diğeri gelmek üzere. Kardeşin olacak, mutlu musun?" dediği için.

Şahin bir nokta kadar küçülmüştü ve Horia'nın eli Arno'nun saçlarını okşamaya devam ediyordu. Arno, başını kaldırmadan, "O halde gitmiyorsun, değil mi?" diye sordu.

"Hayır," dedi Horia, "Artık aradığım bir şey yok. Sonsuza kadar buradayız. Evi tamir edeceğiz ve yanına, bir sürü koyunu alabilecek büyüklükte bir ağıl yapacağız. Ben sizin için işe gideğim ve Myriam bü-

tün gün şarkı söyleyip, hepimizi mutlu edecek. Bundan sonraki hayatımız böyle olacak.”

Sonra Arno’yu kollarıyla sarıp öptü.

Haber Isbue’de, günlerce estikten sonra gözleri kör eden, ürünleri yakan, sıcak, kızgın ve kötü bir rüzgâr gibi yayıldı. Isbue’ye bir daha gitmediler. Bu, kötü bir rüzgârdan da fena bir etki yarattı. Myriam bir çocuk daha bekliyordu! O serseriden, o yabancidan!

Haberi yayan yaşlı Ilia olmuştı; yaratacağı etkinin kötülüğünü bilmeden, farkına bile varmadan.

Myriam, borcu olan peynirleri teslim etmek için ona gelmişti. Ne görsün? Kadında balon gibi şişmiş, koskoca bir karın yok mu? Adeta kocaman bir kavun!

“Anlaşılan çok çalışmışsın,” demişti ona Ilia, alaycı bir gülümsemeyle. “Bu kez babası kim?..”

Demez olaydı! Myriam’la birlikte çocuklar ve o adam vardı. O kötü yüzlü adam, kafasında şapkasıyla. Adam ne mi yaptı? Ilia’yı kazağından tuttuğu gibi havaya kaldırıp –evet evet, aynen öyle yaptı ve– “Bundan böyle ona saygıda asla kusur etmeyeceksin! Asla! O bir kraliçe, anladın mı beni!” dedi.

Sonra da yere bıraktı. Yaşlı Ilia’yı!

Fısıltı bütün kepenklerin arasından geçip, hızlı içerilere doğru sızdı. Ekim ayıydı, kışa girmeden ön-

ceki son işler yapılyordu. Herkesin işi başından aşkın olsa da, Isbue'de bu haberi yayacak kadar boş zamanları vardı.

Haber böylece Bay Lorenz'e kadar ulaştı. Tam da muhtarın köy sakinlerini kabul ettiği, isteklerini dinlediği günde. Dinlediği ilk haber bu oldu ve yüzü sakalından da beyaz kesildi. Herkes bunu gördü. Sonra, saçlarının diplerine kadar pancar gibi kızardı Bay Lorenz, yumruğunu masaya vurdu ve, "Yeter artık! Resmen ahlaksızlık! Buna bir son vermek gerekiyor!" diye haykırdı.

Aynen böyle dedi ve herkes ne demek istediğini anladı. İş olacağına varacaktı.

O gün ormana mantar ve odun toplamaya gitmişlerdi. Arno, Bruno, Horia, Myriam ve Cocò. Eve döndüklerinde, yangının çıkardığı dumanı gördüler. Kulübenin oradan yükselen dumanı.

"Orman yanıyor!" diye bağırdı Myriam ve koşmaya başladı.

Ama orman değildi yanan. Constantino Amca'nın kulübesine geldiklerinde, geriye kalan yalnızca köz halindeki birkaç kütüktü. Sandık devrilmiş ve kırılmış, kuyu tıkanmıştı. Sanki uzun süredir burada oturan kötü ruhlar, öç almak üzere kulübeye dönmüşlerdi.

Myriam ağlamaya başladı.

“Kötü ruhlar mı yaptı?” diye sordu Arno.

“Evet,” dedi Horia, “kötü ruhlar yaptı.”

Bruno gözlerini kapatıp, Horia'nın dizlerine yapıştı.

“Şimdi geri mi geldiler yani? Bize ne yapacaklar?”

“Hiçbir şey,” diye yanıtladı Horia sakın sakın, “bize kötülük yapamazlar. Hiç kimse bize kötülük yapamaz.”

Ama geri geldiler. Ertesi gün de Nenele'nin evine uğradılar. Kapıyı ve pencereyi açık buldular. Koyunlarla kuzular çitin içindeydi; içlerinde yalnızca Cocò eksikti. Evde oturanlardan ise hiçbir iz yoktu.

Her yerde onları aradılar. Bavulu ters yüz ettiler, yatakları havaya kaldırdılar, hamur teknesini boşalttılar, sandalyeleri devirdiler... Sonunda koyunlarla kuzuları yanlarına alıp gittiler.

Bir tek masanın ortasında, eski bir sürahinin içinde, oralarda hiç görmedikleri, tanımadıkları, çok güzel bir çiçek kaldı.

Birileri onu da yere atmak istedi, ama Bay Lorenz engel oldu. “Bırak,” dedi, “o da evle birlikte harap olsun!”

Myriam ve çocukları alıp götürən o adam gibi gizemli ve bilinmedik çiçek, yıllar ve yıllar boyunca o

sürahide solmadan kaldı. Evi örümcek bastığında, kırlangıçlarla yarasalar orayı mesken tuttuğunda bile solmadı.

“Ben onları gördüm!” dedi kocamış Florica, bir sabah fırına gittiğinde. “At arabasıyla ırmağın kenarındaki yoldan geçtiler. Şafak yeni sökmüştü ve gökte hâlâ sabah yıldızı vardı. Şarkı söylüyorlardı, çocuklar da söylüyordu; mutlu görünüyorlardı.”

“Mutlu mu!?” diye sordu Bay Lorenz, boğuk bir sesle.

“Mutlu,” diye tekrarladı kocamış Florica.

ANGELA NANETTI

1942'de İtalya'nın kuzeyinde, Bolonya'ya bağlı Budrio'da doğan Angela Nanetti, Bologna Üniversitesi Ortaçağ Tarihi Bölümü'nü bitirdi ve İtalyanca öğretmenliği yaptı. Çocuklar ve gençlerle ilgili çok sayıda araştırmaya katıldı; 1995'te de kendini tamamen yazmaya adadı. *Le memorie di Adalberto* (Adalberto'nun Anıları, 1984), *Cambio di stagione* (Mevsim Değişikliği, 1988), *Angeli* (Melekler, 1999), *La compagnio della pioggia* (Yağmur Kardeşliği, 2009) yazarın çeşitli dillere çevrilmiş eserlerinden bazıları. Yaklaşık yirmi dile çevrilen *Dedem Bir Kiraz Ağacı* (*Mio nonno era un ciliegio*, 1998) adlı romanı ise, 2002'de Alman Gençlik Edebiyatı Ödülü'ne aday gösterildi, 2006 Chronos Ödülü'nü kazandı ve 2011'de Günışığı Kitaplığı tarafından yayımlandı. 2003 yılında da *Il Mondo dell'Infanzia* (Çocukluk Dünyası) ile Hans Christian Andersen Ödülü'nü kazanan Nanetti, bir Akdeniz adasının büyümlü atmosferinde geçen ve Türkçe'ye de çevrilen duygu dolu gençlik romanı *Mistral* (2008) ile 2009 Uluslararası Genç Kütüphaneciler Birliği Beyaz Karga Ödülü'ne ve 2011 Montreuil Gençlik Merkezi Pépites d'Or Ödülü'ne değer görüldü. *Kuyruklyıldız Eken Adam'da* (*L'uomo che coltivava le comete*, 2002) sevgiyi ve hoşgörüsüzlüğü aynı umut öyküsünde buluşturan yazarın son kitabı, *Düşler Sirki* (*La città del circo pop corn*, 2013). Nanetti, tüm verimiyle 2014'te Astrid Lindgren Anma Ödülü'ne aday gösterildi.

